

EZ AZ ELŐTERJESZTÉS A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Előterjesztés Mórahalom Városi Önkormányzat Képviselő-testülete részére

Előterjesztő: Nógrádi Zoltán polgármester

Iktatószám: MH/243/2022

Ügyintéző/Témafelelős: Csányi László/Balog L.

Tárgy: Mórahalom város vízkárelhárítási terv felülvizsgálatának elfogadása

Véleményező bizottság
Ügyrendi Bizottság
Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság

Melléklet:
- Vízkárelhárítási terv (2021-ben felülvizsgálva) és mellékletei: segédlet, átnézeti rajz, öblözetek rajz, belterületi rajz, szivattyúzási pontok rajz;
- A Terv ATIVIZIG általi jóváhagyása és értékelő lapja

Jegyző:
Kabinet:
Pénzügy:

Polgármester:

EZ AZ ELŐTERJESZTÉS A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Előterjesztés Mórahalom Városi Önkormányzat Képviselő-testülete részére

Tisztelt Képviselő-testület!

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 234/2011. (XI.10.) Kormányrendelet 26. § rendelkezik a települési veszélyelhárítási tervek elkészítéséről, melynek mellékletét képezi a 27. § (2) alapján a helyi vízkárelhárítási terv.

Településünk eddig hatályos vízkárelhárítási tervét a Tisztelt Testület 198/2018. (V.31.) Kt. számú határozatával fogadta el. A felülvizsgálat szükségességéről a 57/2021. (VIII.26.) Kt. számú határozatával döntött.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. CLXXXIX. törvény, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 4. § (1) bekezdés f) pontja értelmében a helyi vízrendezés és vízkárelhárítás a települési önkormányzat feladata. A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Kormányrendelet 8. § (1) bekezdés b) pontja pedig meghatározza, hogy a védekezésre való felkészülés során a védekezésre kötelezettek (így az önkormányzat) feladata a védekezési tervek elkészítése.

A vízkárelhárítási tervet – az illetékes vízügyi igazgatóság előzetes szakmai állásfoglalásának figyelembevételével – a Képviselő-testület hagyja jóvá. Tartalmaznia kell mindazokat a nyilvántartásokat és adatokat, amelyek az eredményes védekezéshez szükségesek.

A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet 1. § 4. pontja alapján a helyi vízkárelhárítás az árvíz-, belvízvédekezés céljából kiépített védőművek hiányában a fellépő káros vizek elleni védekezés, továbbá az elöntések folytán a területen szétterült vizeknek a vízfolyásokba, csatornába vezetése.

A jóváhagyott vízkárelhárítási tervet a 232/1996. (XII.26.) Kormányrendelet 8. § (3) bekezdése értelmében a védekezésre kötelezettek minden év december 10-ig felül kellett vizsgálni és a változásokat a terveken át kell vezetni.

A város vízkárelhárítási tervének felülvizsgálatára vonatkozó feladat része településünk csapadékvíz-elvezetési rendszerének fejlesztésre, felújítására és bővítésére irányuló TOP-2.1.3-16-CS1-2021-00032 azonosító számú, „Mórahalmi 2021-es csapadékvíz elvezetési projekt” című uniós projektünknek, melyhez 500 millió forintos támogatást nyertünk. A vízkárelhárítási terv felülvizsgálatának költsége e projektből fedezve van. A felülvizsgálatot a Szeged Pólus Npkft-vel elvégeztettük. Az Alsó-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság 2021.12.15-én kelt levele értelmében jóváhagyta a felülvizsgálatot.

Kérem a Képviselő-testületet az előterjesztés megismerésére és a felülvizsgált vízkárelhárítási terv elfogadására az alábbi határozati javaslat elfogadása révén!

Nógrádi Zoltán
polgármester

EZ AZ ELŐTERJESZTÉS A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Előterjesztés Mórahalom Városi Önkormányzat Képviselő-testülete részére

Határozati javaslat:

1./ Mórahalom Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a „*Mórahalom város vízkárelhárítási terv felülvizsgálatának elfogadása*” tárgyú előterjesztést megtárgyalta, a felülvizsgált vízkárelhárítási tervet megismerte, és Mórahalom város 2021-ben felülvizsgált, az ATIVIZIG által szakmailag jóváhagyott tartalmú vízkárelhárítási tervét a melléklet szerint elfogadja.

Felelős: Mórahalom város polgármestere
Határidő : a vízkárelhárítási terv kötelező éves felülvizsgálatára: 2023. decemberi kt
Beszámolásra: A testület a határozat végrehajtásáról jelentést nem kér.

Erről értesítést kap:

- 1./ Mórahalom város polgármestere
- 2./ Mórahalom város jegyzője
- 3./ Irattár

ALSÓ-TISZA-VIDÉKI
VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG
SZEGED

IGAZGATÓ

Dátum:
2021.12.15.

Tárgy: Mórahalom város helyi vízkár-elhárítási terve
Melléklet: értékelő lap

Ügyiratszám:
0030-0059/2021.

Marosi Tamás
vezető tervező

Előadó:
Tóth Péter

Szeged Pólus Nonprofit Kft.
Széchenyi tér 5.
Szeged
6720

Tisztelt Tervező Úr!

Önök a 2021. november 30-án kelt levelében megkeresték Igazgatóságunkat Mórahalom Város vízkár-elhárítási tervével kapcsolatban.

Mórahalom Város Vízkár-elhárítási Tervében foglaltak, az Országos Vízügyi Főigazgatóság megbízásából a Magyar Mérnöki Kamara Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozata szakértői által összeállított segédlet tematikáját és a vonatkozó jogszabályokat kielégítik, ezért belvízvédelmi szakmai szempontból - a mellékelt értékelőlap szerint - **jóváhagyjuk.** A szakmai felülvizsgálat során készített értékelő lapot mellékelten továbbítjuk.

Kérem, hogy a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII.26.) Kormányrendelet, valamint a tervek tartalmi felépítését tekintve az ár- és belvízvédekezésről szóló 10/1997. (VII.17.) KHVM rendelet szerint a tervet folyamatosan aktualizálják, napra kész állapotban tartsák.

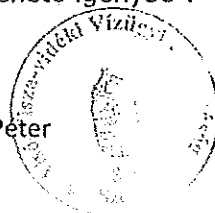
Tekintettel arra, hogy a település vízkárelhárítási terve része a település veszélyelhárítási tervének, így a tervekben szereplő közös adatoknak is megfelelően kell, hogy egyezzenek.

Az Önkormányzatok vízkárelhárítási tervvel kapcsolatos feladata folyamatos, mivel a terveket minden év december 10-ig aktualizálni kell. Az aktualizálás tényét és dokumentumát kérem, hogy a tervben rögzítsék.

Tartalmi változás esetén tájékoztatom, hogy a kormányrendelet szerint „a védekezési tervek elkészítésére, továbbá módosítása kizárólag a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízgazdálkodási és tájvédelmi szakértői tevékenységről szóló kormányrendelet alapján árvízmentesítés, árvízvédelem, folyó-és tószabályozás, sík-és dombvidéki vízrendezés, belvízvédelem, öntözés részterületen szakértői jogosultsággal rendelkező személy vehető igénybe”.

Tisztelettel:

Dr. Kozák Péter

A MI VÍZÜGYÜNK

Önkormányzatok helyi vízkárelhárítási terveinek értékelő lapja

Önkormányzat: **Mórahalom**

Terv állapota: **Önkormányzat által elfogadott**

Felülvizsgálat dátuma: **2021.12.13**

Elhelyezés: **VRO**

Elhelyezés formája: **scannelt példány**

Értékelte: **Jóth Péter**

Terv készítője: **Szeged Pórus Fejlesztési Nonprofit Kft.**
Készítés dátuma: **2006.10.19**
Aktualizálás dátuma: **2021**

A Pálfiat-féle tv. 18. cikk alapján a községet vesz. besorolása (ATI-VIZIG):
A települési vízkárok által veszélyeztetettség a 16/2003. (XII. 9.) KVM-BM együttes rendelet alapján:

községben veszélyeztetett
8

Műszaki leírás

		Megfelelő	Nem megfelelő, kis kiegészítést/javítást igényel	Nem megfelelő, nagyobb javítást/kiegészítést igényel	Nincs	Megjegyzés
1.1	A település területi leírása (védekt és veszélyeztetett területek, fontos objektumok) Települési adottságok, meglévő állapot ismertetése.	x				
1.2	A település vízrajzi leírása, természetföldrajzi és hidrometeorológiai jellemzői vízgyűjtők, befogadó csatornák értékelő jellemzése, vízrajzi adatok (csapadék, talajvízadatsorok), főcsatornák, vízi létesítmények ismertetése, szivattyútelepek, belvíztározás (tulajdonosi, kezelési viszonyok; műszaki adatok: pl. kiépítési vízhozam)	x				
1.3	A település vízkárok általi veszélyeztetettségének meghatározása	x				
1.4.	Védőművek és védekezési lehetőségek, Vízkárelhárítási létesítmények ismertetése (Árvíz, belvíz, helyi vízkár, egyéb védekezési helyek) - belterület; - külterület (árok- és csatornahálózat, záportározó, ideiglenes tározás)	x				
2	Védelmi fokozatok elrendelésének szabályai Védelmi teendők, intézkedések (védekezési fokozatok, védekezés irányítási és elrendelési rendje, riasztási terv, mozgósítási terv, mentésküldési terv, védekezési anyagok és eszközök, hírközlés)	x				
3	Önkormányzati védelmi szervezetben részt vevők és feladatai (szervezeti felépítés)	x				
4.1	Cselekvési program (felkészülési időszak feladatai és preventív jellegű beavatkozások)	x				
4.2	Védekezési időszak főbb feladatai (operatív kérékelhárítás ár, belvíz, helyi vízkár és egyéb)	x				
5	Védekezési időszakon kívüli feladatok (felkészülés a védekezésre, preventív beavatkozások, védőképesség állapot fenntartása, védeltség növelése érdekében elvégzendő fejlesztések.	x				
6	Korábbi védekezések összefoglaló leírása (előforduló események és védekezési intézkedések, bevált módszerek)	x				

Mellékletek

		Megfelelő	Nem megfelelő, kis kiegészítést/javítást	Nem megfelelő, nagyobb javítást/kiegészítést	Nincs	Megjegyzés
1.	Elrendelő határozat minta	x				
2.	Megszüntető Határozat minta	x				
3.	Napi jelentés nyomtatványai minta	x				
4.	Vízkárelhárítás során foglalkoztatott létszám nyilvántartása	x				
5.	Vízkárelhárítás során alkalmazott gépek és berendezések nyilvántartása	x				
6.	A vízkárelhárítás során felhasznált anyagok nyilvántartása	x				
7.	Összefoglaló jelentés	x				
8.	Jegyzőkönyv az éves felülvizsgálathoz	x				

Rajzi mellékletek

Megfelelő

Nem megfelelő, kis
kiegészítést/javítást
igényelNem megfelelő, nagyobb
javítást/kiegészítést
igényel

Nincs

Megjegyzés

1.	Áttekinthető helyszínrajz (vizgyűjtőterület határok, öblözetek, elöntéssel veszélyeztetett területek)	x				
2.	Részletes helyszínrajz (helyrajzi számokkal, ideiglenes belvíztározás) és vízártvezetési lehetőségek jelölésével)	X				
3.	Belterületi vízelvezető rendszerek (nyílt és zárt rendszer, záportározó) és a befogadók helyszínrajza, hossz szelvénye, kereszttszelvénye, főbb műtárgyrajzok	X				
4.	Főbb bel- és külfelületi csatornahálózat hossz- és jellemző kereszttszelvények, fontosabb műtárgyak tervai	x				
5.	Állandó és ideiglenes védművek nyomvonal- és megközelítő útvonalakkal	x				
6.	Állandó és ideiglenes belvíz- és csapadékvíz átemelők rajza és telepítési helyei					Nem releváns
7.	Potenciálisan veszélyeztetett környezeti kár kockázati zónák, telephelyek helyszínrajza	x				
8.	Veszélyeztetett településrészek körmöháldózatának rajza	x				
9.	Korábbi belvíz események térképi feldolgozása, beavatkozást térkép védekezési helyszínenként és szakaszonként				x	Javasoljuk elkészíteni
10.	Vésztározásra igénybe vehető területek a lehetséges megnyitási hely megjelölésével	X				

Segédletek

Megfelelő

Nem megfelelő, kis
kiegészítést/javítástNem megfelelő, nagyobb
javítást/kiegészítést

Nincs

Megjegyzés

1.	Az állami vízkárelhárítás irányítási rendszere és a résztvevők elérhetőségei	x				
2.	Az önkormányzati védelmi szervezeti beosztás (név és címjegyzék)	x				
3.	Települési vízkár-elhárítás szervezeti felépítése	x				
4.	A vízkárelhárításhoz igénybe vehető erőforrások adatai és beszerzési lehetőségei	x				
5.	Védelmi napló vezetésének általános szabályai	x				
6.	Ellenőrző lista a védelemvezető részére	x				
7.	Vízrajzi adatszolgáltatók elérhetőségei	x				
8.	Szakmai tanácsadók névjegyzéke					
9.	Infrastruktúra-üzemeltetők elérhetőségei	x				
10.	A vízkárelhárítással kapcsolatos jogszabályok jegyzéke	x				
11.	A vízkárelhárítással összefüggő fogalom meghatározások	x				
12.	Tervjegyzék	x				
13.	Tájékoztató a figyelőszolgálatot ellátó önk. részére	x				
14.	A jellemző árvízjelenségek okai, formái és a védekezés módja					
15.	Fénykép-katalógus (opcionális)					
16.	Rövidítések jegyzéke (opcionális)					

fekete szöveg: 10/1997. (VII.17) KHVM rendelet szerinti értékelés
piros szöveg: OVF módszertani segédlet szerinti értékelés

MÓRAHALOM

Mórahalom

Vízkar-elhárítási terv

Tervszám: 5-024/2021

2021. október

Jóváhagyó: ATIVIZIG

Nógrádi Zoltán
polgármester

Marosi Tamás
vezető tervező

Dr. Grománé Tóth Erika
szakértő

Készítette:
Szeged Pólus Nonprofit Kft.

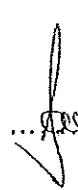
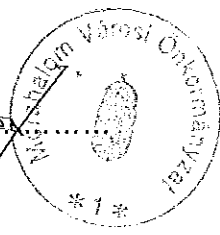

Aláírólap

Megrendelő, Engedélyes:

Mórahalom Városi Önkormányzat
6782 Mórahalom, Szentháromság tér 1.

Tervező: Szeged Pólus NKft.
6720 Szeged, Széchenyi tér 5.

Polgármester: Nógrádi Zoltán

.....

.....

Vezető tervező: Marosi Tamás
SZVV-3.5.

2021. október

5.1. Felkészülés a védekezésre, preventív beavatkozások	46
5.2. A védhető állapot fenntartása	46
5.3. A védetség növelése érdekében elvégzendő fejlesztések	47
5. FEJLESZTÉSEK	48

Mellékletek:

- sablonokat, segédleteket tartalmazó melléklet külön lefűtve

Rajzi mellékletek:

- 1-es számú áttekinthető helyszínrajz M= 1: 50 000
- 2-es számú helyszínrajz: Vízgyűjtő területek helyszínrajzai befogadókkal, meglévő belvíz elvezető csatornák elvezetési irányával M= 1: 20 000
- 3-as számú helyszínrajz: Meglévő szikkasztó árkok, megközelítő utak, depók helyei, védendő objektumok, központ, raktár és kritikus pontok M= 1: 10 000
- 4-es számú helyszínrajz Halászkai tározó

Tartalom	
Aláírólap	2
Mellékletek:	4
Rajzi mellékletek:	4
1. A VÉDELMI TERV KÉSZÍTÉSÉNEK ALAPOZÓ MUNKARÉSZEI	5
1.1 A település általános jellemzői	8
1.2 A település vízirajzi leírása, természetföldrajzi és hidrometeorológiai jellemzői	8
1.2.1 A vízgyűjtő általános jellemzése	11
1.2.2 Hidrometeorológiai jellemzők	13
1.2.3 A települést érintő folyók, vízgyűjtők, vízfolyások, belvízcsatornák értékelő jellemzése	30
1.2.4 A lefolyást befolyásoló emberi beavatkozások áttekintése	31
1.3 A település vízkárok általi veszélyeztetettségének meghatározása	31
1.3.1 Jellemző vízkár jelenségek, hidrometeorológiai és hidrológiai kockázatok	32
1.4 Védőművek védekezési lehetőségei	32
1.4.1 Árvízi védőművek védekezési helyek lehetőségei	32
1.4.2 Belvízi védőművek, védekezési helyek lehetőségei	32
1.4.3 Helyi vízkár elleni védőművek, védekezési helyek, lehetőségek	33
1.4.4 Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség elleni védekezési helyek, lehetőségek	33
2. VÉDELMI FOKOZATOK ELRENDELÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELADATAI 33	
2.1 Az elrendelés előzményei, információk	33
2.2 Védekezési fokozatok	34
2.2.1 Védekezési fokozatok árvízvédekezés esetén	35
2.2.2 Belvíz esetén	35
2.2.3 Helyi vízkár-elhárítás esetén	35
2.2.4 Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség esetén	39
3. AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZET FELADATAI	39
4. CSELEKVÉSI PROGRAM	40
4.1 A felkészülési időszak feladatai és preventív jellegű beavatkozások	40
4.1.1. Árvízvédekezés esetén	40
4.1.2. Belvízvédekezés esetén	41
4.2. A védekezési időszak főbb feladatai	46
4.2.1. Operatív beavatkozások tervezési iránymutatása	46
4.3. A védekezés megszűnését követő főbb feladatok	46
5. VÉDEKEZÉSI IDŐSZAKON KÍVÜLI FELADATOK	46

1. A VÉDELMI TERV KÉSZÍTÉSÉNEK ALAPOZÓ MUNKARÉSZEI

Mórahalom város belvízvédelmi szempontból érintett.

1.1 A település általános jellemzői

Történelmi fejlődése:

A települést először 1729-ben nevezték – nem hivatalosan – „Mórahalmának”, majd 1892-ben Szeged - Alsókőzpont néven lett a sűrűn lakott tanyavilág központja. Ekkor emelték az első középületeket. 1950-ben Mórahalom néven önálló község, majd 1970-től nagyközség lett. A közigazgatás átszervezését követően 1984-től városi jogú nagyközség, több település körzetközpontja. 1989. március 1-jén városi rangot kapott. A település 1992-ben ünnepelte alapításának 100. évfordulóját.

A településen 6512 fő él.

Földrajzi elhelyezkedése

Mórahalom város Csongrád-Csanád megyében Szegedtől nyugatra fekszik, 83,14 négyzetkilométer területen, a tengerszint feletti magasság 88,2-97,9 méter között mozog. A terület sajátos, homokháti település, benne az alföldi lápok megmaradt zombéksós részével. A felszín kelet-nyugat irányba lejt.

Mórahalom Könyezet Natura 2000 területeket érint.

8. Kiskunsági nemzeti park igazgatóság működési területén található kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek

8.8. Déli Homoklátáság

8.3.3. Mórahalom

A 18/2003 KvVM-BM együttes rendelet értelmében Mórahalom ár és belvízvédelmi szempontból nem veszélyeztetett.
Pálfai-főde belvíz veszélyeztetettségi index alapján közepesen veszélyeztetett.

Domborzata

Mórahalom a Duna-Tisza közí hátsá DK-i részén, a *Doroszma-Majjai homokháti* területén helyezkedik el. Régiókódja 7, megyekódja 6, a kistérség kódja 3605. Mórahalom teljes közigazgatási területe 8314 ha, amelyből belterület 376 ha.

A szélhordta homokkal fedett egykori hordalékkúp-síkság területén döntően a vázlatok dominálnak, a többnyire aprószemű futóhomok keletől nyugati irányban vastagszik. A vizsgált terület a humuszos homok talajok és a réti talajok, illetve a szolonyces réti talajok határán fekszik. A mintázott talajokra jellemzőek már a rétesedés jelei: glej és rozsdafoltok. A területen történő talajmintázások alkalmával esetenként tömör CaCO_3 felhalmozódásba,

mészpada lehet ütközni, mely legalább 50-60 cm mélyen a terepszint alatt található és vastagsága a 20-30 cm-t meghaladja. A réteg szinte vízáróként viselkedik, bizonyíthatóan ezt a területre jellemző vízállások helyek, melyek a csapadékos időszakot követően a réteg felett felgyűlő víznek köszönhetőek. Az általános felszíni talajjellemző a homokos talaj.

A vízgyjűtő a 27/2004 KvVM rendelet szerint a felszín alatti víz állapota szerinti besorolás szempontjából érzékeny besorolási.

A 240/2000 (XII.23) Korm. rendeletben foglalt érzékeny felszíni vizeket és vízgyjűtő területeket a település nem érint.

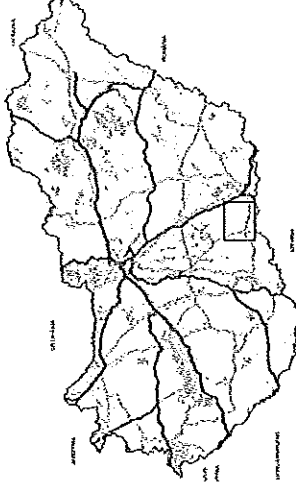
Környező települések

Szomszédos falvak: Dél-nyugatról Ásotthalom, Északról Zákányszék, délkeletről Rószke, keletről Domaszék.

Főbb kiépített infrastruktúrákat (út-vasút, intézményi hálózat, ipari-mezőgazdasági létesítmények, közművek stb.)

A település vízellátása kiépített, a szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztisztító telep KEOP pályázati forrásból megvalósult.

A település felszíne közel egyenletes, homokos talajú, nem belvízveszélyes terület.

Kiépített csapadékesatorna hossza 2012 évi összesítés szerint 35,45 km, melyből 8,15 km zárt, 19,6 km nyílt burkolt, 4,9 km nyílt földmedrű és 2,8 km szákkaszó árok.

Mórahalom Szeged felől az 55-ös számú főútvonalon közelíthető meg. A településen az 55 számú út halad át.

Vasúti közlekedése nincs.

Lakosságszám, gazdasági potenciál jellemzése

Mórahalom a Dél-Alföldi régióban, a Mórahalomi járásban, a Szegedi kistérségben Csongrád-Csanád megyében fekszik, Szegedtől 22 km-re található.

Lakosszáma: 6512 fő

Ebből férfi: 3160 fő

nő: 3352 fő

gyermek (14 évalatti) 922 fő

közigazgatási területhez tartozó ingatlanok száma: 1900 db

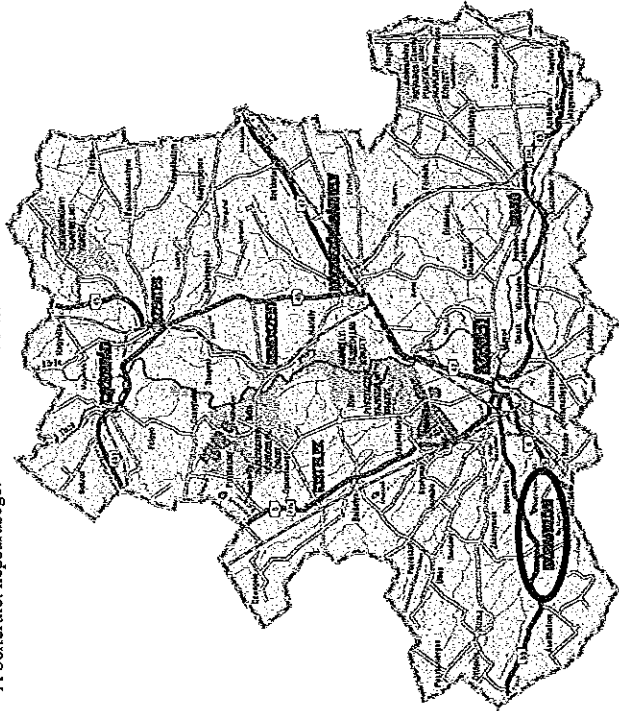
belterületi ingatlan: 758 db

külterületi ingatlan

A település a Mórahalomi kistérséghez tartozik.

Közigazgatási területe 83,57 km²

A belterület népssűrűsége: 76 fő/km².

Gazdasági jellemzők:

A településen meghatározó a mezőgazdasági termelés, döntően magángazdálkodás keretében. Mórahalom város és a Homokháti Kistérség gazdasági és földrajzi adottságait figyelembe véve határozta el a városi önkormányzat az ipari park létesítését, amely az államilag elismert *ipari park* címet 1997-ben nyerte el. 2000-re befejeződött az infrastruktúra kiépítése. 2002-ben közel 2000 m²-nyi alapterületű inkubációs centrum várta a befektetőket, azonban mind az ipari park területének bővítésére, mind pedig az ott található infrastruktúra folyamatos fejlesztésére nagy hangsúlyt fektet az önkormányzat. 2015-ben 88,8 hektár az

ipari park területe, amelyből 24,46 hektár zöldmezős, szabadon hasznosítható terület áll a betelepülni szándékozó vállalkozások rendelkezésére, valamint a város további fejlesztési területeket is kijelölt az esetleges jövőbeni terjeszkedés érdekében.

A Homokháti Térségi Agrár-Ipari Tudományos és Technológiai Park 2019-ben már 100 hektáros területen működik.

1.2. A település vízrajzi leírása, természetföldrajzi és hidrometeorológiai jellemzői:

1.2.1 A vízgyjűjtő általános jellemzése

A vízgyjűjtő terület hidro-morfológiai bemutatása, talajviszonyok tárgyalása:

A vízgyjűjtő nagysága, alakja adatai

Mórahalom a 11.1. Algyő-tápe-Gyála-Körösi belvízvédelmi szakasz területén, a 39-s Gyálai belvízrendszer 39/2 Széksóstói és 39/3 Madarászti belvízi öblözetben helyezkedik el. A belvízrendszer jellemzője, hogy a területén lehetőség van a belvizek tárolására, illetve a Vereskereszti-madarászti-főcsatornán 4 m³/s vízávezetésre van lehetőség Szerbia felé. Belterületének nyolcada erősen vagy közepesen belvízveszélyeztetett míg a többi része mérsékeltén veszélyeztetett. A belvízrendszer kiépítettsége 24,6 l/s/km². A vízrendszer keretén belül két főcsatorna (a Széksóstói, valamint a Vereskereszti Madarászti-csatorna) a Belsőégi csatorna közvetítésével Mórahalom város bel és külterületi vízeinek elvezetését, belvízi biztonságát.

Mórahalom közigazgatási területén további rendezetlen státuszú csatornák találhatók: Madarászti csatorna, Masakanyari-Csatorna, Balogh sori csatorna, Tücskösori csatorna, Kis-sori csatorna. Tárgyi csatornák tulajdonjoga is részben rendezetlen. Ezen csatornák Mórahalom külterületén a városi Nyugatra helyezkednek el. A város külterületi részének biztonságát javítják a külterületen, de az ATTIVIZIG üzemeltetésében levő belvízi tározóként is használható tavak: Nagyszéksóstói, Kiszezsóstói, valamint a Madarászti. Ezen túlmenően a város beruházásában elkészült az öntözővíz fogadására is alkalmas Halászkai tározó, melynek ATTIVIZIG-s-csatornán készült, de a fenntartási kötelelem miatt az üzemeltetője Mórahalom Önkormányzata.

A két főcsatorna öklözetben rendelkezésre áll összesen 1,7 millió m³ víztározásra alkalmas belvíztározó kapacitás melynek megoszlása:

- Nagyszéksóstói: 1,2 millió m³ belvíztározási kapacitás 0,9 millió m³ (ATTIVIZIG)
- Kiszezsóstói: 0,15 millió m³ belvíztározási kapacitás 0,12 millió m³ (ATTIVIZIG)
- Madarászti: 0,15 millió m³ belvíztározási kapacitás 0,13 m³ (ATTIVIZIG)
- Halászkai: 0,15 millió m³ (Mórahalom városa)

A széksóstói és Vereskereszti-Madarászti-csatornák öblözeteit is magába foglaló Gyálai belvízrendszer kiépítettségét és teljesítőképességét jellemző fontosabb adatok:

- Vízgyűjtő terület: 514 km²
- Csatornahálózat hossza: pontos adat nincs róla
- Csatornasűrűség: pontos adat nincs róla
- Fajlagos teljesítőképesség: 76,18 l/s km²

Mórahalom térsége aszálynak kitett terület

forrás (K&K 2018 évben készült vízkárterve)

A folyamatban levő beruházás a Tisza felől megoldando felszíni vízpótlást szolgálja, a térség mezőgazdaságának felszíni vízből való vízellátása érdekében. A tervezett beruházás során a Tiszából érkezik az öntözővíz a fenti ábrán bemutatott nyomvonalon, több átemelőtelep és a III-as építési ütemben kiépítendő nyomócső segítségével.

A tervezett beruházás elkészültével Mórahalom térségében az alábbi vízleadási pontok valósulnak meg, melyekhez egyedileg tervezendő kettős funkciójú tározók tervezendők. A megtervezendő, illetve a már elkészült tározóknak az öntözővíz tározáson túl belvízi kiegyenlítő tározó funkciójuk is van a belvízkezelés funkció biztonságának fokozása érdekében.

Csatorna megnevezése	Vízleadás m ³ /s	Tározó
Széksóstói-főcsatorna	0,15	Egyedileg tervezendő
Halászkal-mellékág	0,15	Egyedileg tervezendő
Halászkal-csatorna	0,15	Elkészült üzemelési engedéllyel is rendelkezik jelenlegi funkciója belvízi tározás
Jámborkal-csatorna	0,15	Egyedileg tervezendő
Összesen:	0,6	

Ezen belül a Széksóstói és Madarászói öblözet összesítettén:

- Vízgyűjtő terület: 331,83 km²
- Csatornahálózat hossza: pontos adat nincs róla
- Csatornasűrűség: pontos adat nincs róla
- Fajlagos teljesítőképesség: 35,75 l/s km²

Belvízárózásra alkalmas területek még a Biteszék, a Szent János údtúlóró, a Csapak-senylyék és a Tanaszí-senylyék is

A vízgyűjtő mezőgazdasági és művelési viszonyai:

Jellemző művelési ágak:	
szántó	39,0 %
kert, gyümölcsös	18,9 %
rét-legelő	22,3 %
erdő	17,3 %
egyéb	2,4 %
összesen:	100 %

A vízgyűjtő geológiai, talajtani, hidrogeológiai adatai

A kistáj térszín feletti magassága 85 és 98 m között változik, felszínének háromnegyed része enyhén hullámos síkság.

A szélhordta homokkal fedett egykori hordalékkúp-síkság területén döntően a vázlatajok dominálnak, a többnyire aprószemű fűtőhomok keletéről nyugati irányban vastagszik. A vizsgált terület a humuszos homoktalajok és a réti talajok, illetve a szolonnyecos réti talajok határán fekszik. A miniatúrt talajokra jellemzőek már a rétesedés jelei: glej és rozsdafoltok. A területen történő talajminintázások alkalmával esetenként tömör CaCO₃ felhalmozódásba, mészpádban lehet ütközni, mely legalább 50-60 cm mélyen a terepszint alatt található és vastagsága a 20-30 cm-t meghaladja. A réteg szinte vízszóróként viselkedik, bizonyítja ezt a területre jellemző vízállásos helyek, melyek a csapadékos időszakot követően a réteg felett felgyűlő víznek köszönhetőek. Az általános felszíni talajjellemző a barnokos talaj.

Az alábbi ábrán Mórahalom összesített Nagyvonali talajterképe látható

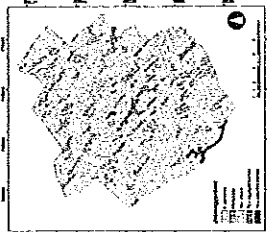

Fig. 1. Mórahalom térsége Nagyvonali talajterképe

Az így kiépített rendszer okán a „drága” felszíni vizet termálvízzel szennyezni nem lehet. A konfliktust Mórahalom város kiemelt gyógyfürdő státusza és a gyógyfürdő már jelenleg is 500 000 m³-t meghaladó termálvíz kibocsátása okozza.

Termálkutak Mórahalom területén:

kút	hírz	Cím	Üzemeltető	Megjegyzés
B-40 fűtő termálkút	8	Szent László park 4	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
B-5 kárpodó liget termálkút	399	Magyar liget	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
B-49 Tomókényi rét kút	1417	Tomókényi u.	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
B-13 pászti völgyi kút	2/5	Soproni út	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
K-43 termálkút	04607265	Mórakömb krt.	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
B-46 visszaforgató kút	401	Ady tér	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
K-4 visszaforgató kút	04607370	Mórakömb krt.	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	tervezés alatt
Új termál termálkút	0248/02		MVÖ	tervezés alatt
Új visszaforgató termálkút	2237	Mórakömb krt.	MVÖ	tervezés alatt
K-47/a Bn. László	0294/7	III. Róbert terep	Pannon Park Rt. 777	termál
K-47/b Bn. László	0294/7	III. Róbert terep	Pannon Park Rt. 777	visszaforgató
K-50 Pannónia Hotel	0362/63	Bucsei út 777	Pannónia Hotel	termál
Bükkvár-kútforrás	2172/2	Róbert út	Bükkvár-kútforrás Rt.	kútforrás alatt

1.2.2. Hidrometeorológiai jellemzők

Regionális éghajlati jellemzők

Éghajlat. A területet a csapadéknak a termelés szempontjából nem megfelelő eloszlása, az aszályos időszakok gyakori előfordulása, valamint a talaj hátrányos vízgazdálkodási tulajdonságai jellemzik.

A napsütéses órák száma 2080-2090 közötti, a hőmérséklet évi és vegetációs időszak átlaga 10.5 °C ill. 17.5 °C. Az évi hőösszeg 4300 °C, a hőszámpok száma 30.7 nap. A levegő páratartalma igen alacsony, a leggyakrabban 64% alatti, gyakori jelenség a légköri aszály. Az évi csapadékösszeg 570-590 mm. A vegetációs időszak csapadéka 310-330 mm, a csapadék éves eloszlásában a tavasz végi és nyár eleji maximum figyelhető meg. Az ariditási index 1.19 és 1.24 közötti. A leggyakoribb szélirány É-Ény-i, az átlagos szélsősebesség 3 m/s.

Észlelőhelyek a vízgűjtőn és térségében, észlelés kezdete

Talajvíz megfigyelő kút: Mórahalom

A kút adatai

2422 számú törzs talajvíz kút

Keszalóje: ATTVIZIG

Mérés kezdete: 2000.01.01.

EOV koordinátái:

X= 98119,13 m

Y= 714771,96 m

terepszint: 95,305 m.Bf

perem magasság: 95,915 m.Bf.

Talajvízállás éves átlaga 2000-2021.03.

A csapadék jellemző adatai (Mórahalmi adatok átlaga)

Megnevezés:	Mórahalom
Törzsszám:	210025
Település:	Mórahalom
Típus:	törzsalomás
Gyorsadat szolgáltató:	igen
Adatforgalmazás típus:	észlelt
Üzemelés típus:	bizmel
Létezik:	igen
EOV (Észak):	98693,3
EOV (Kelet):	713149,1
Terep magasság:	

Havi csapadékösszegek, felszíni lefolyást előidéző csapadék-idősorok

Év	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	Éves össz.
2015	68,2	36,2	24,3	15,3	78,7	18,9	42,6	66,8	43,8	77,6	39,9	3,3	515,6
2016	47,8	86,9	31,7	25,4	35,2	106,6	86,1	24,1	37	90,9	36,2	1,6	609,5
2017	18,8	22,5	19,5	48,3	36,3	69	39,4	23,3	61	37,6	42,4	55,4	473,5
2018	41,5	93,7	92,7	6,8	60,1	163,8	52,4	16,2	28,5	11	31	26,7	624,4
2019	34,3	13,6	0,4	31	124,8	79,9	22,2	49,8	52,4	19	49,8		477,2
2020	7,3	45,6	45	6,1	23,8	124,2	97,4	73,1	22,7	51,9	26,1	43,9	567,1
ÁTLAG	29,9	52,5	37,9	23,5	56	108,7	59,5	37,3	40,3	42,1	37,1	31,9	556,7
Min	7,3	13,6	0,4	6,1	23,8	69	22,2	16,2	22,7	11	26,1	1,6	220
Max	47,8	93,7	92,7	48,3	124,8	163,8	97,4	73,1	61	90,9	49,8	55,4	998,7

Vízkezelési intézkedések:

- Széksósági-főcsatorna
0+000 km szelvényében lévő betétpallós, tiltóható műtárgy, a csatorna torkolati műtárgya
3+869 km szelvényében lévő tiltós műtárggyal visszatartható a víz a Széksósági-tározóban
Levonulási vízszint 87,48 m B.f., Max. duzzasztott vízszint 88,30 m B.f.
7+640 km szelvényében lévő tiltó segítségével a víz a wet-land területre kormányozható
9+090 km szelvényében lévő tiltós íkeráteresz segítségével a víz a Vereskereszt-Madarászti-csatornába irányítható

- A Vereskereszt-Madarászti csatorna
0+165 km szelvényében lévő vastírlás zsilip, az országhatárnál lévő zárás. A zsilip lezárására abban az esetben van szükség, ha a szerb vízügyi szervek nem tudják fogadni a levonuló belvizet. Maximálisan átvezethető vízmennyiség 4,0 m³/s. A zsilip lezárásával a kiépített Madarászti halastóba lehet a belvizet visszatartani mindaddig, amíg az elvezetésre lehetőség nem nyílik. A megengedett max. belvízszint: 88,83 m B.f.

5+821 km szelvényben lévő tiltós, bukós áteresz a Széksósági-főcsatorna árapasztására szolgál. A zsilip zárásának mértékével szabályozható a Széksósági-főcsatornából átvezethető vízmennyiség. A zsilipet teljesen le kell zárni, ha Szerbia felé megszünt a vízátvezetési lehetőség és a Madarászti már megtelt.

Mértékadó vízművek és vízellátások

Az öblözetben mértékadó vízművek nincsenek. A belvízvédelmi fokozat chondolésánál a befogadó Gyálai-Holt-Tisza 0+000 km szelvényében lévő vízműre figyelembe vehető, de az öblözet teljes belvízi helyzetét elemezni kell.

Territóriális leírás:

A kiemelt domborzati helyzet, az aszályra hajló éghajlati viszonyok és a felszín földtani adottságai következtében a Duna-Tisza közti hátság felszíni vizekben szegény.

Mórahalmi terület a fejlődéstörténeti okok miatt dél-kelet felé lejt, így a vízfolyások a Tisza felé igyekeznek. A nagy vastagságú, laza negyedkori üledékekből felépült térszínen állandó vízi források nem fellelhetők. Természetes vízfolyások hiányában a belvízrendezés kialakított csatornarendszer alkotja a felszíni hálózatot gyakran kiszáradt állapotban.

Nagy esőzések, hirtelen olvadások esetén a mély fekvésű területeken, illetve ott, ahol a víz továbbjutása akadályozott a víz betörhet a telkekre, előlthati a mélyebb fekvésű épületeket.

Vízár kialakulása esetén a feladatok a következők:

- A lakóingatlanok csapadékvíz elvezetése.
- Az utcák nyílt vízvezető árokrendszereinek kialakítása.

A területre tekintettel a termálvizeket a másik Vereskereszt-Madarászti vízgőjtőbe kell vezetni, folyamatosan ellenőrzött körülmények között monitorozva mind az elfolyó felszíni, mind a felszín alatti vizeket. A kifelé termálvizek monitorozására Mórahalmi rendelkezések bevezetéseivel és 2 db monitoring kúttal, éves 540 000 m³ termálvízkibocsátás mellett. Ezen monitorozási/vízminőség jelentési feladatokat az Erzsébet fürdő műszaki gárdája látja el melyhez minden engedéllyel rendelkezik.

Mórahalmi belső csatorna nyomvonala Mórahalmi közigazgatási területét érinti, főleg DK, ill. déli irányban helyezkedik el. Vízgyűjtő területének nagysága 4,9 km², vízhozama 245 l/s, befogadja a Vereskereszt-Madarászti csatorna 3+011 km szelvénye.

A Vereskereszt-Madarászti csatorna a Széksósági főcsatorna öblözetének árapasztó tehermentesítő csatornája, de egyúttal Mórahalmi község belterületét és a főcsatornától Nyugatra Ásotthalom községig elterülő belvízi terület mentesítését is hivatott megoldani.

A főcsatorna az összegyűjtött belvizet Jugoszláviába szállítja, ahol a Tisza folyóba torkollik. A főcsatorna üzemelését a két ország közötti egyezmény szabályozza, mely szerint az országhatárnál 4,0 m³/s vízhozam vezethető át 1,25 m-es vízállásérték mellett.

Belvízi helyzet esetén és rendkívüli belvízi terhelésnél a főcsatorna völgyében elhelyezkedő tározókban, és vízállásos területeken lehet a belvizet visszatartani.

Szennyvíztisztítás, Tárolás, Vízkezelés

Tárolás:

A város külterületi részeinek biztonságát javítja a külterületen, de az ATTIVIZIG üzemeltetésében lévő belvízi tározókat is használható tavak: Nagy-széksósági, Kis-széksósági, valamint a Madarászti. Ezen túlmenően a város beruházásában elkészült az öntözővíz fogadására is alkalmas Halászkai tározó, melynek ATTIVIZIG-s-csatornán keresztül, de a fenntartási kötelelem miatt az üzemeltetője Mórahalmi Önkormányzata.

A Kis-széksósági és Széksósági-főcsatorna 1+412 km szelvényében lévő műtárgy fölött terül el Mórahalmi közigazgatási területének határában egy közel 30 ha területű, ideiglenes víztározásra alkalmas terület, mely gravitációsan trüfithető a Széksósági főcsatornába.

Halászkai mellékcsatorna 1+252 szelvényében a tározó töltését keresztező, a tározó felől oldalon tiltós előfajjal ellátott műtárggyal épült a Halászkai tározó, melynek feladata a csatorna felső szakaszán összegyűjtött vizek visszatartása, de Zákányra felérő rendkívüli belvízhozam esetén az alsó tiltó betétpallók magasságát addig kell csökkenteni, hogy a zárómű tárgyánál a vízszint ne legyen magasabb, mint a maximális megengedett tározási szint.

További víztározásra alkalmas területek a Elteszék, a Szent János üdülő, a Csipak-sémlők és a Tanasz-sémlők is

Mórahalmi területén ATTIVIZIG kezelési szivattyútelep nem üzemel.

- Átereszek hiánya esetén az árkok csak szikkasztóként való üzemeltetése.
- A meglévő áttereszek folyamatos karbantartása.

Települési vízelvezető rendszerek általános bemutatása, tulajdoni/kezelői helyzet jellemzése

Mórahalom város belterületi csapadék vízelvezető-hálójának rendszere a település természetesen mélyvonalait alapján alakult ki.

A jelenleg működő csatornahálózat ill. nyílt árokszerkezet egy-egy mélyebb fekvésű öblözet vizgyűjtésére és elvezetésére épült.

A fentiek befogadására a város belterületi határára húzódó belvízcsatorna áll rendelkezésre.

Mórahalom település csapadékvíz elvezető rendszerére vonatkozó vízi jogi engedélyek:

A csatornahálózat egészéről egységes üzemelési vízi jogi engedély nincs. Az egyes részekre kiadott üzemelési vízi jogi engedélyek lejárnak. Az egységes vízi jogi engedélyes terv elkészítésére a hatósági kötelezés bármikor kiadható.

49482-2-7/2008. számú vízi jogi létesítési engedély a belterületi csapadékvíz elvezetés rekonstrukciós fejlesztés I. ütem (Honvéd u., Móra u., Juhász Gy. u., Rózsa u., Köztársaság u.) vízellátásményeinek megépítésére;

16786-5-2/2009. számú engedéllyel módosított 16786-2-7/2007. számú vízi jogi létesítési engedély a Balogh páter u. feletti lakópark utcáinak csapadékvíz elvezetése tárgyában;

49482-3-9/2009. számú határozattal kiegészített 49482-3-6/2009 számú vízi jogi létesítési engedély a belterületi csapadékvíz elvezetés rekonstrukciós fejlesztés III-IV. ütem (Dózsa u., Domb u., Mező u., Szőlő u., Jókai u., Kertész u.) vízellátásményeinek megépítésére; (3712,5 fm nyílt burkolt és 197,5 fm zárt csatorna)

49482-3-17/2011. számú vízi jogi létesítési engedély a belterületi csapadékvíz elvezetés rekonstrukciós fejlesztés III-IV. ütem (Dózsa u., Domb u., Mező u., Szőlő u., Jókai u., Kertész u.) vízellátásményeinek megépítésére; (3712,5 fm nyílt burkolt és 197,5 fm zárt csatorna)

70098-1-7/2009. számú vízi jogi létesítési engedély a belterületi csapadékvíz elvezetés rekonstrukciós fejlesztés V. ütem (Tömörkény u.) vízellátásményeinek megépítésére;

Mórahalom város esetében a belterületi vízrendezésre vonatkozóan az alábbi vízi jogi üzemeltetési engedélyek lettek kiadva az elmúlt években:

23513-2-2/2007 üzemelési engedély, az engedély 2012. december 31-ig érvényes, a Kőlesey utca, és Rózsa utca csapadékvíz elvezetésére vonatkozik, összesen 465 fm nyílt, burkolt csatornára.

28638-3-2/2007 üzemelési engedély, az engedély 2012. szeptember 30-ig érvényes, a Szántó, Cséud, Béke utca, és a Kissoni, Rózsa utca csapadékvíz elvezetésére vonatkozik, összesen 1599,5 fm nyílt, burkolt csatornára.

66999-1-5/2009 üzemelési engedély az engedély 2014. szeptember 30-ig érvényes, a Bethlen, Balogh páter, Bathány utcák csapadékvíz elvezetésére vonatkozik,

49482-4-4/2010 számú határozattal kiegészített 49482-4-3/2010. számú vízi jogi üzemeltetési engedély, az engedély 2015 július 31-ig érvényes, az I. ütem - Honvéd u., Juhász Gy. u., Rózsa u., Köztársaság u., Petőfi u. - csapadékvíz elvezető csatornának üzemeltetésére és fenntartására visszavonásra került).

66999-1-5/2009 üzemelési engedély az engedély 2014. szeptember 30-ig érvényes, a Bethlen, Balogh páter, Bathány utcák csapadékvíz elvezetésére vonatkozik,

49482-4-7/2011. számú vízi jogi üzemeltetési engedély, az engedély 2016. május 31-ig érvényes, az I. ütem (Honvéd u., Móra F. u., Juhász Gy. u., Rózsa u., Köztársaság u., Petőfi u.) csapadékvíz elvezető csatornának üzemeltetésére és fenntartására (ennek a határozatnak a kiadásával a 49482-4-4/2010. számú határozattal kiegészített 49482-4-3/2010. számú vízi jogi üzemeltetési engedély az I. ütem - Honvéd u., Juhász Gy. u., Rózsa u., Köztársaság u., Petőfi u. - csapadékvíz elvezető csatornának üzemeltetésére és fenntartására visszavonásra került).

49482-6-5/2012. számú vízi jogi üzemeltetési engedély, az engedély 2017. július 31-ig érvényes (a Mórahalom belterület III-IV-V ütem csapadék)

35600/1806-2-2015 számú üzemelési engedély a Halászká tőzóra vonatkozóan, érvényes 2020.06.30.

Belterületi csapadékvíz elvezető rendszer ismertetése, lefolyási viszonyok stb.

A belvízrendszer fő levezető csatornája a Széksóstól-főcsatorna, és a Vereskereszt-Madarásztói csatorna.

Elmondható, hogy az elmúlt 10 év alatt jelentős építés nem volt csapadékvíz kapcsán. Az árkok karbantartását folyamatosan végzik, néhány helyen a kapubejárók áttereszeli rongálódtak, lesüllyedtek, ezek tisztítása, szilkség esetén cseréje szükséges. A belterületi árkok egy része szikkasztóként funkcionál.

A meglévő rendszer nyomvonalas rajzát a 3-as számú rajzon mellékeljük, melyen felrajzolásra kerültek.

Belterület:

Belvízzel veszélyeztetett Mórahalom déli és keleti területterészei, a Madarásztól közvetlen környezete, valamint a Széksóstól-főcsatorna vízgyűjtő területe.

A város többi része a korábbi éveket is figyelembe véve nem belvízveszélyeztetett terület.

A környező vízhálózat leírása

Mórahalmi település közigazgatási területén lévő, ATTÍVIZIG kezeléssű vízfolyások:

- Bogáztói-csatorna 0+000 – 0+911 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5413-1/2015. ált. (TVH-100030-1-1/2015.)

Vízikönyvi szám: II/500

- Széksőtői-főcsatorna 1+750 km – 19+256 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5405-2/2015. ált. (TVH-100037-1-2/2015.)

Vízikönyvi szám: II/496

- Kúlsó-Csorvai-csatorna 0+000 km – 2+114 km és 4+925 – 5+900 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5868-1/2015. ált. (TVH-99972-1-1/2015.)

Vízikönyvi szám: II/1277

- Vágói-csatorna 0+000 km – 1+390 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/4287-8/2018. ált. (TVH-101521-3-10/2019.)

Vízikönyvi szám: II/232

- Halászká-csatorna 0+000 km – 8+450 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 17898/1969.

Vízikönyvi szám: Tisza 1279

- Halászká mellécsatorna 0+000 – 3+166 km szelvények közötti szakasza

- Jámorbka-csatorna 0+000 – 0+926 és 1+761 – 3+991 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/9471-1/2015. ált. (TVH-27800-1-1-1/2015.)

Vízikönyvi szám: II/384

- Mórahalmi belsőcsatlakozási csatorna 0+000 – 3+052 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/9039-1/2015. ált. (TVH-100960-1-1-1/2015.)

Vízikönyvi szám: II/965

- Vereskereszt-Madarászói-csatorna 0+066 – 5+916 km szelvények közötti szakasza:

19

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 43.392/1978.

Vízikönyvi szám: Vízrendezés 744

- Madarászói-csatorna 0+000 – 3+392 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 43.799/1978

Vízikönyvi szám: Vízrendezés 751

Az önkormányzat tulajdonában és az ATTÍVIZIG üzemeltetésében lévő, alábbi vízműtári adatokkal rendelkező belvízcsatornák találhatók:

- Balogszori-csatorna 0+000 – 3+000 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 23.599/12/1972.

Vízikönyvi szám: Vízrendezés 414

- Maszkanyari-csatorna 0+000 – 2+325 km közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 23.600/12/1972.

Vízikönyvi szám: Vízrendezés 434

Fő befogadók kezelője Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság,

Szegedi Szakszervezet

Mórahalmi közigazgatási területe 11.01. Algyő-Túpé-Gyula-Körösi belvízvédelmi szakasz területén helyezkedik el.

A belvízvédekezés operatív szakmai irányítását az ATTÍVIZIG Szegedi Szakszervezet látja el.

Elérhetőség: 6753. Szeged-Túpé, Szomolya 1.

Tel: 62/599-599 e-mail: szigi@ativizig.hu.

Belvízrendszerek üzemeltése, kezelése

KÜLTÉRÜLETI VÍZRENDEZÉS

Gyálai belvízrendszer

Mórahalom térségében nem üzemel szivattyútelep

Mórahalom közigazgatási területének mentesítésében résztvevő állami tulajdonú szivattyútelepek: Mórahalom közigazgatási területén nem üzemel szivattyútelep

N o v o	Szivattyútelepek		Jellege	
	Teljesítménye	Torkolati	Eszénváltó	
-	[m³/s]	0	0	0

ÁLLAMI TULAJDONÚ CSATORNÁK RÉSZLETES ADATAI

Kizárólagos állami tulajdonú ATYIZIG vagyontöredékében lévő csatornák:

- Bogárázói-csatorna 0+000 – 0+911 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5413-1/2015. ált. (TVH-100030-1-1/2015.)
Vízikönyvi szám: II/500

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 102,03 m B.f.
mértékadó belvízszint: 102,65 m B.f.
fenékesés: 2,6 ‰
fonékszállás: 1,0 m
rézshajlás: 1:2
vízhóhozam: 1225 l/s
vízsebesség: 0,85 m/s

szelvényszám: 0+911 km
fenékszint: 105,23 m B.f.
mértékadó belvízszint: 105,85 m B.f.
fenékesés: 2,6 ‰
fonékszállás: 1,0 m
rézshajlás: 1:2
vízhóhozam: 1225 l/s
vízsebesség: 0,85 m/s

- Széksóstói- főcsatorna 1+750 km – 19+256 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5405-2/2015. ált. (TVH-100037-1-2/2015.)
Vízikönyvi szám: II/496

szelvényszám: 1+750 km
fenékszint: 85,90 m B.f.
mértékadó belvízszint: 86,90 m B.f.
fenékesés: 0,30 ‰
vízszintesítés: 0,30 ‰
fonékszállás: 2,0 m
rézshajlás: 1:2
vízhóhozam: 2200 l/s
vízsebesség: 0,60 m/s

3+182 – 5+350 km szelvények között:
fenékesés: 0,50 ‰
vízszintesítés: 0,50 ‰
vízhóhozam: 2200 l/s

5+350 – 6+912 km szelvény között:
fenékesés: 0,40 ‰
vízszintesítés: 0,40 ‰
vízhóhozam: 2050 l/s

6+912 – 9+135 km szelvény között:
fenékesés: 1,10 ‰
vízszintesítés: 1,00 ‰
vízhóhozam: 1950 l/s

9+135 – 10+900 km szelvények között:
fenékesés: 0,30 ‰
vízszintesítés: 0,35 ‰
vízhóhozam: 1750 l/s

10+900 – 12+175 km szelvény között:
fenékesés: 0,75 ‰
vízszintesítés: 0,75 ‰
vízhóhozam: 1750 l/s

12+175 – 12+548 km szelvény között:
fenékesés: 0,30 ‰
vízszintesítés: 0,30 ‰
vízhóhozam: 1700 l/s

12+548 – 13+437 km szelvény között:
fenékesés: 0,04 ‰

vízszínesés: 0,04 ‰
vízhozam: 1700 l/s

13+437 – 13+759 km szelvény között:
fenékesés: 1,70 ‰
vízszínesés: 1,70 ‰
vízhozam: 1450 l/s

13+759 – 14+360 km szelvény között:
fenékesés: 2,80 ‰
vízszínesés: 2,80 ‰
vízhozam: 1400 l/s

14+360 – 15+100 km szelvény között:
fenékesés: 0,45 ‰
vízszínesés: 0,45 ‰
vízhozam: 1150 l/s

15+100 – 16+100 km szelvény között:
fenékesés: 1,15 ‰
vízszínesés: 1,15 ‰
vízhozam: 1150 l/s

16+100 – 17+633 km szelvény között:
fenékesés: 0,35 ‰
vízszínesés: 0,35 ‰
vízhozam: 1050 l/s

17+633 – 18+410 km szelvény között:
fenékesés: 0,80 ‰
vízszínesés: 0,80 ‰
vízhozam: 1050 l/s

18+410 – 19+256 km szelvény között:
fenékesés: 0,75 ‰
vízszínesés: 0,75 ‰
vízhozam: 900 l/s

szelvénytávolság: 19+256 km
fenéksínt: 104,65 m B.f.
mértékadó belvízsínt: 105,55 m B.f.
fenékesés: 0,75 ‰
vízszínesés: 0,75 ‰
fenéksínt: 2,0 m
részlejtés: 1:1,15

vízhozam: 900 l/s
vízsebesség: 0,80 m/s

- Kútsó-Csorvai-csatorna 0+000 km – 2+114 km és 4+925 – 5+900 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5868-1/2015. ált. (TVH-99972-1-1/2015.)
Vízkielégítési szám: II/1277

szelvénytávolság: 0+000 km
fenéksínt: 97,17 m B.f.
mértékadó belvízsínt: 97,77 m B.f.
fenékesés: 1,05 ‰
fenéksínt: 1,0 m
részlejtés: 1:2
vízhozam: 696 l/s
vízsebesség: 0,57 m/s

szelvénytávolság: 5+900 km
fenéksínt: 103,03 m B.f.
mértékadó belvízsínt: 103,63 m B.f.
fenékesés: 1,3 ‰
fenéksínt: 1,0 m
részlejtés: 1:2
vízhozam: 696 l/s
vízsebesség: 0,57 m/s

- Vágó-csatorna 0+000 km – 1+390 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/4287-8/2018. ált. (TVH-101521-3-10/2019.)
Vízkielégítési szám: II/232

szelvénytávolság: 0+000 km
fenéksínt: 95,03 m B.f.
mértékadó belvízsínt: 96,68 m B.f.
fenékesés: 0,5 ‰
fenéksínt: 1,0 m
részlejtés: 1:2
vízhozam: 624 l/s
vízsebesség: 0,39 m/s

szelvénytávolság: 1+390 km
fenéksínt: 97,13 m B.f.
mértékadó belvízsínt: 97,78 m B.f.
fenékesés: 1,0 ‰
fenéksínt: 1,0 m

részthajtás: 1:2

vízhozam: 624 l/s

vízsebesség: 0,39 m/s

- Halászká-csatorna 0+000 km – 8+450 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 17898/1969.
Vizikönyvi száma: Tisza 1279

szelvényszám: 0+000 km

fenékszint: 89,15 m B.f.

mértékadó belvízszint: 90,15 m B.f.

fenékesés: 0,8 ‰

fenékszelvényesség: 1,0 m

részthajtás: 1:2

vízhozam: 750 l/s

vízsebesség: 0,48 m/s

szelvényszám: 8+450 km

fenékszint: 92,55 m B.f.

mértékadó belvízszint: 93,52 m B.f.

fenékesés: 0,8 ‰

fenékszelvényesség: 1,0 m

részthajtás: 1:2

vízhozam: 750 l/s

vízsebesség: 0,48 m/s

- Halászká mellécsatorna 0+000 – 3+166 km szelvények közötti szakasza:

szelvényszám: 0+000 km

fenékszint: 91,09 m B.f.

mértékadó belvízszint: 91,44 m B.f.

fenékesés: 1 ‰

fenékszelvényesség: 0,6 m

részthajtás: 1:2

vízhozam: 150 l/s

vízsebesség: 0,36 m/s

szelvényszám: 3+166 km

fenékszint: 95,81 m B.f.

mértékadó belvízszint: 96,16 m B.f.

fenékesés: 1,4 ‰

fenékszelvényesség: 0,6 m

részthajtás: 1:2

vízhozam: 150 l/s

vízsebesség: 0,36 m/s

- Jámorfa-csatorna 0+000 – 0+926 és 1+761 – 3+991 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/9471-1/2015. ált. (TVH-27800-1-1-1/2015.)
Vizikönyvi szám: II/384

szelvényszám: 0+000 km

fenékszint: 88,27 m B.f.

mértékadó belvízszint: 88,67 m B.f.

fenékesés: 1,4 ‰

fenékszelvényesség: 0,8 m

részthajtás: 1:2

vízhozam: 487,5 l/s

vízsebesség: 0,68 m/s

szelvényszám: 3+991 km

fenékszint: 92,92 m B.f.

mértékadó belvízszint: 93,32 m B.f.

fenékesés: 1,55 ‰

fenékszelvényesség: 0,8 m

részthajtás: 1:2

vízhozam: 487,5 l/s

vízsebesség: 0,68 m/s

- Mórahalom belsőségi csatorna 0+000 – 3+052 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/9039-1/2015. ált. (TVH-100960-1-1-1/2015.)
Vizikönyvi szám: II/965

szelvényszám: 0+000 km

fenékszint: 89,73 m B.f.

mértékadó belvízszint: 90,13 m B.f.

fenékesés: 1 ‰

fenékszelvényesség: 0,6 m

részthajtás: 1:2

vízhozam: 245 l/s

vízsebesség: 0,38 m/s

szelvényszám: 3+991 km

fenékszint: 95,13 m B.f.

mértékadó belvízszint: 95,53 m B.f.

fenékesés: 2,2 ‰

fenékszelvényesség: 0,6 m

részthajtás: 1:2

vízhozam: 245 l/s

vízsebesség: 0,38 m/s

- Vereskereszt-Madarász-tó-csatorna 0+066 – 5+916 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 43.392/1978.

Vizikönyvi száma: Vízrendezés 744

szelvényszám: 0+066 km
fenékszint: 87,05 m B.f.
mértékadó belvízszint: 88,17 m B.f.
fenékszelvény: 0,29 ‰
fenékszelvény: 2,0 m
rézshajlás: 1:5 ; 1:2 ; 1:1
vízhozam: 4020 l/s
vízsebesség: 0,55 m/s

szelvényszám: 5+916 km
fenékszint: 89,59 m B.f.
mértékadó belvízszint: 90,69 m B.f.
fenékszelvény: 0,29 ‰
fenékszelvény: 2,0 m
rézshajlás: 1:5 ; 1:2 ; 1:1
vízhozam: 3230 l/s
vízsebesség: 0,52 m/s

- Madarász-tó-csatorna 0+000 – 3+392 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 43.799/1978
Vizikönyvi száma: Vízrendezés 751

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 87,83 m B.f.
mértékadó belvízszint: 88,93 m B.f.
fenékszelvény: 3,04 ‰
vízhozam: 800 l/s
vízsebesség: 0,58 m/s

szelvényszám: 3+392 km
fenékszint: 93,46 m B.f.
mértékadó belvízszint: 94,46 m B.f.
fenékszelvény: 1,16 ‰
vízhozam: 800 l/s
vízsebesség: 0,46 m/s

Az önkormányzat tulajdonában és az ATTIVIZIG üzemeltetésében lévő, alábbi vízműtani adatokkal rendelkező belvízcsatornák találhatók:

- Balogssori-csatorna 0+000 – 3+000 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 23.599/12/1972.

- Vizikönyvi száma: Vízrendezés 414

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 94,67 m B.f.
mértékadó belvízszint: 94,97 m B.f.
fenékszelvény: 3,4 ‰
fenékszelvény: 1,0 m
rézshajlás: 1:2
vízhozam: 185 l/s
vízsebesség: 0,33 m/s

szelvényszám: 3+000 km
fenékszint: 101,8 m B.f.
mértékadó belvízszint: 102,1 m B.f.
fenékszelvény: 0,5 ‰
fenékszelvény: 1,0 m
rézshajlás: 1:2
vízhozam: 185 l/s
vízsebesség: 0,33 m/s

- Masakanyari-csatorna 0+000 – 2+325 km közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 23.600/12/1972.

Vizikönyvi száma: Vízrendezés 434

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 101,94 m B.f.
mértékadó belvízszint: 102,70 m B.f.
fenékszelvény: 0,65 ‰
fenékszelvény: 1,0 m
rézshajlás: 1:2
vízhozam: 100 l/s
vízsebesség: 0,16 m/s

szelvényszám: 2+325 km
fenékszint: 103,784 m B.f.
mértékadó belvízszint: 104,131 m B.f.
fenékszelvény: 0,65 ‰
fenékszelvény: 1,0 m
rézshajlás: 1:2
vízhozam: 100 l/s
vízsebesség: 0,16 m/s

A település közigazgatási területén található a Tüskésori-csatorna, a Kis sori-csatorna, valamint a Biteszói csatorna is, melyekről nem rendelkezik műszaki dokumentációval.

Hidrológiai, hidromorfológiai értékelés:

A terület egésze a Viz Keretirányelv 60/200 Európa Tanács Irányelv szerint a Tisza részvízgyűjtőjébe tartozik, ezen belül az Alsó-Tisza Jobb part (2-20 számú) tervezési alegységbe sorolandó.

A belvízvételkezelési helyzet kialakulásának lehetséges okai:

- Belvízelvezető rendszer kiépítettségének hiánya
- Belvízelvezető-csatornák, befogadók nem megfelelő műszaki állapota a karbantartottság hiánya miatt
- A téli időszakban telítetté vált talajok, hirtelen nagy mennyiségű csapadékot nem képesek elvezetni
- Túlcsordulás nagy mennyiségű esőzés
- Ragyogott talajok, melyek megakadályozzák a beszívargást.
- Ha jelentős hó mennyiség takarja a talajt, és hirtelen indul meg az olvadás

1.2.4. A lefolyást befolyásoló emberi beavatkozások áttekintése

Települési rendezési terve tartalmaz belvízvédelmi fejezetet.

A város közigazgatási területéről az ATIVIZIG kezelésében lévő csatornák vezetik el az összegyűjtöttek vizeket.

Belvíz főleg a tavaszi időben jelentkezik, nyárra azonban vízhiány alakul ki, beköszönt az aszály. A belvízgazdálkodás prioritásai időjárási periódusonként és az agrárgazdaság elvárásainak függvényében változnak, mai helyzete nagyon labilis. A csapadékosabb időszakok vizeinek tározására a holtágakban, halastavakban, belvíztározókban van lehetőség. A fenntartás hiánya miatt a csatornahálózat csak 30-60 %-ban alkalmas a belvizek elvezetésére. A mértékadót megközelítő belvíztömlegek levezetése a kiépítésnek megfelelő 14 nap helyett 28-42 nap alatt valósulhat meg jelentős műszaki beavatkozások elvégzése nélkül.

A jelenlegi földhasználat mellett már egy közepes nagyságú belvíz megjelenésekor is számolni kell az igen jelentős, akár két-háromszoros védekezési költségekkel és jelentős mezőgazdasági károkkal. A privatizáció óta megszakt a művek és tulajdonok közötti összhang. A föld tulajdonviszonyok megváltoztak, a birtokok részben elapozódniak, a belvízelvezető csatornák tulajdonviszonyai, és kezelőinek helyzete nem tisztázott.

Az állami tulajdonú főműveket az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság kezeli.

A kisebb csatornákat a birtokosok sokszor beszántották, akinek a földje nincs közvetlen belvízveszélynek kitéve, nem akar részt vállalni a közös terhekből. A csatornák nyomvonalát, vízszállító képességét, fenntartását és áramlásszabályozását biztosítani kell, függetlenül az egyéni érdekektől, törekvésektől.

Öntözés

Az öntözés jelentősége a száraz, meleg klímájú, ám jó termőképességű mezőgazdasági területeken nem elhanyagolható.

Ugyanakkor a felszínköveti talajvíz rétegeket egyre jobban terheli az öntözésre szolgáló - főleg illegális vízhasználat.

A helyzet több településen a fő levezető csatornák kivételével ma is megoldatlan, a levezető árkok, kapubejárók tisztítása, karbantartása még várat magára. A szűkös anyagi lehetőségek ellenére a csatornák fenntartását, karbantartását, felújítását folyamatosan kell végezni. Megoldást jelenthet a közmunka program, vagy a háztulajdonosok aktív közreműködése.

A vízfolyások és védművek karbantartása a rendelkezésre álló kereteken belül történik. Ez többnyire kaszálás, melynek egy része a közfoglalkoztatás keretén belül valósul meg. A külterületi vízrendezési tevékenységet az ATIVIZIG végzi a szükséges vízkormányzási feladatokkal együtt.

1.3 A település vízkárokat általi veszélyeztetettségének meghatározása

1.3.1. Jellemző vízkár jelenségek, hidrometeorológiai és hidrológiai kockázatok

Víznyújtó gazdálkodási terv vonatkozó részei elérhetők a www2.vizeink.hu oldalon.

Nagyvízi Működési Tervek: Mórhalom esetében nem releváns.

Árvízi veszély és kockázati térképek, Árvízi Kockázatkezelési Tervek
Mórhalom esetében nem releváns.

1.3.1.1 Árvíz esetén

Mórhalom esetében nem releváns

1.3.1.2 Belvíz esetén

A település belvízkárokat általi kitérttségének részletes bemutatása

Jelentős múltbeli belvizes problémák leírása

2009-2010 években volt belvízvédelmi készítség elrendelve, ennek következtében az alábbi munkálatok történtek meg:

Béke utca-Nádas utca keresztvezetőtől nyílt elvezető árok készült, egy elzáró műtárgy segítségével.

Petőfi utca-Csendes utca sarok leépítése terv alapján készült el.

A hiányos és eltömődött víznyelőrácsok visszahelyezése, karbantartását végezték.

2019 májusában volt egy pár napos belvízvédelmi készítség. Ekkor a hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék okozott gondot. Az áttervezett tisztítása, zárt szakaszok Womázása történt a Béke, Nádas, Május 1. utcákban, Rákóczi téren, Kússori, Rózskei, István király úton.

A Bajcsy-Zsilinszky, Tomörkény, Magyar Koroszt és József Attila utcákban szivattyúzási pontok kerültek telepítésre az összegyűlt vizek továbbítására.

A nyílt szelvényű csatornák gépi kotrását végezték a Béke, Iskola, Bálint Sándor utcákban, a Rákóczi téren és a Kússori téren.

Helyi vízkárelhárítási fokozatok	I. fok		II. fok		III. fok	
	Kezdete	Vége	Kezdete	Vége	Kezdete	Vége
Mórhalom			2019.05.29	2019.05.30		
Mórhalom	2019.05.30.	2019.05.31				

Tisza és karbantartott belterületi csapadékvízvezető hálózat mellett belvízelvezetési probléma csak magas talajvízes időszakban keletkezik. Magas talajvízes időszakban viszont

a belvíz levezető külterületi csatornák telítettsége is nagyobb a magas talajvízszint miatt és ezzel elméleti vízzárló kapacitása is romlik.

Igy gyakorlatilag minden védekezési munka karbantartott csatornák mellett esésnövelő szivattyúzási munkát jelentett. A belterületi problémáknál jelentős szerepe a belterületi csatornákat befogadó belsőségi csatorna kis kapacitása jelenti. Ezért annak fenntartó közhasznosítási folyamatos igényként jelentkezik.

Ezen esésnövelő szivattyúzási munkákkal a károk megelőzhetőek. kiűrtésekre, belvízvédelmi mozgósításokra nincs szükség.

Tényleges folyamatos vízkárelhárítási tevékenység várható nagy záporok, zivatarok előtt a belvízvédelmért felelős szervezet a belterületi csatornák állapotát a lefolyó szabad voltát végig ellenőrző a belterületen a veszélyeztetett területen. Ez fokozatosan időben is folyamatosan kötelező feladat.

1.3.1.3. Helyi vízkár esetén (Kisvízfolyások, tavak árvizei)
Mórhalom esetében nem releváns.

1.3.1.4 Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség:

Olyan egyéb azonosítható veszélyeztetettség, mely a belvíz kialakulására hatással lenne, nincs.

1.4. Védművek védekezési lehetőségei

1.4.1. Árvízi védművek védekezési helyek lehetőségei

Mórhalom településnek nincs árvízi érintettsége.

1.4.2. Belvízi védművek, védekezési helyek lehetőségei

Fejlesztés esetén a belterületről elvezetendő belvizek befogadja a Vízig kezelési Szakszolgálati főcsatorna, a Mórhalom -belsőségi csatorna és a Varskereszt-Madarászti csatorna, melyhez a település keleti határán kapcsolódik a belterületi belvízelvezető rendszer.

Szivattyútelep nem üzemel.

A város a korábbi éveket is figyelembe véve nem belvízveszélyeztetett terület.

A jelenlegi meglévő rendszert a 3-as számú rajz tartalmazza.

1.4.3. Helyi vízkár elleni védművek, védekezési helyek, lehetőségek
Mórhalom esetében nem releváns.

1.4.4. Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség elleni védekezési helyek, lehetőségek

Mórahalom esetében nem releváns.

2. VÉDELMI FOKOZATOK ELRENDELÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELADATAI

2.1 Az elrendelés előzményei, információk

Az elrendelési fokozatokat a vonatkozó jogszabályi környezet és a helyi viszonyok alapján kell tervezni. Az elrendelésről a helyi védelemvezető, azaz a Polgármester felelősen dönt a rendelkezésre álló információk alapján.

A megfelelő időben történő elrendelés érdekében folyamatosan figyelni kell a meteorológiai előrejelzéseket, a kialakult árhullámok esetében a jellemző és meghatározó vízmérce vízállásokat, az egyes folyószakaszok mentén kialakuló előtűnt viszonyokat (különös tekintettel a nyílt ártéri szakaszokon, települési körülmények esetén). Folyamatosan kapcsolatot kell tartani a vízkárelhárításhoz segítséget nyújtó szervekkel a kialakult és várható árvízi helyzettel kapcsolatban (VIZIG ügyelet).

A helyi vízkárelhárítás feladatait - így a védekezési fokozatok elrendelését is - a szomszédos önkormányzatokkal, a területileg illetékes vízügyi igazgatósággal (VIZIG), katasztrófavédelem segítségével rendszeresen kapcsolatot tartva és egyeztetve kell elvégezni. A gyakorlatban amikor azonnali beavatkozás szükséges, az elrendelés fokozata a III. fok, mivel a káresemény bekövetkezésének elhárítása általában gyors.

A települési vízkárelhárításról mindenképpen naplót kell vezetni, rögzíteni kell benne a készült elrendelésének időpontját, a végzett munkákat és azok részletes leírását. A védekezési napló hiteles elszámolási dokumentum. A készült fokozat elrendelését, majd annak módosításait, illetve megszüntetését a be kell jelenteni a megfelelő intézményeknek (pl. VIZIG műszaki ügyelete).

ATTIVIZIG központi ügyelet telefonszáma: 30/4158100
email cím: ugyelet@ativizig.hu

2.2 Védekezési fokozatok

A védekezési fokozatok kialakítására az érvényben lévő jogszabályok, az 1.3 fejezet tapasztalatai alapján megismert a települési jellegzetességek és műszaki paraméterek alapján lehet javaslatot tenni.

A 10/1997. (VII. 17.) KHTM rendelet az árvíz- és a belvízvédekezésről szóló jogszabály 19.§ alatt ismertetett állami fokozat elrendelési kritériumai a következők.

Általánosságban

- I. fok felkészítés, irányítás szervezése
- II. fok kisebb beavatkozások
- III. fok intenzív védekezés

A településeknek nem minden esetben kell készült fokozatot elrendelni, hiszen bizonyos nagyságú árhullámok esetén védekezési kényszer nem feltétlenül jelentkezik, de a védekezésre való intenzívebb felkészülés érdekében a készült fokozatok korábbi elrendelésére is sor kerülhet. Nem kötelező minden település esetében minden fokozat alkalmazása.

Az egyes fokozatok elrendelésének fő szempontjait

Fokozat	Belvíz
I.fok	Könyező térszéken telített talaj, magas talajvíz viszonyok, levezető rendszer telítettsége, meteorológiai előjelzések figyelembevételével
II.fok	Felszíni vízbortórttság, levezető rendszer telítettsége Olyan állapotok, melyeknél már beavatkozás szükséges
III.fok	Felszíni vízbortórttság, mely már értéket veszélyeztet Levezető rendszer nagy fokú terhelése Olyan állapotok, melyeknél már intenzív műszaki beavatkozások szükségesek

2.2.1. Védekezési fokozatok árvízvédekezés esetén

2.2.1.1 Védekezési fokozatok folyók árviizei esetében

Mórahalom településnek nincs árvízi érintettsége.

2.2.1.2 Védekezési fokozatok közép- és alsó vízgyűjtő-szakaszok árviizei esetén

Mórahalom településnek nincs árvízi érintettsége.

2.2.2.2. Belvíz esetén

Belvízi elrendelés esetén célzerű a fokozat elrendeléseket a település belvíz-, csapadékvíz elvezető hálózatának telítettségéhez rendelni, vagy a szivattyúzási igény jelentkezéséhez/fokozódásához, továbbá egyes mélyfektvési település-részekben előntések keletkezéséhez/kiterjedéséhez kötni. Vizsgálendő, hogy adott szituációban további kedvezőtlen előntési helyzet várható-e meteorológiai előrejelzés alapján.

A 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédkezéssel szülő jogszabály 19.§ alatt ismertetett állami fokozat elrendelési kritériumai belvíz esetén megfelelő módon adaptálhatóak településekre is a helyi viszonyok értékelésével.

A belvízvédkezéssel vezetett naplóban rögzíteni kell a levezető rendszerek működését és a vízzel borított területek (becsült) kiterjedésének változásait, aktuális értékét, továbbá lehetőség szerint a szivattyúzott mennyiséget és működtetett gépkapacitást, átemelt víz befogadó medrének megnevezését.

Mértékadó vízmércék és vízállások

Az öblözeteiben mértékadó vízmérce nincs. A belvízvédelmi fokozat elrendelésénél a befogadó Gyálai-Holt-Tisza 0+000 km szelvényében lévő vízmérce figyelembe vehető, de az öblözet teljes belvízi helyzetét elemezni kell.

2.2.3. Helyi vízkár-elhárítás esetén

Mórahalom esetében nem releváns.

2.2.4. Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség esetén

Védendő objektumok (lásd 5. számú rajz)

1. Üzemanyagotöltő állomások

- Üzemanyagotöltő állomás:

OIL Benzinkút és Shop 6782 Mórahalom, Rúszei út 40.

Üzemeltető: Mabanafi Hungary Kft.

Galántai Benzinkút 6782. Mórahalom, Szegedi út 114.

Üzemeltető: Galántai Bt.

2. Egészségügyi és szociális objektumok:

Megnevezés	Cím	Tulajdonos	Fenntartó
Gondozási Központ	6782. Mórahalom, Zakányszéki út 21.	Mórahalom Önkormányzata	Mórahalom Önkormányzata
Csongrád -Csanád megyei Napsugár Otthon Mórahalmi Idősek Otthona	6782. Mórahalom, Szegedi út 1.	Mórahalom Önkormányzata	Mórahalom Önkormányzata
Szent Benedek Szálló	6782. Mórahalom Rúszei út 1.	Mórahalom Önkormányzata	Mórahalom Önkormányzata

3. Hírközlési központok:

telefontorony (Mórahalom, Rúszei út 34. hrsz: 914)
telefontorony (Mórahalom, Gucci sor hrsz: 0242/28)
telefonközpont (Mórahalom, Millenniumi sétány 17. hrsz: 677/4)
rendőrségi hírközlési torony (Mórahalom, Móra F. u. 2., hrsz: 51)

4.1. Vízellátás objektumai:

Hrsz	Megnevezés	Üzemeltető
1140 – Rákóczi tér	Víznyelő és III. sz. kút	Alföldvíz Zrt.
2135 – Kissoni út	Víztorony és V. sz. kút	Alföldvíz Zrt.
2022 - Erzsébet királyné útja	VI. sz. kút	Alföldvíz Zrt.
1139/2 – Rákóczi tér	VII. sz. kút	Alföldvíz Zrt.
462/2	víznyelő – kút	Alföldvíz Zrt.

4.2. Szennyvízelvezetési objektumok

821/2 szennyvíz-átemelő Alföldvíz Zrt.
0406/265 szennyvíz-átemelő Alföldvíz Zrt.
0242/116 szennyvíz-átemelő Alföldvíz Zrt.
0242/28 szennyvíz-tisztító Alföldvíz Zrt.
916/30 ipari parki szennyvíz-előkezelő Móraép NpKft

5. Élelmiszer ellátó objektumok:

1.	COOP Szeged Zrt.	6782 Mórahalom Rúszei út 9.	Coop Mórahalom
2.	CBA	6782 Mórahalom, Isván király út 10/a.	CBA Mórahalom
3.	Faház vegyesbolt	6782. Mórahalom, Nyár u. 9.	
4.	COOP Szeged Zrt.	Mórahalom, Szegedi út 34.	Coop Mórahalom
5.	Varga Pékség Kft	Mórahalom, Szegedi út 115.	pékség
6.	Varga Pékség Kft	Rúszei út 1.	pék mintabolt
7.	Félegyházi Pékség	Szegedi út	pék mintabolt
8.	zöldárges	Szegedi út	zöldárges
9.	zöldárges	Szegedi út	zöldárges
10.	piac	Szentharomság tér 3.	piac

- Zöldség, gyümölcs feldolgozó üzem, Mórprizma Termelői, Kereskedelmi és Szolgáltató Szövetkezet, Mórhalom, Gerle Imre u. 8.

9. Főbb ipari, mezőgazdasági üzemek neve, címe

Üzem címe, hrsz.	Tevékenység	Tulajdonos
6782 Mórhalom Szegedi út 108	Mezőgazdasági, vízgazdálkodási gépek, eszközök értékesítése	Agroázis Kft.
6782 Mórhalom, István király út 12.	Háztartási cikk nagykereskedelem	Mórtrade-ker Kft.
6782 Mórhalom, Rösztkei út 48.	zöldség-gyümölcs nagykereskedés	M és Tarsa Kft.

6. Nagyobb áttartató telepek:

Telep címe (hrsz.)	Tartott állatok	Tulajdonos neve, címe	Bérlő (tartó) neve, címe
Mórhalom	Házikaesa	Hajdú Zsolt Mórhalom	
Mórhalom	Házilúd	Csibőcskei Györgyi	
Mórhalom	Házilúd	Ilia József	

7. Köznevelési és köznevelési intézmény

Megnevezés	Cím	Tulajdonos	Fenntartó
Hunecutka balesede	6782. Mórhalom Egyenlőség u. 17-19.	önkormányzat	Önkormányzat
Mórhalmi napközi otthonos óvoda	6782. Mórhalom Egyenlőség u. 17-19.	önkormányzat	Önkormányzat
Biztos kezdet gyerekház	6782. Mórhalom József A. u. 6.	önkormányzat	Önkormányzat
Mórhalmi Móra Ferenc Általános Iskola	6782. Mórhalom Barnos Gy. tér 2.	önkormányzat	Önkormányzat
Szent László Katolikus Általános Iskola	6782. Mórhalom Kálvária sétány 22.	önkormányzat	Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság
Mórhalmi Alapfokú Művészeti Iskola	6782. Mórhalom Barnos Gy. tér 2.	önkormányzat	Önkormányzat
Szegedi SZC Toth János Mórhalmi Szakképző Iskola és Garabonciás Kollégium	6782. Mórhalom Dosztig köz 3.	önkormányzat	Klebersberg Intézményfenntartó Központ

8. Veszélyes anyagot tároló objektumok:

- Vegyibolt, Micro-Rutin Ipari Kft. Mórhalom, Szegedi út 60,
- Gazdabolt, Kertészek Kis/Nagy Áruháza Kft. Mórhalom, V. kerület 85.
- Gazdabolt, Móra-Input, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. Mórhalom, Kissori út 2.
- Hűtőház, Mórhalmi Kft. Mórhalom, Rösztkei út 45.

3. AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZET FELADATAI

- Védelemvezetés
 - Védelemvezető (érvényben lévő jogszabályok a polgármester) és helyettese
 - Szakaszvédelem vezető(k)
 - Műszaki ügyelet
 - Adminisztráció: pl. Irodai szakcsoport
 - Logisztika: pl. Logisztikai szakcsoport
 - Szociális ellátás: pl. Elhelyezési és ételminszert ellátó szakcsoport
- Jogszabály szerint a védekezési tevékenység során a területileg illetékes VIZIG műszaki szakirányítást végez a polgármester részére nyújtott segítség keretében.
- Az önkormányzati védelmi szervezet jogszabályban meghatározott feladatait az S-10 melléklet tartalmazza.

Amenyiben szükségessé válik a település kiürítése, a veszélyelhárítási terv mentési és kiürítési terv alapján történik.

4. CSFELEKVÉSI PROGRAM

A védekezés felolvas vezetője a Polgármester, mint védelemvezető vagy akadályoztatás esetén az általa kijelölt személy (védelemvezető) aki a védekezést személyes feladatokkal irányítja és vezeti.

A védelemvezető munkájában a védelemvezető helyettes és szakcsoportok segítik. Minden a védekezés végrehajtását érintő lényeges intézkedés a védelemvezetőtől indul ki, illetve oda érkezik.

A védelemvezető a védekezés operatív irányítója, a döntések utasítások kiadója, a végrehajtás számonkérője, döntései szakmai megalapozására kerheti a területileg illetékes vízügyi igazgatóságtól műszaki segítségnyújtó kirendelését, és annak szakvéleményét.

A Vízügyi Igazgatóságtól az önkormányzati védekezéshez kirendelt műszaki irányító nem veszi át a Védelemvezető (polgármester) feladatát, felelősségét, de szakmai tudásával segít felelősségteljes, műszakilag megalapozott döntést hozni.

Az állami kezelési beltartalmi vízfolyások mentén kiépített víztartó létesítményeken az Önkormányzat köteles védekezni, viszont a védekezés alatt a védművekben keletkező károkat és a védképességet a tulajdonos/fenntartónak kell helyreállítani.

A védekezési időszak feladatait képezik

- A védekezésre való felkészülés
- Az operatív védekezés
- A védekezés megszűnését követő intézkedések

4.1. A felkészülési időszak feladatai és preventív jellegű

beavatkozások

- Tájékoztatás a vízkár-elhárítási eseményt megelőző, azt kiváltó hidrometeorológiai és hidrológiai helyzetéről
- A vízkár-elhárítási feladatok zavartalan ellátása érdekében a védekezést megelőző felkészülési időszakban el kell végezni a védelmi terv felülvizsgálatát és aktualizálását
- Az önkormányzati védelmi létesítmények, védelmi gépek, eszközök állapotának ellenőrzése, és a szükséges preventív jellegű beavatkozások elvégzése
- Töltések, vízviszataró depóniák, medrek, és beavatkozási helyek kaszálása a jelenségek megfigyelhetősége és a beavatkozások végrehajthatósága érdekében
- A medrekben a víz levezetését gátló akadályok eltávolítása
- A töltéskoronák, depóniák, valamint a beavatkozási helyeket és védvonalakat megközelítő utak járhatóságának biztosítása
- Műtárgyak felülvizsgálata, az elzáró szerkezetek üzemképességének biztosítása
- Védelmi eszközök- (világító eszközök, kéziszerszámok, stb.), anyagok (homokzsák, homok, fólia, stb.), gépek (szivattyúk, aggregátorok; stb.) meglétének ellenőrzése
- Hírközlés és adatátvitel módjának megszervezése
- Védelmi szervezet és a védekezésben részt vevők értesítése riasztása
- Vizgyűjtőn elhelyezkedő ipari, mezőgazdasági és vízgazdálkodási létesítmények riasztási, értesítési, kárelhárítási terveinek áttekintése, kapcsolódó intézkedések megfogalmazása

4.1.1. Árvízvédekezés esetén

Mórahalom esetében nem releváns

4.1.2. Belvízvédekezés esetén

Belvízvédekezésre való felkészülés keretében az önkormányzati művek évente egyszer felülvizsgálatot kell végezni. Itt megállapításokat kell tenni a művek állapotára vonatkozóan. Rögzíteni kell a problémákat, javaslatot kell tenni intézkedési tervben a megoldásra.

A jegyzőkönyvet, intézkedési tervet meg kell küldeni az ÁTVIZIG-nek december 10-ig.

4.2. A védekezési időszak főbb feladatai

- Tájékoztatás a kialakult és várható vízkár-elhárítási eseményekről, az előre jelzett tetőző vízszintekről és a várható elöntési helyszínekről
- Meg kell határozni a védekezés időelőnyét a folyó és/vagy a vízfolyás középső – alsó szakaszára
- A készletlégi fokozat elrendelése, figyelőszolgálat megszervezése

- A vízkár-elhárítási szervezet mozgósítása és kirendelése
- Szükség esetén műszaki és technikai segítségkérés
- Az érintett lakosság, az államigazgatási szervek és a gazdálkodó szervezetek tájékoztatása
- Védelmi napló vezetése, események dokumentálása és jelentések elkészítése
- A munkavégzés (különösen az éjszakai) feltételeinek biztosítása (ellátás, logisztika, üzemanyag, WC, oltások stb.)
- Baleset és munkavédelmi oktatás
- Védekezési beavatkozások végrehajtása, (vízkár-elhárítási tervben foglaltak alapján)
- Ha valószínűsíthető a beavatkozások esetleges sikertelensége a mentés-kiürítés megszervezése veszély-elhárítási tervben foglaltak szerint)
- Fontos felhívni a védekezők figyelmét, hogy a szivattyúzás intenzitását, időtartamát szakember bevonásával szabad meghatározni! (Célszerű teljes mértékben kerülni a pinceből való szivattyúzást!)
- Felső vízfolyás szakaszon általában a csapadék/hóolvadás függvényében azonnal kialakulhatnak a beavatkozást igénylő vízkár események, éppen ezért itt a legfontosabb prioritás a prevenció

4.2.1. Operatív beavatkozások tervezési iránymutatása

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a konkrét beavatkozást Petőfi utca Kossuth park – Kodály utca, Vörösmarty utca (középe) helyeken kellett tenni.

Védelmi eszközök, gépek (szivattyúk és szerelvények, aggregátorok, világítás, stb) anyagok (zsákok, homok, kavics stb), típusai, mennyiségei:

terepjáró	1	db
tehergépkocsi	4	db
személygépkocsi	3	db
vontató	7	db
pótkocsi	4	db
szivattyú	10	db
Erőgép	3	db
zsák	200	db
ásó	20	db

AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZETBEN RÉSZTVEVŐK ÉS FELADATAIK

A védekezés felelős vezetője a település polgármestere - mint védelemvezető - vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt személy (védelemvezető-helyettes), aki a védekezést személyesen vezeti.

A védelemvezető munkájában a védelemvezető-helyettes, a szakaszvédelem-vezető és a szakcsoportok segítik. Minden a védekezési feladatok végrehajtását érintő intézkedés a védelemvezetőtől indul ki, illetve az információk, adatok hozzá érkeznek. A védelemvezető a védekezés operatív irányítója, a döntések utasítások, tájékoztatások kiadója, a feladatok végrehajtásának számonkérője. A védelemvezető értékeli a beérkezett információkat és meghatározza a védekezés módját.

BELVÍZ HELYZET SORÁN ÉRTESÍTENDŐ SZEMÉLYEK

Nógrádi Zoltán
Polgármester 62/281-079

Dr. Juhász Tünde
Védelmi bizottság elnöke 62/566-025

Sági János
ATTIVIZIG szakaszmérnök 30/475-63-90

Szalmári Imre tő. dandártábornok 62/621-280

Melegh Károly tő. alezredes 62/680-451

VÉDELEMVEZETŐ, VÉDELEMVEZETŐ-HELYETTES

I. fokú készsületről	Telefonon, vagy személyesen riasztja a helyettesét, illetve a szakcsoportok vezetőit. Gondoskodik a 12 órás nappali őrszolgálat megszervezéséről
II. fokú készsületről	Megszervezi a 24 órás éjjel-nappali figyelőszolgálatot.
III. fokú készsületről	Intézkedik a beavatkozási szakaszokra meghatározott feladatok végrehajtására.

A védekezés műszaki feladatai: az árvizek, a belvizek és a vízhiány időszakában - a védőműveken vagy azok mentén - a védőművek védő- és működőképességének megőrzése.

A védekezés államigazgatási feladatai: a védekezéssel összefüggő rendvédelmi, szociális és egészségügyi hatósági, továbbá a műszaki feladatok ellátásához szükséges munkaerő, eszköz, anyag, felszerelés rendelkezésre állása, valamint a vizek kártételei által fenyegetett területeken az élet- és vagyonbiztonság érdekében végzendő megelőző és operatív feladatok

A védelemvezetői akadályoztatása (pihenőidő töltése, betegség, távollét, stb.) esetén az általa kijelölt védelemvezető-helyettes helyettesíti.

SAKASZVÉDELEM-VEZETŐ**Feladata:**

- A védelemvezető által meghatározott védelmi szakaszon, vagy területen dolgozik. A védekezés helyi irányítója és felelős vezetője, aki a védekezés műszaki feladatait a védelmi szakaszhoz beosztott és kinevezett dolgozói bevonásával szervezi és vezényli.
- A védekezés alatt minden nap 06.00-ig jelentést ad a település műszaki ügyeletének a végzett munkáról, a felhasznált anyagokról, létszámról, gépekről, eseményekről.
- Irányítja és megszervezi az őrszemélyizot munkáját.
- Ha a vízviszataró depónia átszakadásának veszélye fenyeget, vagy ha az elbontások emberi életet, létesítményeket és javakat veszélyeztetnek, javaslatot tesz a védelemvezetőnek (polgármesternek) a veszélyeztetett területekről a kitelepítés elrendelésére.

MŰSZAKI ÜGYELET**Feladata:**

- Az önkormányzati védelmi szervezeten résztvevőkről a napi jelentéshez szükséges adatok begyűjtése. A védelemvezető utasítására vezeti a védelmi naplót.
- A védekezéssel kapcsolatos tájékoztatók és helyzetjelentések összeállítása és továbbítása a VIZIG Vízkár-elhárítási Ügyeletének.
- Katasztrófa-riasztás jelzésének vétele, folyamatos továbbítása a védelemvezetőnek,
- Meteorológiai adatok vétele, nyilvántartása,
- Kapcsolattartás a védekezésben résztvevő szervezetekkel, sajtóval
- Feladata a lakosság tájékoztatása, szükség esetén riasztása, a polgári védelmi szervezet állományának riasztása, a riasztásra szolgáló technikai eszközök és berendezések működtetése, a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, polgári védelmi szervezet, az irányító és együttműködő szervek, szervezetek közötti kommunikáció biztosítása, az informatikai és kommunikációs eszközök üzemeltetése, a vezetés infokommunikációs feltételeinek biztosítása, a katasztrófa-elhárítási feladatok során igénybe vett kormányzati célú hálózatok üzemeltetőjével való kapcsolattartás.

Iroda szakcsoport**Feladatai:**

- Célzerűségi szempontok szerint a jogzáró látja el.
- A napi jelentések alapján nyilvántartja a védekezésben résztvevő dolgozókat. Ellenőrzi a munkavédelmi, balesetvédelmi és tűzvédelmi szabályok betartását. A védekezési elszámolásokat begyűjti, ellenőrzi, és a kifizetéséről gondoskodik. Napi jelentést ad 18 óráig az ügyeletnek a védekezésben résztvevő irodai létszámról.

LOGISZTIKAI SZAKCSOPORT**Feladata:**

- Gondoskodik a védekezéshez igényelt gépek, járművek, szivattyúk gépkészletek, szerelők biztosításáról.
- Megszervezi a gépek, berendezések zavartalan üzemelését és hibaelhárítását.
- Intézi a védekezéshez szükséges anyagok beszerzését és kiszállítását, nyilvántartja a felhasznált anyagokat, gépek üzemórát. Minden nap jelentést ad 06.00-kor a település műszaki ügyeletének a felhasznált anyagokról, gépekről, igénybe vett létszám adatairól.
- Segíti a szakaszvédelem vezető munkáját, kapcsolatot tart az önkormányzati védelmi szervezetben résztvevőkkel és a Katasztrófavédelmi Kirendeltséggel.

ELHELYEZÉSI ÉS ÉLELMISZER ELLÁTÓ SZAKCSOPORT**Feladatai:**

- Az összesített napi jelentések és az Irodai szakaszcsoporthoz nyilvántartási alapján megszervezi a védekezésben résztvevők ellátását, ételmezését, munka és védőruházattal való ellátását. Intézi és szervezi a kitelepített lakosok és az érkező idegen beavatkozó erők elhelyezését, ellátását.

Naponta 18 óráig a műszaki ügyeletnek jelentést kell adnia az elhelyezettek és az ellátottak létszámáról, a felhasznált anyagokról

A főlevezetők folyamatos bejárásával felügyelni kell a település részlektént „öblözetekként” és ha kell közli erővel segíteni a vizkormányzást. Ezt csak is kitépített riadóanc megszerzésével lehet megfelelően felügyelni. A munkákat végző csapatokat úgy kell összeállítani, hogy minimum egy fő rendelkezzen mobil telefonnal.

Belterületen a biztosítandó minimum létszám összesen: 2 fő.

Külterületen a biztosítandó minimum létszám összesen: 2 fő.

Kárelhárításhoz szükséges eszközök, anyagok**Árvagybiztosítás:**

- gerenda, deszka, palló, kötöződrót, jutazsák, homok, földanyag, tégl, műanyag fólia, szátlemez, terméskő, üzenanyag.

A zárúhoz szükséges és egyébként a kereskedelembe beszerezhető anyagokat nem célszerű tárolni, hanem a mindenkori beszerzési lehetőségeket kell felmérni, aktualizálni. A kereskedelembe nem, vagy nagyrészt nehezen beszerezhető védelmi anyagokból (pl: homokzsák) készletet kell.

Az anyagkészletelés és biztosítás kérdése a gazdasági lehetőségek függvényében a mindenkori helyzetnek megfelelően értékelendő. A főbb anyagok és eszközök, amelyek az előzetes felmérések alapján a védett területen különböző ipari és kereskedelmi egységeknél megtalálható.

Felszárítási feladatok:

A vízkár-elhárítási feladat ellátása során az anyagok beépítésére különböző védő eszközök és szerszámok használatára kerül sor. A kisebb kézi szerszámok általában a lakosságnál, illetve a kereskedelemben fellelhetőek és beszerezhetőek. Ezek az eszközök és szerszámok a lenti táblázatban szerepelnek. Esetleges rongálódás esetén ezekből az eszközökből minimális többlet készletet javasolunk.

Védelmi eszközök táblázata az adatszolgáltatás alapján:

szivattyú	10	db
Erőgép	3	db
zsák	200	db
ásó	20	db

Munkagépek és szállító járművek biztosítása:

A védekezést hatékonyan elősegítik a munkagépek és a közúti szállító járművek. Ezek a gépek és járművek jellegében földmunkagépek, illetve az építőiparban használatos gépjárművek. Számuk, nagyságrendjük a lenti táblázat tartalmazza. Szükséges, hogy a védelmi előkészítési munka során ezeket a gépeket és eszközöket a védekezés számára előzetesen lebiztosítsuk.

terepjáró	1	db
tehergépkocsi	4	db
személygépkocsi	3	db
vontató	7	db
pótkocsi	4	db

Kimutatás az igénybe vehető szivattyúról

10 db szivattyú 25 méter tömlővel

Tehergépjármű

Saját tehergépkocsi 4 db áll rendelkezésre.

Személyszállító gépjárművek

3 db személygépkocsi áll rendelkezésre.

Összefoglaló:

A sikeres védelem ellátása a védőművek általános és folyamatos fenntartása mellett képezhető el. A sikeres védekezés másik alapfeltétele a védelmi szervezet felépítése, a védekezéshez szükséges védekező létszám, anyag és eszköz, valamint gépek biztosítása, azok nyilvántartása, mozgósítása és a védelem megfelelő szintű szakmai irányítása.

4.3. A védekezés megszűnését követő főbb feladatok

- A védekezés során kialakított ideiglenes védőművek felmérése, dokumentálása, átvétele a védelmi tervbe
- Állandó vagy megmaradó védővonalak feltükrözése és helyreállítása
- Az ideiglenes védőművek visszabontása (homokzsáktöltés, ártalmatlanítás, deponálás stb.)
- Védelmi eszközök, felszerelések karbantartása, raktározása, az induló készlet visszapótlása
- Védekezési költségek elszámolása
- Összefoglaló jelentés készítése
- Védekezési tapasztalatok kiértékelése, fejlesztési igények megfogalmazása
- A vízkár-elhárítási terv aktualizálása (telőző vízszintek, beavatkozási helyek, előtési határvonalak, eszköz anyag igény-korrekció stb.)

5. VÉDEKEZÉSI IDŐSZAKON KÍVÜLI FELADATOK5.1. Felkészülés a védekezésre, preventív beavatkozások

A sikeres védekezés elsőrendű feltétele a védőművek kiépítése, fejlesztése, védésképes állapotban való fenntartása, tehát a preventív védekezés!

Lényeges, hogy az ismert védekezésre alkalmas helyszíneken meg kell előzni a beavatkozásokat elkerülhetetlenségét. A rendezési tervben biztosítani kell az ideiglenes védőművek, árapasztók, felvonulási utak stb. nyomvonalán a beépítési tilalmat.

Az önkormányzat képviselőtestülete hivatott döntést hozni – ismerve a település vízkár problémáit – a szükséges vízrendezési beruházásokról, ehhez biztosítani a pénzügyi-gazdasági alapot, gondoskodni az elkészült művek fenntartásáról. Helyes építési műszaki követelményeket kell rendelni a terület-használatokhoz és településrendezési tervekben a megfelelő övezeti besorolást kell megadni.

A preventív védekezés keretében a nagyvízi mederkezései tervben megfogalmazott intézkedéseket is figyelembe kell venni.

5.2. A védésképes állapot fenntartása

A felkészülés időszakában a már meglévő belterületi vízelvezető műveken az éves rendszeres fenntartással biztosítani kell a kiépítési vízhozam kiöntésmentes levezetését. A medrekből el kell távolítani a lefolyást gátló növényzetet (fákat, cserjéket, vízínövényzetet), az uszadékok, belekerült hulladékok. Csatornákon általában 3-5 évenként, vízfolyásokon 15-20 évenként – a

Mórahalom város vízkárterve 2021

Legfontosabb feladat: Mórahalomról a termálvizek teljes egésze és a beltérvek nagyobbik része a belsőcsatorna felé folynak le. A csatorna az ATTIVIZIG kezelésében van és megadott kapacitása 245 l/s. A folyamatos termálvízkielvezetés ebből 23 l/s, azaz a kapacitásnak közel 1/10-e. Ez a tervezett új fűrdőfejlesztéssel további 8-10 l/s értékkel nőni fog. Ezen túlmenően ezen csatorna a város területének (370 ha) több mint feléből a csapadékvizeket befogadja. A befogadó Belsőcsatorna Kapacitását mindenképp növelni kell, a nyomonkövetés a területi vízek csatlakoztatásának kiépítésére hivatott tározó építésével. Itt egy minimálisan 10 000 m³-s kiegyenlítő tározót kell megvalósítani. A jelenlegi kiépítettség mellett a kiegyenlítő tározó nélküli állapotban a városközpontban bármikor rövid idejű elöntést okozhat mértéktadó zápor lezuhanása.

A szükséges főgyűjtő kapacitásának megfelelően a meglévő főgyűjtőket rekonstrukció alá kell vonni. Belvizes időszakban a területi csatornahálózat nem mindenhol rendelkezik a mértéktadó kapacitásoknak megfelelő átbocsíjtási kapacitással. Ennek meghatározása külön tervezési feladat.

5. FEJLESZTÉSEK:

Az elkövetkező időszakban pályázati források felhasználásával több ütemben kívánja az Önkormányzat a meglévő elvezető rendszert fejleszteni.

Az Önkormányzat elképzelését, több lépésben kívánja megvalósítani:

1. Vízjogi létesítési engedélyes terv készítése.
2. Kiviteli terv készítése.
3. Beruházás megvalósítása, kivitelezése.

Amin a vízkárelhárítási tervben is bemutatásra került, a településen az utóbbi években jelentős belvíz problémák nem voltak.

Az Önkormányzat elképzelése tehát nem feltétlen a területi csapadékvíz elvezetése, hanem egyszerű csapadékvíz gazdálkodással, az időszakosan képződő többlet vizek felfogása, betározása (pl.: felszín alatti zárt csapadékvíz tárolók kialakításával), és száraz időszakokban a települési közterületeken, parkokban, a csapadékvíz öntözéssel történő hasznosítása, az ehhez szükséges mobil öntöző berendezések beszerzésével és felhasználásával.

A tényleget érintő, tervezett fejlesztések közül kiemelt jelentőségű „A homokhátság vízgazdálkodási állapotának javítása, helyreállítása” c. projekt, melynek előkészítésében az Igazgatóság is részt vesz az érintett Vízügyi Igazgatósággal és az Országos Vízügyi Főigazgatósággal együttműködve.

Mórahalom területi vízelvezető hálózata II. ütem megépítése TVH-54211-5-9/2019. iktatószámú vízi jogi létesítési engedéllyel rendelkezik. A tervezett tározó költsége meghaladja a rendelkezésre álló pénzügyi forrást, ezért térfogatának

Mórahalom város vízkárterve 2021

feliszapolódástól függően – a nagyobb károk megelőzésére rendszeresen gondoskodni kell a medrek ismételt kotrásáról, és szükség szerint a burkolatok, műtárgyak, medérrészek hibáinak kijavításáról.

Az önkormányzati védelmi létesítmények, védelmi gépek, eszközök állapotát minden évben legalább egyszer – ősszel – ellenőrizni szükséges, és a megállapított hiányosságokat sürgősen meg kell szüntetni. Az ellenőrzés során célszerű a területtel határos külterületeken bekövetkezett változásokat is figyelemmel kísérni (művelési ág változás, erdőirtás stb.), a mélyfektetési, beépített területek talajvízszint változását feltárni. Javasolt a szomszédos Önkormányzatok, az illetékes Vízügyi Igazgatóság képviselőjének és egyéb érintetteknek a megítélése az ellenőrző bejárásokra. A bejárásról jegyzőkönyvet kell felvenni, a szükséges intézkedésekre a felelősök megjelölésével „Intézkedési tervet” kell készíteni.

A helyi vízkár-elhárítási feladatok zavartalan ellátása érdekében a védekezést megelőző felkészülési időszakban kell elkészíteni a védelmi terv felülvizsgálatát és aktualizálását.

Az állandó védőműveken a tervezett karbantartási feladatok elvégzése, a létesítmények jó karban tartása, a megmaradó ideiglenes védőművek/dopóniak védképes állapotának megőrzése a védelmi eszközök, gépek (pl. szivattyúk és szerelvények, aggregátorok, világító eszközök stb.) anyagok, karbantartása szükséges.

5.3. A védtetés növelése érdekében elvégzendő fejlesztések

A tervben javaslatot kell adni a védtetés növelése érdekében elvégzendő fejlesztésekre az alábbiak figyelembe vételével:

- Védelmi eszközök, anyagok beszerzése
- Vízkár-elhárítási gyakorlatok szervezése
- A vízkár-elhárítási tervek folyamatos aktualizálása, védekezési tapasztalatokkal való továbbfejlesztése
- Védelmi létesítmények fejlesztésének tervezése és megvalósítása

Értékelések, intézkedések:

A jelenlegi csatornahálózat belvízelvezető képességének szinten tartására, javítására szolgáló szükséges intézkedések- szükséges a folyamatos karbantartás.

Csatomaszakaszok kiépítése szükséges a település több pontján is.

Igy a Móra Ferenc, Rákosi Jenő, Andrassy út, Új helyi utca, Alkotmány utca, Gárdonyi utcában.

Nyílt szikkasztó árkokat javasolt évente legalább kétszer karba tartani, a benőtt növényzetet levágni.

A burkolt csatornákat évente ellenőrizni kell, és ahol 5 cm-nél nagyobb iszaplerakódást lehet tapasztalni, ott szükséges kikapartítani. Ahol az átereszek előtt visszaduzzasztás jelentkezik, azokat az átereszeket ki kell takarítani.

csökkentése vált szükségessé. A beruházáshoz az Igazgatóság 1573-0006/2020. számon hozta a határozatot, amelyben a tervezett méretek tározó kiépül.

A tározó térfogata 21645 m³

Az épülő csatorna :

DN 200 KG-PVC cső	8 fm
Ø 40 vb. cső	572 fm
U 30/40-220 mederem	594 fm

A beruházást a létesítési engedély szerint pályázathoz tervezik megvalósítani.

További fejlesztési koncepció:

TOP-2.1.3-16 kódszámú pályázati felhívásnak megfelelően a település csapadékvíz csatorna rendszerének fejlesztési terve az alábbiak szerint alakult. A tervezett fejlesztések meghatározása, a város általános rendezési tervéhez, valamint a meglévő adottságokhoz, Mórahalom Város vízkár megelőzési igényeihez igazodva készült.

I. Tervezési terület és a vízgyűjtő terület meghatározása

A VGY1 jeli vízgyűjtő területéhez tartozó fejlesztés a Szegedi út Ny-i végéhez tartozó érintett területek a következők: A Szegedi út, 5514 számú köztér északi oldala a Ruzsai út és a temető közötti szakaszon, a VGY1 jeli vízgyűjtő terület nagysága A1 = 6,87 ha.

A tervezett csatornák befogadói

A meglévő befogadók megoszlva, a Bartók Béla utcai gyűjtő csatorna 0+642 cskm szelvénye és az Erkel F. utcai gyűjtőcsatorna 0+491 cskm szelvénye.

A tervezett csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

- Szegedi út, 5514 számú köztér északi oldalán, a Ruzsai út és a temető közötti szakaszon szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel kialakítva. Ezen szakasza tervezett teljes csatornák hossza: 417m.

- Szegedi út, 5514 számú köztér északi oldalán, a temető bejáró és a Csend utca közötti szakaszon, zárt csatorna szakasz kialakítva. A zárt csatorna mellett végig szikkasztó dréncsöves ágakdal, kavicságyban geotextíliába csomagolva, alakába bekötve.

Ezen szakasza tervezett teljes csatorna hossza: 150fm zárt csatorna és mellette 150fm szikkasztós dréncső.

- Szegedi út, 5514 számú köztér Északi oldalán, a Munkácsy M. és az Erkel F. utca közötti szakaszon és a Gyepor utca és az Erkel F. utca közötti szakaszon szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel kialakítva. Ezen szakaszon kerül elhelyezésre a Szegedi út 90. számú ház előtt az É-oldali csapadékvíz átmenője, amely nyomósóval juttatja a vizet a D-i oldali befogadó csatornába. Az átmenő azért szükséges, mert az Északi oldal mélyebb fekvésű terület és a Szegedi út, 5514 számú köztér, mint egy vízválasztó lehatárolja a területet és meghatározza az átvezetés mélységét.

Ezen szakasza tervezett teljes csatornák hossza: 543fm, valamint 1db csapadékvíz átmenő, nyomósóval.

II. Tervezési terület és a vízgyűjtő terület meghatározása

A VGY2 jeli vízgyűjtő területéhez tartozó fejlesztés Bátyasori főgyűjtő II. üteméhez tartozó érintett utcák a következők: Nyár utca, Dankó utca, Kapás utca, Arató utca, Munkács utca.

A VGY2 jeli vízgyűjtő terület nagysága A2 = 23 ha.

A tervezett csatornák befogadói

A meglévő befogadó a Bátyasori főgyűjtő nyíltszelvényű csatorna 0+792 cskm szelvénye.

A tervezett csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.

A vízgűjtő területre tervezett teljes csatornák hossza: 2848fm

III. Tervezési terület és a vízgűjtő terület meghatározása

A VGY3 jeli vízgűjtő területéhez tartozó fejlesztés Remény utcai gyűjtőcsatornához tartozó utca a következő: Remény utca K-oldala telekhatárai által meghatározott lefolyással érintett területei.

A VGY3 jeli vízgűjtő terület nagysága A3 = 3,37 ha.

A tervezett csatornák befogadói

A meglévő befogadó a Remény utcai nyíltszelvényű gyűjtőcsatorna 0+077 cskm szelvénye

A tervezett csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.

A vízgűjtő területre tervezett teljes csatornák hossza: 309 fm

IV. Tervezési terület és a vízgűjtő terület meghatározása

A VGY4 jeli vízgűjtő területéhez tartozó fejlesztés Egyenlőség utcai gyűjtőcsatornához tartozó utca a következő: Egyenlőség utca K-oldala 217 fm hosszon a telekhatárok által meghatározott lefolyással érintett területei.

A VGY4 jeli vízgűjtő terület nagysága A4 = 2,54 ha.

A tervezett csatornák befogadói

A meglévő befogadó a Táncsics Mihály utcai gyűjtőcsatorna 0+199 cskm szelvénye.

A tervezett csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.

A vízgűjtő területre tervezett teljes csatornák hossza: 217 fm

V. Tervezési terület és a vízgűjtő terület meghatározása

A VGY5 jeli vízgűjtő területéhez tartozó fejlesztés a rekonstrukciós csatorna szakaszokhoz tartozó érintett utcák a következők: Kolessey utca, Kodály utca,

Szövetkezeti utca, Széchenyi utca. Ezen utcák a város legmélyebb területéhez tartoznak. Ezen a területen lévő régi, rossz állapotú csatornákat a rendszeres elbontások, az évek során tönkre tették. Felújításukkal, rendezéssel a területen kevesebb elöntésből adódó vízkár várható.

A VGY5 jelű vízgöyjtő terület nagysága $A_5 = 8,5$ ha.

A tervezett csatornák befogadója

Mórahalom Belsőégi göyjtő nyíltszelvényű csatorna I+663 cskm szelvénye.

A tervezett csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.

A vízgöyjtő területre tervezett teljes csatornák hossza: 1878,83 fm

VI. Tervezési terület és a vízgöyjtő terület meghatározása

A VGY6 jelű vízgöyjtő területéhez tartozó fejlesztés a Mórahalom Belsőégi csatorna tehermentesítő csatornája. A nagy intenzitási záporcsapadékok időszakában a nyíltszelvényű göyjtő csatornára kapacitását meghaladó csapadékvíz terhelés került. A Szegedi úti göyjtő levezetendő vizének visszaduzzasztását több műszaki lehetőség együttes működésével lehet elérni. Ezen tehermentesítő földmedrű csatorna fejlesztés az egyik, amely biztosítja, hogy a Mórahalom Belsőégi csatorna végső szakaszának túlterhelése ki se tudjon alakulni, azzal, hogy a Szegedi úti göyjtőtől lefolyó nagyintenzitási árhullámot először a záportározónak köszönhetően és utána a tehermentesítő csatornán, a rövidebb úton történő levezetésnek és a földmedrű megoldásnak köszönhetően a nagyobb mennyiségű vizet is részben visszatartva, szikkasztva vezeti le a befogadóba.

A VGY6 jelű vízgöyjtő terület nagysága $A_6 = 1,6$ ha.

A tervezett csatornák befogadója

A meglévő befogadó a Vereskereszt - Madarászti főcsatorna 5+586 cskm szelvénye.

A tervezett csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Földmedrű nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel, tiltókkal kialakítva.

Ezen tervezett teljes csatorna hossza: 560 fm

VII. Tervezési terület és a vízgöyjtő terület meghatározása

A VGY7 jelű vízgöyjtő területéhez tartozó fejlesztés a Kissori úti lakópark vízelvezetéséhez tartozó érintett utcák a következők: Mása utca, Babarcsi utca, Volford utca, Tanács utca, Kissori út.

A VGY7 jelű vízgöyjtő terület nagysága $A_7 = 11,7$ ha.

A tervezett csatornák befogadója

A meglévő befogadó a Mórahalom Belsőégi göyjtő nyíltszelvényű csatorna 2+598 cskm szelvénye.

A tervezett csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.

A vízgöyjtő területre tervezett teljes csatornák hossza: 1525 fm

Föyjtő áteresz kapacitásnövelés meghatározása

A Mórahalom Belsőégi csatorna Mórahalom Város csapadékvízének 60-70 %-át vezeti le. A nagy intenzitási záporcsapadékok időszakában a nyíltszelvényű göyjtő csatorna átereszeire a kapacitásukat meghaladó csapadékvíz terhelés kerül. Ezt az átereszek visszaduzzasztás nélkül nem tudják levezetni, az átereszek nyomás alá kerülnek. Az elöntési vízkárok minimalizálása érdekében a főcsatorna utolsó szakaszán található átereszek kapacitását szikkasztás növelni összesen 16 fm hosszban.

Záportározó kialakítása

A tervezett záportározó eredetileg is részben mély fekvésű területen található. A záportározó hasznos térfogata $V = 2350 \text{ m}^3$.

Biztosítja a töltést - ürítést zsilippel és tiltó táblákkal is lehet szabályozni.

7. SZÖVEGES, TÁBLÁZATOS MELLÉKLETEK

Melléklet száma	Melléklet címe
M-1	Védekezési készültségi fokozat elrendelő határozat
M-2	Védekezési készültségi fokozat megszüntető határozat
M-3	Napi jelentés
M-4	A vízkárelhárítás során foglalkoztatott létszám nyilvántartása
M-5	A vízkárelhárítás során alkalmazott gépek és berendezések nyilvántartása
M-6	A vízkárelhárítás során felhasznált anyagok nyilvántartása
M-7	Összefoglaló jelentés
M-8	Jegyzőkönyv az éves felülvizsgálathoz
M-9	Üzemeltetési szerződés

8. SEGÉDLETEK

Segédlet száma	Segédlet címe
S-01	Az állami vízkárelhárítás irányítás rendszere és a résztvevők elérhetőségei
S-02	Az önkormányzati védelmi szervezeti beosztás
S-03	Települési vízkár-elhárítási szervezet felépítése
S-04	A vízkárelhárításhoz igénybe vehető erőforrások adatai és beszerzési lehetőségei
S-05	A védelmi napló vezetésének általános szabályai
S-06	Ellenőrző lista a védelemvezető részére
S-07	Vízrajzi adatszolgáltatók elérhetőségei
S-08	Szakmai tanácsadók névjegyzéke
S-09	Infrastruktúra-üzemeltetők elérhetőségei
S-10	A vízkárelhárítással összefüggő jogszabályok jegyzéke
S-11	A vízkárelhárítással összefüggő fogalom-meghatározások
S-12	Tervjegyzék
S-13	Tájékoztató a figyelőszolgálatot ellátó örök részére

9. RAJZMELLÉKLETEK

- 1-es számú áttekinthető helyszínrajz M= 1 : 50 000
- 2-es számú helyszínrajz: Vizgyűjtő területek helyszínrajzai befogadókkal, meglévő belvíz elvezető csatornák elvezetési irányával M= 1 : 20 000
- 3-as számú helyszínrajz: Meglévő szikkasztó árkok, megközelítő utak, depók helyei, védendő objektumok, központ, raktár és kritikus pontok M= 1 : 10 000
- 4-es számú helyszínrajz: Halászközi tározó rajza

M-1 melléklet

VÉDEKEZÉSI KÉSZÜLTSÉGI FOKOZAT ELRENDELŐ HATÁROZAT

[...] településen jelenleg I. / II. / III. fokú árvíz / belvíz / helyi vízkár készülség áll fenn.
[...] településen jelenleg nem áll fenn vízkár-elhárítási készülség.

Az elmúlt napok hidrometeorológiai viszonyaira és a kialakult helyzetre való tekintettel
2020.00.00.00:00-tól

I. / II. / III. fokú árvíz / belvíz / helyi vízkár védekezési készülséget rendelék el

[...] TELEPÜLÉS [...] részére/egészére

a vizek kártétel elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII.26.) Korm. rendelet 13.§
(1) bekezdése szerinti jogkörömben eljárva.

A védekezés ideje alatt az Ügyeleti Szolgálat a Polgármesteri Hivatalban működik.

Címe: [...]

A védelemvezető [...].

[...] számú mobiltelefonon és [...] email címen érhető el 0-24 óra között.

Ezen határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, ezért ezen határozatot egyszerűsített formában hoztam meg.

[...], 2020.00.00.

.....

[...]

védelemvezető

A határozatról értesítést kapnak:

- Területileg illetékes Vízügyi Igazgatóság
- Területileg illetékes Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Lakosság

7. SZÖVEGES, TÁBLÁZATOS MELLÉKLETEK

M-2 melléklet

MEGSZÜNTETŐ HATÁROZAT

A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII.26 Korm. rendelet 13.§(1) bekezdése szerinti jogkörömben eljárva a [...] település közigazgatási területére vonatkozóan a 2020.00.00.00.00-tól érvényben lévő I. / II. / III. fokú árvíz / belvíz / helyi vízkár védekezési készultságot 2020.00.00.00.00-tól

MEGSZÜNTETEM

A megszüntetés indokai:

A vízszint csökkenésére, a kedvezően alakuló hidrológiai helyzetre való tekintettel a védekezési készultság fenntartása nem indokolt.

Ezen határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, ezért ezen határozatot egyszerűsített formában hoztam meg.

[...], 2020.00.00.

[...]

védelsemvezető

A határozatról értesítést kapnak:

- Területileg illetékes Vízügyi Igazgatóság
- Területileg illetékes Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- ☐ Lakosság

M-3 melléklet

NAPI JELENTÉS

Védekező szervezet	[...]
Tárgynap	2020.00.00
Vízkárelhárítás	Árvíz/belvíz/helyi vízkár

I. VÉDELMI HELYZET

Elrendelt készultsági fokozat	I/II/III
Elrendelés kezdete	2020.00.00.00.00

II. VÉDELMI HELYZET ÉRTÉKELÉSE

- Hidrometeorológia jellemzők
- Védelmi szakasz jellemzése
- A védelmi szakaszon végzett tevékenységek
- Előírt terület nagysága, veszélyeztetett közigazgatási terület

III. IGÉNYBE VETT ERŐFORRÁSOK

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM

Erőforrás	Létszám			Egyéb	Összesen
	Műszaki	Fizikai			

Saját erő

Külső forrás

Összesen

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN ALKALMAZOTT GÉPEK ÉS BERENDEZÉSEK

Teherautó	Személyautó	Vízi jármű
Földmunkagép	(db)	(db)
(db)	(db)	(db)

Egyéb gépek és berendezések:

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FELHASZNÁLT ANYAGOK

Homokzsák db	Homok m ³	Fólia m ²	Fáklya db	Üzemanyag L
--------------	----------------------	----------------------	-----------	-------------

Karó db	Palló m ²	Szűrőszövet m ²	Természkő m ³	Kavics m ³
---------	----------------------	----------------------------	--------------------------	-----------------------

Egyéb anyagok:

IV. JELENSÉGEK

☐ Észlelt jelenség helye, észlelés időpontja

V. BEAVATKOZÁSOK

- Elvégzett beavatkozások (helyszín, típus, eredmény stb.)
- Szivattyú üzemeltetésre vonatkozó adatok (kapacitás, átemelt vízmennyiségek, vízállások, befogadók)

VI. KÖLTSÉGEK

☐ A védekezés napi becsült költsége (Ft)

VII. EGYEBEK

[...], 2020. 00. 00.

.....

[...] védelemvezető

M-4 melléklet

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM NYILVÁNTARTÁSA

Sorszám	Dátum	Név	Beosztás	Szolgálati hely	Ismerett munkáim	Ígázó név, aláírás)
---------	-------	-----	----------	-----------------	------------------	---------------------

M-5 melléklet

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN ALKALMAZOTT GÉPEK ÉS BERENDEZÉSEK NYILVÁNTARTÁSA

Sorszám	Az igénybevétel kezdje (datum-iddő, től-ig)	Azonosító (nyilvántartási szám, gépi szám, rendszám)	Az igénybevétel kezdete	Az igénybevétel helye/ideje	Leigazolt kiszárlat (óra, km, stb.)	Igazoló (név, aláírás)
---------	--	---	----------------------------	--------------------------------	--	------------------------------

M-6 melléklet

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FELHASZNÁLT ANYAGOK NYILVÁNTARTÁSA

Sorszám	A felhasznált anyag	Mennyiség (db, m ³)	A felhasználás helye ideje (datum-iddő)	Igazoló (név, aláírás)
---------	---------------------	---------------------------------------	--	------------------------------

M-7 melléklet

ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS

Védekező szervezet	[...]
Időtartam	2020.00.00.-2014.00.00.
Vízkárelhárítás	Árvíz/belvíz/helyi vízkár

I. KÉSZÜLTSÉGI ADATOK

Elrendelt készüeltségi fokozatok	I/II/III
Elrendelés időtartama, kronológiája	2020.00.00.-00.00.00.

II. VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI TEVÉKENYSÉG BEMUTATÁSA

- Hidrometeorológiai helyzetkép értékelése, tapasztalatok
- Jellemző vízállások, esemény lefolyása
- Tetőző vízállások és vízszintrögzítés eredményeinek összefoglalása (ha volt)
- Felkészülés rövid leírása
- Védekezési munkák időrendben
- Veszélyeztetett közigazgatási terület, elöntött terület nagysága
- Mentési-kiürítési munkák
- Védművekben és létesítményekben keletkezett károk, helyreállítási igények

III. IGÉNYBE VETT ERŐFORRÁSOK (összesen)

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM				
Létszám				
Erőforrás	Műszaki	Fizikai	Egyéb	Összesen
Saját erő				
Külső forrás				
Összesen				
A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN ALKALMAZOTT GÉPEK ÉS BERENDEZÉSEK				
Téherautó (db)	Személyautó (db)	Földmunkagép (db)	Vízi jármű (db)	Szivattyú (db)

Egyéb gépek és berendezések:

Összefoglaló jelentés

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FELHASZNÁLT ANYAGOK

Homokzsák db	Homok m ³	Fólia m ²	Fáklya db	Üzemenyag L

Karó db	Palló m ²	Szűrőszövet m ²	Terméskő m ³	Kavics m ³

Egyéb anyagok:

IV. JELENSÉGEK ÉS BEAVATKOZÁSOK

- Észlelt jelenség helye, észlelés időtartama, fejlődéstörténete
- Elvégzett beavatkozások (helyszín, típus, eredmény stb.)
- Szivattyúzási munkák bemutatása
- Belvízzel/fakadóvízzel/szivárgó vízzel elöntött területek térképi lehatárolása

V. KÖLTSÉGEK

- ☐ A védekezés becsült költsége (Ft)

VI. ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉS

- Esemény értékelése, jelenségek és beavatkozások
- Ideiglenes és állandó védművek értékelése, védelmi szakasz összefoglaló jellemzése
- Kommunikáció a készüeltség során
- Társasvezetőkkel történő együttműködés során szerzett tapasztalatok, javaslatok
- Védekezési tapasztalatok, levont következtetések
- Fejlesztési javaslatok

[...], 2020. 00. 00.

[...], 2020. 00. 00.

[...], 2020. 00. 00.

M-8 melléklet
JEGYZŐKÖNYV A TELEPÜLÉS
VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI VÉDKÉPESSÉGÉNEK ÉVES
FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ

Készült: [...] település Polgármesteri Hivatalában, 2020.00.00-é(á)n

Tárgy: [...] település Önkormányzata vízkár-elhárítási védképességének 2020. évi felülvizsgálata.

Jelen vannak:

Sz.	Név/ Aláírás	Szervezet/ Cím	Beosztás/ telefonszám

I. TELEPÜLÉSI VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI TERV

Vízkár-elhárítási terv legutóbbi aktualizálásának időpontja

Települési vízkár-elhárítási szervezeti beosztás aktualizálásának időpontja

Szöveges értékelés:

II. ÖNKORMÁNYZATI KEZELÉSBEN LÉVŐ CSAPADÉKVÍZ
ELVEZETŐ LÉTESÍTMÉNYEK ÁLLAPOTA

Csapadékvíz elvezető létesítmények					
Hossz (m)	Állapota jó, megfélelő, felújítandó, változó)	Kaszáltság (%)	Feliszpoló- dottság (től-ig) (cm)	Db/ térfogat	Kiépített -ság* (%)
Zárt csatorna (nem átereszt):	-	-	-	-	-
Nyílt hagyományos lapburkolattal rendelkező csatorna	-	-	-	-	-
Nyílt, korszerű előregyártott beton vagy vasbeton elemmel burkolt csatorna:	-	-	-	-	-
Nyílt földmedrű csatorna:	-	-	-	-	-
Folyóka:	-	-	-	-	-
Szikkasztó árok:	-	-	-	-	-
Csatorna mindösszesen:	-	-	-	-	-
Záporározó:	-	-	-	-	-
Szivattyúállás:	-	-	-	-	-

* Kiépítettség = (meglévő vízelvezető létesítmények hossza / szükséges vízelvezető létesítmények hossza) * 100

Szöveges értékelés:

.....

.....

.....

.....

4.

III. ÖNKORMÁNYZATI KEZELÉSBEN LÉVŐ VÉDELMI LÉTESÍTMÉNYEK ÁLLAPOTA

Önkormányzat kezelésében lévő, bel- és külterületen található védelmi művek, műtárgyak:

- Töltés (depónia) hossza (km)
- Töltések kaszáltsága a hossz %-ában
- Kaszálások száma (alkalom)
- Műtárgyak állapota (jó, rossz, megfelelő, felújítandó)

Szöveges értékelés:

IV. VÉDELMI ANYAGOK, ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK, GÉPEK

Szsz	Védelmi anyag megnevezése	M.e.	Mennyiség	Állapot
1.	Homokzsák	db		
2.	Homok	m ³		
3.	Fólia	m ²		
4.				

Szsz	Védelmi eszköz megnevezése	M.e.	Mennyiség	Állapot
1.	Lapát	db		
2.	Talicska	db		
3.				

V. A VÉDKÉPESÉG HIÁNYOSSÁGAINAK MEGSZÜNTETÉSE

A védképesség helyreállítása/hiányossága érdekében elvégzett/hátralévő feladatok:

VI. FEJLESZTÉSI JAVASLATOK

A védképesség növelése érdekében szükséges javaslatok:

8. SEGÉDLETEK

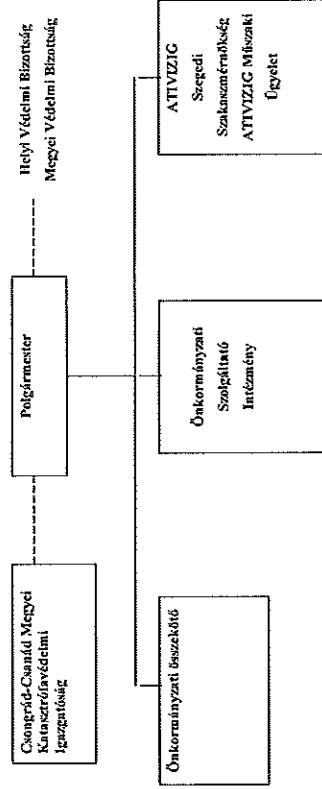
Mórahalom Város vízkár-elhárítási terve 2021.

S-01 segédlet

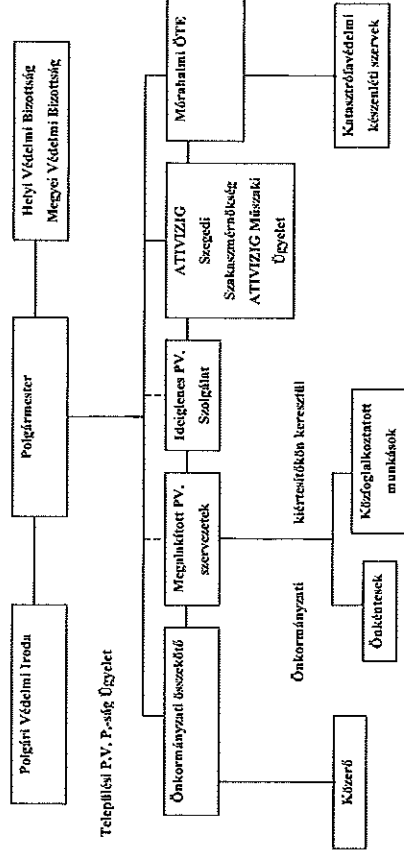
A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS IRÁNYÍTÁSI RENDSZERE

BELVÍZVÉDELMI ESZKÖZ A RIASZTÁS RENDSZERE

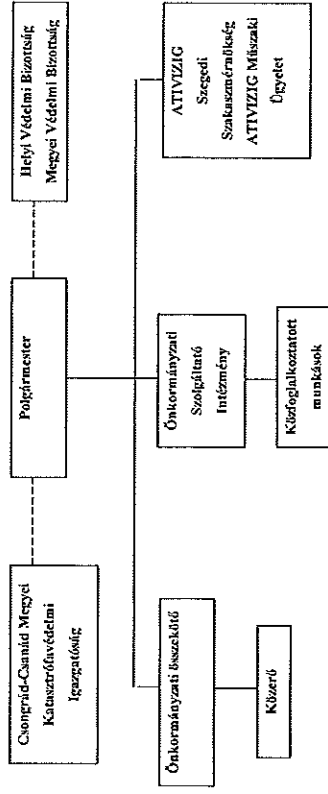
1-es fokozat

Megjegyzés: A szaggatott vonallal jelzett szervek felé tájékoztatói kötelezettség.

Megjegyzés: A szorgalom vonallal jelzett szervek felé tájékoztatási kötelesség, a II. fok érintetésekor a polgármester felülfeljuttatja a Települési Polgári Védelmi parancsnokságot és annak Ügyeletét.

Megjegyzés: A szaggatott vonallal jelzett szervek felé tájékoztatói kötelesség.

S-02 Segédlet**A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS IRÁNYÍTÁSI RENDSZERÉBEN****RÉSZVEVŐK ELÉRHELYSÉGEI**

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vízkár-elhárítási szervezeti felépítése,

elérhetőségei

Védelemvezető	
Név	Dr. Kozák Péter
Telefonszám	+36 30/349 1722
E-mail cím	titkarsag@ativizig.hu
Székhely	6720 Szeged, Stefánia 4.
Védelemvezető-helyettes	
Név	Borza Tibor
Telefonszám	+36 30/415 8106
E-mail cím	borzat@ativizig.hu
Székhely	6720 Szeged, Stefánia 4.
Védelemvezető-helyettes	
Név	Frank Szabolcs
Telefonszám	+36 30/399 5036
E-mail cím	franksz@ativizig.hu
Székhely	6720 Szeged, Stefánia 4.
Védelemvezető-helyettes	
Név	Priváczkiné Hajdú Zsuzsanna
Telefonszám	+36 30/677 6838
E-mail cím	hajduzs@ativizig.hu
Székhely	6720 Szeged, Stefánia 4.
Szakaszvédelem-vezető 11.01. BV	
Név	Bába János
Telefonszám	+36 30/436 7353
E-mail cím	babajanos@ativizig.hu
Székhely	6753 Szeged-Tápié, Folyamos telep
Szakaszvédelem-vezető helyettes 11.01. BV	
Név	Csányi Zoltán
Telefonszám	+36 70/660 6583
E-mail cím	csanyiz@ativizig.hu
Székhely	6753 Szeged-Tápié, Folyamos telep
Vízkar-elhárítási Ügyelet	

Telefonszám 06 62/599 501

Fax 06 62/599 555

Munkaidőn túli tel. +36 30/415 8100

Székhely 6720 Szeged, Stefánia 4.

Csongrád-Csanád Megyei Védelmi Bizottság elérhetőségei

Megyei Védelmi Bizottság elnöke

Név **Dr. Juhász Tünde**

Telefonszám 06 62/566 025

E-mail cím vezető@csongrad.gov.hu

Székhely 6722 Szeged, Rákóczi tér 1.

Megyei Védelmi Bizottság katasztrófavédelmi elnökhelyettese

Név **Szatmári Imre** t. dandártábornok

Telefonszám 06 62/621 280

E-mail cím csongrad.titkarsag@katved.gov.hu

Székhely 6722 Szeged, Rákóczi tér 1.

Megyei Védelmi Bizottság honvédelmi elnökhelyettese

Név **Dr. Varga Attila Ferenc** ezredes

Telefonszám +36 30/271 0746

E-mail cím attila.varga@hm.gov.hu

Székhely 1055 Budapest, Balaton u. 7-11.

Megyei Védelmi Bizottság titkára

Név **Melegh Károly** t. alezredes

Telefonszám 06 62/680 451

E-mail cím vedelmititkarsag@csongrad.gov.hu

Székhely 6722 Szeged, Rákóczi tér 1.

Megyei Védelmi Bizottság titkár-helyettese

Név **Csepregi Balázs** őrnagy

Telefonszám +36 30/903 8381 06 62/680 452

E-mail cím vedelmititkarsag@csongrad.gov.hu

Székhely 6722 Szeged, Rákóczi tér 1.

Megyei Védelmi Bizottság titkársága

Telefonszám 06 62/680 450

E-mail cím vedelmittikarsag@csongrad.gov.hu

Székhely 6722 Szeged, Rákóczi tér 1.

Mórahalom Járási Helyi Védelmi Bizottság elérhetősége**Elnök**

Név Dr. Szántó Mária

Telefonszám 06 62/681 350

E-mail cím szanto.maria@csongrad.gov.hu

Székhely 6724 Szeged, Berlińi krt. 16-18.

Csongrád-Csanád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság elérhetőségei**Igazgató**

Név Szatmári Imre tő. dandártőbornok, főtanácsos

Telefonszám 06 62/621 280

E-mail cím csongrad.ttkarsag@katved.gov.hu

Székhely 6721 Szeged, Berlińi krt. 16-18.

Igazgató-helyettes

Név Huszár Tibor tő. ezredes, főtanácsos

Telefonszám 62/621-280

E-mail cím csongrad.ttkarsag@katved.gov.hu

Székhely Szeged, Berlińi krt. 16-18

Megyei Polgári Védelmi Főfelügyelő

Név Huszár Tibor tő. ezredes főtanácsos

Telefonszám 62/621-280

E-mail cím csongrad.ttkarsag@katved.gov.hu

Székhely Szeged, Berlińi krt. 16-18

Megyei Ügyelet (24 órás)

Telefonszám 62/621-290

E-mail cím csongrad.ugyelet@katved.gov.hu

Székhely 6721 Szeged, Berlińi krt. 16-18.

Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Szegedi Katasztrófavédelmi Kirendeltség (KVK) elérhetősége**Kirendeltség vezetője**

Név Rókus István tő. alezredes

Telefonszám 06 62/553-040

E-mail cím szeged.kk@katved.gov.hu

Székhely 6728 Szeged, Napos út 4.

Polgári Védelmi Felügyelő

Név Ménesi Zoltán tő. alezredes

Telefonszám 06 62/553 040

E-mail cím szeged.kk@katved.gov.hu

Székhely 6728 Szeged, Napos út 4.

Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Szegedi Hivatásos Tűzoltóparancsnokság (HTP) elérhetősége**Tűzoltóparancsnok**

Név Galiba Gábor tő. alezredes, tanácsos

Telefonszám 00 62/553 040

E-mail cím szeged.hot@katved.gov.hu

Székhely 6728 Szeged, Napos út 4.

Katasztrófavédelmi megbízott

Név Vass László tő. őrnagy

Telefonszám 06 62/553 040 20/537-0917

E-mail cím morahalom.hot@katved.gov.hu

Székhely 6728 Szeged, Napos út 4.

Ügyelet

Telefonszám 06 62/553 040

E-mail cím szeged.hot@katved.gov.hu

Székhely 6728 Szeged, Napos út 4.

A Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója által a településre kijelölt katasztrófavédelmi helyszíni műveletirányító

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet szerint:

84. § (1) A helyreállítás időszakában a katasztrófa károsító hatása által érintett területen

a mentés és a következmények elhárítása érdekében a megyei védelmi bizottság elnöke a katasztrófavédelmi elnök-helyettes javaslatára az adott katasztrófatípus első helyi felelősségi körébe tartozó szerv állományából helyszíni műveletirányítót jelöl ki.

(2) Amennyiben az intézkedés késedelmé elháríthatatlan kárral vagy veszéllyel járna, a megyei védelmi bizottság katasztrófavédelmi elnök-helyettese a megyei védelmi bizottság elnökének utólagos jóváhagyásával is kijelölheti a helyszíni műveletirányítót.

(3) A helyszíni műveletirányító a tevékenységét a megyei védelmi bizottság, helyi védelmi bizottság katasztrófavédelmi elnök-helyettese, illetve a helyi katasztrófavédelmi tevékenység irányítására kijelölt személy utasításainak megfelelően végzi.

Helyszíni műveleti irányító 1.

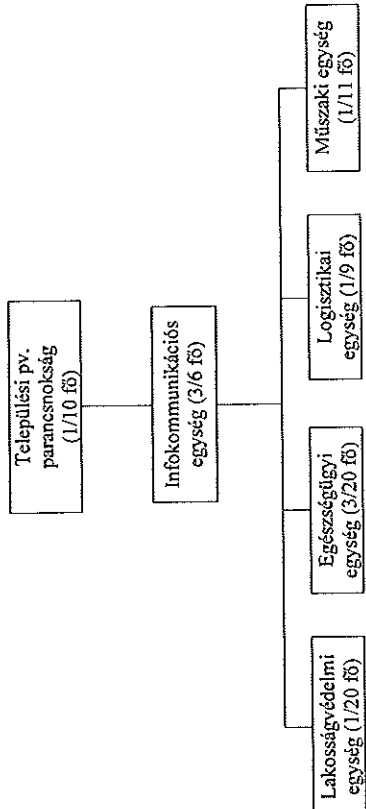
Név	Telefonszám
-----	-------------

AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZETI BEOSZTÁS

Sz.	Név	Cím	Elérhetőség	Beosztás	Szolgálati hely	Irányító személy
	Nógrádi Zoltán	Szentháromság tér 1.	06 62/281-079	polgármester	Polgármesteri hivatal	
	Dr. Tóth Krisztián	Szentháromság tér 1.	06 62/281-022	jegyző	Polgármesteri hivatal	polgármester
	Németh Attila	Rószkei út 34.	06 2/281055	ügyvezető igazgató	Móra-Ép Kft	polgármester

S-03 segédlet

TELEPÜLÉSI VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI SZERVEZET FELÉPÍTÉSE

AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZETBEN RÉSZTVEVŐK ÉS FELADATAI

A védekezés felelős vezetője a település polgármestere - mint védelemvezető - vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt személy (védelemvezető-helyettes), aki a védekezést személyesen vezeti.

A védelemvezető munkájában a védelemvezető-helyettes, a szakaszvédelem-vezető és a szakaszcsoportok segítik. Minden a védekezési feladatok végrehajtását érintő intézkedés a védelemvezetőtől indul ki, illetve az információk, adatok hozzá érkeznek. A védelemvezető a védekezés operatív irányítója, a döntések utasítások, tájékoztatások kiadója, a feladatok végrehajtásának számon kérője. A védelemvezető értékeli a beérkezett információkat és meghatározza a védekezés módját.

Kapcsolódó segédlet: „S-06 ELLENŐRZŐ LISTA A VÉDELEMVEZETŐ RÉSZÉRE”

BELVÍZ HELYZET SORÁN ÉRTESÍTENDŐ SZEMÉLYEK

Nógrádi Zoltán Polgármester	+36 62/281 079
Dr. Holubán Csilla Szeged Járási Helyi Védelmi bizottság	+36 62/680 075
Sági János ATV/VIZIG szakaszmenők	+36 30/475 6390
Galiba Gábor Tű. alezredes	+36 62/553-040
Debrey Róbert tű. főhadnagy	+36 62/553 040
Dudás Alexandra Közürtlet-felügyelet	+36 62/281 022, 137-es mellék
Németh Attila Városüzemeltetési Nkft. ügyvezető	+36 62/281 055

VÉDELEMVEZETŐ, VÉDELEMVEZETŐ-HELYETTES

I. foku készülttségnél	Telefonon, vagy személyesen riasztja a szakaszcsoportok vezetőit. Gondoskodik a 12 órás nappali őrszolgálat megszervezéséről
II. foku készülttségnél	Megszervezi a 24 órás éjjel-nappali figyelőszolgálatot.
III. foku készülttségnél	Intézkedik a beavatkozási szakaszokra meghatározott feladatok végrehajtására.

A **védekezés műszaki feladatai**: az árvizek, a belvizek és a vízhiány időszakában - a védőműveken vagy azok mentén - a védőművek védő- és működőképességének megőrzése.

A **védekezés államigazgatási feladatai**: a védekezéssel összefüggő rendvédelmi, szociális és egészségügyi hatósági, továbbá a műszaki feladatok ellátásához szükséges munkaerő, eszköz, anyag, felszerelés rendelkezésre állása, valamint a vizek kártételei által fenyegetett területeken az élet- és vagyonbiztonság érdekében végzendő megelőző és operatív feladatok

A védelemvezetőt akadályoztatása (pihenőidő töltése, betegség, távollét, stb.) esetén az általa kijelölt védelemvezető-helyettes helyettesíti.

2. SZAKASZVÉDELEM-VEZETŐ**Feladata:**

- A védelemvezető által meghatározott védelmi szakaszon, vagy területen dolgozik. A védekezés helyi irányítója és felelős vezetője, aki a védekezés műszaki feladatait a védelmi szakaszhoz beosztott és kinevezett dolgozói bevonásával szervezi és vezényli.
- A védekezés alatt minden nap 06.00-ig jelentést ad a település műszaki ügyeletének a végzett munkáról, a felhasznált anyagokról, létszámról, gépekről, eseményekről.
- Irányítja és megszervezi az őrszemélyzet munkáját.
- Ha a vízvisszatartó depónia átszakadásának veszélye fenyeget, vagy ha az elöntések embert életet, létesítményeket és javakat veszélyeztetnek, javaslatot tesz a védelemvezetőnek (polgármesternek) a veszélyeztetett területekről a kitelepítés elrendelésére.

3. MŰSZAKI ÜGYELET**Feladata:**

- Az önkormányzati védelmi szervezetben résztvevőktől a napi jelentéshez szükséges adatok begyűjtése. A védelemvezető utasítására vezeti a védelmi naplót.
- A védekezéssel kapcsolatos tájékoztatók és helyzetjelentések összeállítása és továbbítása a VIZIG Vízkár-elhárítási Ügyeletnek.
- Katasztrófa-riasztás jelzésének vétele, folyamatos továbbítása a védelemvezetőnek.
- Meteorológiai adatok vétele, nyilvántartása.
- Kapcsolattartás a védekezésben résztvevő szervezetekkel, sajtóval
- Feladata a lakosság tájékoztatása, szükség esetén riasztása, a polgári védelmi szervezet állományának riasztása, a riasztásra szolgáló technikai eszközök és berendezések működtetése, a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, polgári védelmi szervezet, az

irányító és együttműködő szervek, szervezetek közötti kommunikáció biztosítása, az informatikai és kommunikációs eszközök üzemeltetése, a vezetés infokommunikációs feltételeinek biztosítása, a katasztrófa-elhárítási feladatok során igénybe vett kormányzati célú hálózatok üzemeltetőjével való kapcsolattartás.

Műszaki ügyelet

Címe: Mórahalom Polgármesteri Hivatal
Telefonszáma: +36 62/281 022
Mobil telefonszáma:
E-mail címe: info@morahalom.hu

4. IRODAI SZAKCSOPORT**Feladatai:**

- Célszerűségi szempontok szerint a jegyző látja el.
- A napi jelentések alapján nyilvántartja a védekezésben résztvevő dolgozókat. Ellenőrzi a munkavédelmi, balesetvédelmi és tűzvédelmi szabályok betartását. A védekezési elszámolásokat begyűjti, ellenőrzi, és a kifizetésekről gondoskodik. Napi jelentést ad 18 óráig az ügyeletnek a védekezésben résztvevő irodai létszámról.

5. LOGISZTIKAI SZAKCSOPORT**Feladatai:**

- Gondoskodik a védekezéshez igényelt gépek, járművek, szivattyúk gépkészletek, szerelők biztosításáról.
- Megszervezi a gépek, berendezések zavartalan üzemelését és hibaelhárítását.
- Intézi a védekezéshez szükséges anyagok beszervezését és kiszállítását, nyilvántartja a felhasznált anyagokat, gépek üzemórát. Minden nap jelentést ad 06.00-kor a település műszaki ügyeletének a felhasznált anyagokról, gépekről, igénybe vett létszámadatairól.
- Segíti a szakaszvédelem vezető munkáját, kapcsolatot tart az önkormányzati védelmi szervezetben résztvevőkkel és a Katasztrófavédelmi Kirendeltséggel.

6. ELHELYEZÉSI ÉS ÉLELMISZER ELLÁTÓ SZAKCSOPORT**Feladatai:**

- Az összeített napi jelentések és az Irodai szakaszcsoporthoz nyilvántartásai alapján megszervezi a védekezésben résztvevők ellátását, ételmezését, munka és védőruházattal való ellátását. Intézi és szervezi a kitelepített lakosok és az érkező idegen beavatkozó erők elhelyezését, ellátását.
- Naponta 18 óráig a műszaki ügyeletnek jelentést kell adnia az elhelyezettek és az ellátottak létszámról, a felhasznált anyagokról.

Mórahalom Város vízkár-elhárítási terve

2021.

S-04 segédlet**A VÍZKÁRELHÁRÍTÁSHOZ IGÉNYBE VEHETŐ ERŐFORRÁSOK****ADATAI ÉS BESZERZÉSI LEHETŐSÉGEI****I. Anyagok (homok, homokzsák, mezeigazdászati fólia, stb.)**

Anyag	Mennyiség	Beszerezési hely	Címe	Tel/Fax/Mobil	Email	Megjegyzés
-------	-----------	------------------	------	---------------	-------	------------

II. Eszközök (lapát, fűkígyó, stb.)

Eszköz	Beszerezési hely	Címe	Tel/Fax/Mobil	Email	Megjegyzés
--------	------------------	------	---------------	-------	------------

III. Gépek (szivattyú, áramfejlesztő, stb.)

Gép	Beszerezési hely	Címe	Tel/Fax/Mobil	Email	Megjegyzés
-----	------------------	------	---------------	-------	------------

Kimentetés az igénybe vehető szivattyúkról

S-05 Segédlet

A VÉDELMI NAPLÓ VEZETÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A védelmi napló a helyi védekezési tevékenységről készült egyetlen olyan okmány, amely az ellenőrzés, a műszaki-gazdasági elszámolás alapja, ezért feltétlen gondos vezetéssel kíván.

1. Védelmi napló vezetését a védekezési fázisok elrendelése után azonnal meg kell kezdeni, majd folyamatosan kell vezetni, a megtett intézkedéseket azonnal be kell jegyezni.
2. A naplóbejegyzéseket időrendi sorrendben, a dátum és az idő percnyi pontosságú megjelölésével, a bejegyző aláírásával kell megtenni.
3. Bejelentés esetén rögzíteni kell:
 - a bejelentés időpontját
 - a bejelentő nevét, telefonszámát és későbbi elérési lehetőségét
 - a bejelentés pontos tartalmát
 - a szóban forgó esemény, jelenség helyét □ és ha van a veszélyeztetett javakat
4. Intézkedés esetén rögzíteni kell:
 - az intézkedés időpontját
 - a hívott személy nevét, telefonszámát és későbbi elérésének lehetőségét
 - a lefolytatott beszélgetés tartalmát
 - a kapott vagy adott utasításokat
5. Többek közt naponta bejegyzendő:
 - az elvégzett védekezési munka,
 - a felhasznált anyagok, igénybe vett eszközök mennyisége,
 - a védekezésben résztvevők létszáma,
 - alkalmazott technika,
 - keletkezett károk,
 - az ügyelet átadás-átvétele,
 - a társzervektől kapott, illetve a részükre adott tájékoztatások, intézkedések.
4. A védelmi naplóba csak a védelemvezető és az ügyeleti szolgálat tagjai tehetnek bejegyzést.
5. A védelmi naplót a ügyeleti szolgálat irodájában kell tartani úgy, hogy a védekezés ideje alatt betekintés és bejegyzés céljából bármikor hozzáférhető legyen.
6. A vizárelhárítás eseményeiről, helyszíneiről cölyszerű fénykép dokumentációt készíteni a fénykép készítése időpontjának feltüntetésével.
7. Legyen összhangban a vis maior bejelentésekhez kapcsolódó irat dokumentációval.
8. A védelmi naplót számozott oldalakkal folyamatosan kell vezetni, lehetőleg minél gyakrabban digitalizálni szkenneléssel.
9. A naplóba időrendi sorrend szerint be kell ragasztani:
 - faxküldeményeket,
 - E-mail küldeményeket

IV. Földmunkáscépek		Tulajdonos		Cím	Tel/Fax/Mobil	Email
Földmunkáscépek		Kapacitás (m ³ /óra)	Szerelő			
Megnevezés						

[illegible]

1. Személyszállító gépjárművek					
Személyszállító gépjármű					
Megnevezése	Szállítató személyek száma (fő)	Terepfutó személyek igen/sem	Neve	Címe	Tulajdonos
					Tel/Fax/Mobil Email

S-06 segédlet

ELLENŐRZŐ LISTA A VÉDELEMVEZETŐ RÉSZÉRE

A védelemvezető feladatai a védekezésre való felkészülés időszakában	✓
Figyelemmel kíséri a várható rendkívüli meteorológiai helyzetre kiadott riasztásokat, valamint a VIZIG által készített hidrometeorológiai tájékoztatókat.	
A vízviszataró depóniák és beavatkozási helyek kaszálása a jelenségek megfigyelhetősége és a beavatkozások végrehajthatósága érdekében	
A beavatkozási helyeket, depóniákat megközelítő utak járhatóságának felülvizsgálata	
Műtárgyak felülvizsgálata	
Védelmi eszközök, anyagok, gépek felülvizsgálata	
A kommunikáció módjának megszervezése	
A védelmi szervezet értesítése, felkészítés az esetleges védekezésre	
Vízkár-elhárítási terv, annak éves felülvizsgálatainak és más felkészülési tervek áttekintése	
A védelemvezető feladata a védekezési időszakban	✓
Tájékoztodik az előre jelzett tetőző vízszintekről, a várható vízkár eseményekről, és a várható előltekéről (VIZIG Vízkár-elhárítási Ügyelete, Katasztrófavédelmi Igazgatóság).	
Elrendeli a védekezési készültséget, értesítést küld a releváns intézményeknek, valamint tájékoztatja a lakosságot	
A készültség elrendelését követően azonnal intézkedik a védelmi napló vezetéséről	
Gondoskodik a védekezéshez szükséges munkaerő mozgósításáról, beosztás készítéséről. Az települési vízkár-elhárítási szervezetét mozgósítja.	
Gondoskodik a védekezésben résztvevők foglalkoztatásáról, munkájának irányításáról.	
A munka megkezdése előtt gondoskodik a védekezésben résztvevők tűz-, munka- és balesetvédelmi oktatása megtartásáról, és dokumentálja azt	
Kapcsolatfelvétel környező szomszédos Önkormányzatokkal, szerződött partnerekkel	
Kommunikációs esatornák üzembe helyezése, ellenőrzése	
Helyi vizállás észlelés megszervezése, esetleg ideiglenes méretek kihelyezése	
Felvonulási területek kijelölése és biztosítása	
A védelmi helyzet, az előrejelzés alapján módosítja a védekezési készültség fokozatát	

Azonnali beavatkozást igénylő problémák elhárításáról intézkedés, például:

- o töltéskoronák és megközelítő utak kátyúzása, utak és rakodóterek hőmentesítése o műtárgyak elzárószervezeteinek hő- és jégmentesítése, működtetéséhez szükséges eszközök kiszállítása (pl. lakatkulcsok)
 - o eltömődött, feliszapolódott mederszakaszok soron kívüli tisztítása o töltések és műtárgyak környezetének kaszálása szükség szerint jelenségek megfigyelése érdekében
- Gondoskodik a lakosság folyamatos tájékoztatásáról
- Gondoskodik a védekezés irányító- és őrszemélyzetének megkülönböztető jellel (karszalag, jelvény, kiűző), a járművek, és a földmunkagépek „VÍZKÁRELHÁRÍTÁS” feliratu táblával való ellátásáról
- Gondoskodik a védekezéshez szükséges anyag, eszköz, felszerelés és gép szükség szerinti utánpótlásáról
- Gondoskodik a védekezési költségek elszámolásához szükséges adatok, elsősorban a védekezésnél dolgozók munkájának, a védekezéshez igénybe vett gépek, felszerelések és anyagok felhasználásának folyamatos nyilvántartásáról
- Gondoskodik a vizek lehetséges legkisebb kártételétől történő levezetéséhez szükséges műszaki intézkedés elrendeléséről, végrehajtásáról és ellenőrzéséről
- Gondoskodik a mentesített területre betört vizek elszigeteléséről, a víznek a mederbe történő visszavezetéséről és az ezzel összefüggő munkák elvégzéséről
- Gondoskodik a védőművek állapotának állandó megfigyeléséről, káros jelenségek esetén a szükséges beavatkozások megtételéről, a műtárgyak jegesedésének megakadályozásáról
- Az elrendelt védekezési fokozathoz reggel 07.00 óráig napi jelentést készít és küld a VIZIG Vízkár-elhárítási Ügyeletének
- Fényképfelvételekkel (lehetőség szerint az időpont rögzítésével) dokumentálja az esetleges károkat és a védekezési mozzanatokot a beavatkozások helyszínein
- A védekezéshez a védelemvezető részére nyújtott segítség igénylése a VIZIG-től (szakértője műszaki szakirányítást végez)
- Tartós védekezés esetén gondoskodik legalább tíz naponkénti költségbecslés elkészítéséről és a védekezési költségfedezetének igényléséről
- Szükség esetén kezdeményezheti a polgári védelmi szervezet mozgósítását
- A vízkár-elhárítás feladatait a szomszédos önkormányzatokkal, a VIZIG-el és a Katasztrófavédelmi Kirendeltséggel rendszeres kapcsolatot tartva kell ellátnia
- A vizállások leolvastatása, feljegyzése a meglévő vagy ideiglenes vízmérőreken, és ezen adatok igény szerinti továbbítása

Ha az elvezetendő vízmennyiség meghaladja a levezető csatornahálózat vízelvezető (emésztő) képességét, a vízelvezetés sorrendiségének megállapítása a mentesítendő területek figyelembevételével

A védekezés befejezésekor a védekezési késztséget megszünteti, a védekezés alatt keletkezett dokumentumokat összegyűjti

A védelemvezető feladata a védekezés megszüntetését követő időszakban

Ha kitépítés történt a védekezés során, megservezi a visszatelepítést

Gondoskodik az ideiglenes védművek elbontásáról

Gondoskodik a védekezés után elbontott, és hulladékká váló anyagok besorolás szerinti ártalmatlanításáról. Ennek megítéséhez - szükség szerint - igénybe veszi a Környezetvédelmi Természetvédelmi Felügyelőség és az ÁNTSZ segítségét

Szükség szerint megservezi a kármentesítést

Intézkedik a védelmi költségek elszámolásáról

Gondoskodik a védvonalak eredeti állapot szerinti helyreállításáról

Intézkedik a beavatkozási helyek, tetőző vízszintek, előntési határvonalak rögzítéséről (geodézia, fényképfelvétel), valamint dokumentálásáról

Intézkedik a védekezésnél használt eszközök, gépek karbantartásáról

Intézkedik az elhasznált védelmi anyagoknak az előírt mennyiségre kiegészítéséről

A települési védelmi szervezettel kiértékeli a védekezést, a tapasztalatokat összefoglaló jelentésben összegzi és megküldi a felülvizsgálatra jogosult szerv részére

Gondoskodik a vízkár-elhárítási terv aktualizálásáról (fényképfelvételek, védekezési tapasztalatok, stb.).

Összefoglaló jelentés készítése képviselőtestület felé készítség lezárása után 15 napon belül

Összefoglaló jelentés elfogadása képviselőtestülettel és megküldése a VIZIG részére készítség lezárása után 30 napon belül

Összefoglaló jelentés esatolása a védelmi tervsomaghoz, védekezés dokumentumainak archiválása

Mórahalom Város vízkár-elhárítási terve

Vízrajzi adatszolgáltatások elérhetőségei
S-07 segédlet

VÍZRAJZI ADATSZOLGÁLTATÓK ELÉRHETŐSÉGE (2021)

Szervezet	Rendelkezésre álló adatok	Adatok elérhetősége
Alsó-Tiszavíedéki Vízügyi Igazgatóság	Operatív vízültségek és esapadékok (távmért, illetve észlelt adatok) Vízmerce alapinformációk Hidrometeorológiai összefoglaló újtékoztató és célvejelzés	www.atvizig.hu
Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ)	Az OMSZ rövid-és középtávú előrejelzési, veszélyességi szintek nyomon követése	http://www.met.hu/idojarmat/veszelyjelzes/iraszas/
Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF)	Meteorológiai információk országos szinten	http://www.met.hu/idojarmat/
Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF)	Operatív vízültségek országos szinten, éremdeli készítségi fokozatok nyomos követése, vízmerce alapinformációk	www.vizig.hu
Országos Vízjelző Szolgálat (OVSZ)	Országos folyók, tavak vízgyűjtőjének meteorológiai előrejelzési és hidrológiai előrejelzési grafikus és táblázatos formában	www.hydroinfo.hu
Országos Kármérőférdéclai Főigazgatóság	Rendkívüli események	http://www.kataszmozfovedelem.hu/

S-08 segédlet

SZAKMAI TANÁCSADÓK NÉVJEGYZÉKE

Szakmai tanácsadó 1.	
Név	
Telefonszám	
Mobiletelefon szám	
E-mail cím	
Székhely	
Szakmai tanácsadó 2.	
Név	
Telefonszám	
Mobiletelefon szám	
E-mail cím	
Székhely	
Szakmai tanácsadó 3.	
Név	
Telefonszám	
Mobiletelefon szám	
E-mail cím	
Székhely	

09 Segédlet

INFRASTRUKTÚRA ÜZEMELTETŐK ELÉRHETŐSÉGEI

1. Közmű üzemeltetők	
Szakág	víziközmű
Tevékenység	Vízellátás-szennyvízelvezetés
Szolgáltató neve	Alföldvíz Regionális Víziközmű-szolgáltató Zrt.
Szolgáltató rövid neve	Alföldvíz Zrt.
Központi cím	5600 Békéscsaba, Dobozi út 5.
Központi telefonszáma	06 80/922 334
Fax száma	06 66/523-232
E-mail cím	info@alfoldviz.hu
Illetékes Divízió Központ	5. sz. Területi Divízió Központ
Üzemeltetők cím	6723 Szeged, József Attila sgt. 115.
Üzemeltetők telefonszáma	06 62/563 260
Üzemeltetők e-mail cím	divizio5@alfoldviz.hu
Honlap	www.alfoldviz.hu
2. Hulladékkezelők	
Szakág	hulladékgazdálkodás
Tevékenység	hulladékszállítás
Szolgáltató neve	FBH-NP Közszolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
Szolgáltató rövid neve	FBH-NP Nonprofit Kft.
Központi cím	6521 Vaskút, 0551/2. hrsz.
Központi telefonszáma	06 79/524 821 +36 20/528 6134
Fax száma	06 79/572 052
E-mail cím	fbhnpkft@fbhnpkft.hu
3. Közlekedési infrastruktúra	
Szakág	tömegközlekedés
Tevékenység	autóbusz közlekedés
Szolgáltató neve	VOLÁNBUSZ Közlekedési zártkörűen működő Részvénytársaság
Szolgáltató rövid neve	VOLÁNBUSZ Zrt.
Központi cím	1091 Budapest, Üllői út 131.
Központi telefonszáma	06 1 219-8000
Fax száma	06 1 455-7919
E-mail cím	info@volanbusz.hu

S-10 segédlet

A VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ

JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

ÉRVÉNYES: 2021. május

Tartalomjegyzék

1 Kiemelt jogszabályi vonatkozások.....	1
2 A vízkárelhárításra vonatkozó főbb joganyagok	2
3 Védekezés költségeinek elszámolásával, megtérítésével kapcsolatos joganyagok:	4
4 Kártérítésre, kártalanításra vonatkozó joganyagok és szabályok.....	5
4.1 Kártalanítás	5
4.2 Kárenyhítés	6
4.3 Helyreállítás.....	6
5 Egyéb, nem részletezett jogszabályok listája	7

I Kiemelt jogszabályi vonatkozások

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól joganyag 9. § alapján a Vízügyi Igazgatási szerv (VIZIG) a Vgtv. 16. § (4) bekezdés d) pontja szerinti szakmai irányítási feladatkörében hagyja jóvá a települési vízkár-elhárítási tervet.

A védekezés műszaki feladatainak helyi irányítását a helyi önkormányzat tulajdonban lévő védőműveken ellátja (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 6. §. (1) b) pont):

- az I., II. és III. védekezési készülség tartalma alatt a polgármester vagy a polgármester által kijelölt és a VIZIG igazgató által jóváhagyott védelemvezető,
- a rendkívüli védekezési készülség tartalma alatt, ha veszélyhelyzet kihirdetésére nem kerül sor, a polgármester vagy a vízügyi igazgatási szervek irányítását felelős miniszter által kijelölt személy, □ a veszélyhelyzet időtartama alatt a vízügyi igazgatási szervek irányítását felelős miniszter által kijelölt személy.

Az I., II. és III. fokozatú védekezési készülséget a védekezésre kötelezett szervezet vezetője rendeli el, módosítja és szünteti meg. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 13. § (1))

A rendkívüli védekezési készülség elrendeléséről és megszüntetéséről a vízügyi igazgatási szervek irányítását felelős miniszter dönt. A katasztrófavédelemről szóló törvényben meghatározott veszélyhelyzeti feltételek fennállása esetén a polgármester a védelmi bizottság útján javaslatot tesz a vízügyi igazgatási szervek irányítását felelős miniszternek a veszélyhelyzet kihirdetésének kezdeményezésére. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 4. §.)

A védekezési készülségi fokozatokban, a műszaki irányítás feladatainak ellátása során a polgármester vagy az általa kijelölt védelemvezető a Helyi Védelmi Bizottság elnöke útján közvetlenül a Megyei Védelmi Bizottság vezetőjének van alárendelve. Rendkívüli védekezési készülség időszakában, ha veszélyhelyzet kihirdetésére nem kerül sor, a polgármester vagy az általa kijelölt védelemvezető a Törzs útján a vízügyi igazgatási szervek irányítását felelős miniszternek van alárendelve. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 16. §.)

Az önkormányzatnak a védekezés szakmai irányítását készülség elrendelésekor meg kell kérni az VIZIG-tól. A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 16. § (4) d) pontja szerint a vízügyi igazgatási szervnek vízkárelhárítással összefüggő feladata a helyi önkormányzatok vízkár-elhárítási tevékenységének szakmai irányítása. Az Igazgatóság (VIZIG) ellátja a vizek kártételei elleni védelemmel, a vízkárelhárítással (árvíz- és belvízvédekezéssel), vízhiány kárelhárítással, valamint a vízminőségi kárelhárítással) összefüggő – külön jogszabályban meghatározott – feladatokat, ebben a körben irányítja a helyi önkormányzatokat, valamint a víztársulatok vízkárelhárítási tevékenységét, ebben a jogkörében eljárva – elrendelt védekezési készülség esetén – a vízkárelhárítási szakmai feladatok tekintetében utasítási jogkörrel rendelkezik. (232/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 7. § (1) ad))

A védekezési készülségi fokozatok elrendeléséről, módosításáról és megszüntetéséről a Polgármester a működési terület szerinti VIZIG ügyeletét, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervét és a lakosságot haladéktalanul tájékoztatni köteles. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 14. §. b) pont)

Védekezési tevékenységükről a készülség ideje alatt naponta köteles a Polgármester az illetékes VIZIG műszaki ügyeletére tájékoztatást adni. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 18. §.). Lehetőség szerint ezt reggel 7:00 óráig meg kell tenni az megelőző 24 órára. A

rendkívüli eseményekről haladéktalanul, az (1) bekezdésben meghatározottak szerint kell jelentést tenni, illetőleg tájékoztatást adni. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 18.§.)

Ha az árvízvédelmi védvonal átszakadásának veszélye fenyeget, vagy ha az előntések emberi életet, létesítményeket és javakat veszélyeztetnek, a veszélyeztetett területekről a kitelepítés elrendelésére a Polgármester jogosult. Az ezzel kapcsolatban meghozott döntésről a polgármester soron kívül tájékoztatja a hivatásos katasztrófavédelmi szervet. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 19.§.)

A készülttség megszüntetését követő 15 napon belül a védelmvezető (Polgármester) a felülvizsgálata jogosult szerv részére a védekezésről összefoglaló jelentést köteles készíteni és jóváhagyásra előterjeszteni. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 20.§.)

A védelmvezető (Polgármester) a készülttség megszüntetése után haladéktalanul gondoskodik (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 20.§.):

- a védekezéshez használt anyagok, eszközök és felszerelések összegyűjtéséről, kijavításáról és raktározásáról, az elhasználtaknak az előírt mennyiségre való kiegészítéséről;
- a védekezésben részt vett dolgozók járandóságainak elszámolásáról;
- más szervektől, valamint az állampolgároktól igénybe vett szolgáltatások, anyagok, eszközök és felszerelések elszámolásáról, illetőleg a meglevők visszaadásáról; □ a megrongálódott védőművek helyreállításáról.

2 A vízkárelhárításra vonatkozó főbb joganyagok

- A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.)

Tartalmazza a vizekkel és vízi létesítményekkel összefüggő állami és települési önkormányzati feladatokat. Külön rendelkezik a vizek kártételei elleni védelem és védekezés pontos teendőiről, tételesen meghatározza a polgármester (főpolgármester) az árvíz- és belvízvédekezéssel kapcsolatos államigazgatási feladatait és hatáskörét.

- 2003. évi XXVI. .törvény az Országos Területrendezési Tervről

A törvény meghatározza az ország egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszakiinfrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. Árvízvédelmi szempontból a törvény 24.§-a lényeges, mely kimondja, hogy nagyvízi meder övezete területén beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

- 2009. évi CXLIV. törvény a víztársulatokról

A törvény szabályozza a víztársulatok alapítását, szervezését, működését, tevékenységi körét, szakmai feladatait, a társulat és tagjai jogait, kötelezettségeit, felelősségét, a társulat gazdálkodását, szervezeti változásának formáit, továbbá törvényességi felügyeletét.

- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény

A törvény szerint a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok – többek között – különösen: a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás.

- 2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról

A törvény szabályozza az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló vagyon (a továbbiakban: nemzeti vagyon) megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit, az állam és a helyi önkormányzatok kizárólagos tulajdonának körét, a nemzeti vagyon feletti rendelkezési jog alapvető korlátait és feltételeit, valamint az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos gazdasági tevékenységeit.

A törvény mellékletében szerepel az állam kizárólagos tulajdonában lévő folyók, patakok, mellékágak és azok medre, valamint víziútítmények listája.

- A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet (Hkr.)

A rendelet a vízügyi igazgatási szervek, valamint a helyi önkormányzatok jegyzőinek vízgazdálkodási hatósági hatásköréről és a hatósági jogkör gyakorlásának rendjét határozza meg.

- A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII.26.) Korm. rendelet (Vhr.)

A rendelet meghatározza a védekezés országos irányítását, a védekezés műszaki feladatainak helyi irányítását, a védelmi bizottság feladatait.

A rendelet a meghatározott fokozatú védekezési készütség elrendeléséről, megszüntetéséről, módosításáról, illetve az ehhez szükséges tájékoztatási kötelezettség teljesítéséről is rendelkezik, tartalmazza a védelmvezető feladatait, a védekezés megszüntetését követő intézkedésekkel kapcsolatos rendelkezéseket.

- A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokat tartalmazza.

- 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

A jogszabály meghatározza az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF), területi vízügyi igazgatóságok, valamint a vízügyi igazgatási és hatósági szervek szervezeti felépítését, igazgatási feladatait, a hatósági és szakhatósági eljárásokra vonatkozó szabályokat, valamint az illetékességi területeit.

- 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló joganyag tartalmazza a parti sávra, a folyók nagyvízi medrének használatára és hasznosítására vonatkozó szabályozásokat.

Mórahalmom Város vízkár-elhárítási terve 2021.
területhasználati korlátozásokat, beépítési kritériumokat. A rendelet tartalmazza a fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett, valamint a vízjárta területekre vonatkozó szabályokat, továbbá a folyók nagyvízi medrére vonatkozó kezelési terv készítésének rendjét és tartalmára vonatkozó előírásokat.

☐ **Az árvíz- és a belvízvédkezésről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHM rendelet**

A rendeletben az ár és belvízvédelmi feladatok konkrét meghatározása szerepel. A felkészülés részeként a védelmi tervek fajának meghatározása, tartalma, elhelyezése is szabályozásra került. A rendelet melléklete tartalmazza az állami tulajdonú árvízvédelmi vonalak védelmi védelmi szakaszainak, belvízrendszereknek és védelmi szakaszoknak a felsorolását.

☐ **18/2003. (XII. 9.) KvVM –BM együttes rendelet a települések ár- és belvíz veszélyeztetettség alapján történő besorolásáról**

A rendelet a településeket ár- és belvíz veszélyeztetettség szerint három csoportba sorolja be.

☐ **A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet**

A rendelet részletesen szabályozza a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló munkák, művek és létesítmények műszaki tervezésére, rendeltetészerű és biztonságos kialakítására, használatára, fenntartására és üzemeltetésére, vonatkozó előírásokat.

☐ **74/2014 (XII.23) BM rendelet a folyók mértékadó árvízszintjeiről**

A jogszabály megállapítja a folyók, azokba torkolló vízfolyások, esatornák árvízvédelmi műveinek, keresztező műtárgyainál, nyitírtéren vagy hullámtéren lévő - létesítmény tervezésekor, méretezésekor, megvalósítása során figyelembe veendő mértékadó árvízszinteket.

☐ **1979/2013. (XII. 3.) Korm. határozat a vízkárelhárítás és az öntözés hatékonyságának növelését biztosító intézkedésekről. Ez a jogszabály írja elő többek között az árvíz által veszélyeztetett nyitírtéren telepelemek tekintetében a települési vízkárelhárítási tervek elkészítése, illetve felülvizsgálata az állami védekezésért felelős vízügyi igazgatási szerv feladata legyen. Határidőt a települési vízkárelhárítási tervek tekintetében: 2014. április 30-ra tűzi ki. A jogszabály rendelkezi a nagyvízi mederkezelési tervek elkészítésére vonatkozóan is, melyeknek elkészítési határidejét 2014. december 31-re teszi.**

3 Védekezés költségeinek elszámolásával, megtérítésével kapcsolatos joganyagok:

☐ **A vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól szóló 9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet**

A támogatás igénylésének feltétele, hogy az önkormányzat a váratlan esemény bekövetkezéséről vagy -védekezés kiadások esetén - a védekezés megkezdésétől számított 7 napon belül a rendeletben meghatározott adatlapon a szükséges bejelentést megtegye

Mórahalmom Város vízkár-elhárítási terve 2021.
(<http://eb42.utm.gov.hu/palyazat/>), tekintettel arra, hogy a jelentésre nyitva álló határidő elmulasztása jogvesztő.

A jogszabály komplex módon szabályozza a támogatási igény benyújtását és a támogatás elszámolását, melyhez a szükséges nyomtatványok a rendelet mellékletét képezik.

☐ **A víz- és környezeti károk elleni védekezésről foglalkoztatottak járandóságáról szóló 6/1989. (V. 13.) KvVM rendelet**

A jogszabály, többek között - a helyi vízkár-elhárítási, vízminőségi – és más környezeti kárelhárítási tevékenység irányítására és ellátására beosztott dolgozókra terjed ki, szabályozza a védekezési munka, díjazását, a biztonsági pótlékot, a készenlét díjazását, a napi pihenőidőt, a kiküldetési költségeket, a védekező dolgozók ellátását.

4 Kártérítésre, kártalanításra vonatkozó joganyagok és szabályok

4.1 Kártalanítás

Az árvízi védekezés kapcsán keletkezett károk kártalanítási felelősségét a Polgári Törvénykönyv (Ptk.), a virgazdalkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, és a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet előírásai szabályozzák. A kártalanítási kötelezettség megállapítása szempontjából elsősorban azt kell vizsgálni, hogy terhel-e valakit, illetve kit terhel a bekövetkezett kárral kapcsolatban felelősség.

E témakör vonatkozásában szükséges előrebocsátani, hogy az árvíz kapcsán keletkezett károk kompenzációja vonatkozásában a jogi szempontból helyes szóhasználat a kártalanítás. (Kártérítés abban az esetben jár, ha valaki szándékosan vagy gondatlansággal kárt okoz másnak. Ptk. 339. § (1) bekezdés. „Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.” Kártalanítás abban az esetben merül fel, ha az okozott kár nem jogellenes, hanem jogszervi tevékenység folytán következett be, pl. Ptk. 108. § (1) bekezdés: „Az ingatlan tulajdonosa tűrni köteles, hogy az erre külön jogszabályban feljogosított szervek - a szabályozottak elvégzéséhez szükséges mértékben - az ingatlan időlegesen használatát, arra használati jogot szerezzenek, vagy a tulajdonjogát egyébként korlátozzák. Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.”)

A kártalanítási felelősség vonatkozásában elsődleges szempont, hogy kit terhel a védekezési felelősség. (E tekintetben tehát irreleváns, hogy a vízfolyás tulajdonosa az állam vagy az önkormányzat.)

Védelemi beavatkozások, amelyeknek kártalanítási következményekkel járhatnak:

- a) **szükségjelzőző nyitása** -erre a célra kijelölt-(pl.:1-ajta)
☐ kártalanításért felelős: az állam
- b) **állami védelmi nyitása** (pl.: árvízvédelmi töltés szabályozott megnyitása)
☐ kártalanításért felelős: állam

Kártalanítás fizetése vonatkozásában javasolt eljárási rend: 4/2005. (II. 22.) KvVM-FVM együttes rendelet a Vízárhelyi-terv 1. útjében megvalósuló Cigánd-Tiszakarádi és Tiszaróffai árvízi

tározók területével érintett földterületek jegyzékéről, valamint az egyszerű térítés, az igénybevétel és a kártalanítás részletes szabályairól

c) önkormányzati védmű nyitása

☐ kártalanításért felelős: önkormányzat

Kártalanítás fizetése vonatkozásában az eljárási rend kialakítása az önkormányzat kompetenciájába tartozik.

d) depónia nyitása

o a depónia szerepel az önkormányzat által készített védekezési tervben (a vizek kártételei

elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés b)

☐ pont) kártalanításért felelős: önkormányzat

o a depónia nem szerepel az önkormányzat által készített védekezési tervben kártalanításért

☐ felelős: védekezésért felelős

Függetlenül tehát a depónia tulajdonosának személyétől a kártalanítási felelősség a védekezésért felelős személyéhez igazodik. Ennek megfelelően a védekezés az állami, önkormányzati, illetve az ingatlanok tulajdonosának felelősségi körébe tartozhat.

A Kormány részéről külön döntés szükséges abban a vonatkozásban, hogy az önkormányzati felelősségi körbe tartozó kártalanítások vonatkozásában vállal-e, ha igen milyen szerepet.

e) védmű/depónia meghágás, vagy önkormányzat

Beavatkozás nem történt, a kár vis maior eredménye, kártalanítás nem jár, ugyanakkor a Kormány dönthet a károkozásról mind a belterületi, mind a mezőgazdasági, infrastruktúrát ért károk tekintetében (Lásd következő fejezet).

(A Ptk. rendelkezéseinek megfelelően a tevékenységi körön kívül álló elháríthatatlan ok következtében bekövetkezett kár vonatkozásában a tevékenységet végző nem terheli a kár megérzése vonatkozásában kötelezettség ld. Ptk. 345. § 467. § 500-502. §.)

4.2 Kározhítás

a) Önkormányzati védekezési kiadások, illetve önkormányzati tulajdonú ingatlanokban

bekövetkezett károk kározhítása

b) Magántulajdonban lévő ingatlanokban és ingóknak bekövetkezett károk kározhítása

Kormányzati döntés szükséges az esetleges kározhításról. Amennyiben ez a döntés megszületik, szükséges érintett kőmek (ld. lakóingatlan), a támogatás feltételeinek, a nem támogatható kőmek, a kározhítás módjának, a kározhítás metodikájának, valamint a finanszírozás alapelveinek meghatározása.

4.3 Helyreállítás

A védművek, depóniák helyreállításának felelőssége a védmű/depónia, tulajdonosának személyéhez igazodik. A helyreállítás ebben az esetben az árvíz levonulását megelőző állapot helyreállítását jelenti, fejlesztésre nincs lehetőség.

(A vízfolyások medrenek helyreállítási felelőssége vonatkozásában szintén a tulajdonos személye az irányadó.)

a) állami tulajdonú védmű/depónia

helyreállításért felelős: állam

b) önkormányzati tulajdonú védmű/depónia

helyreállításért felelős: önkormányzat

Kormány döntés szükséges abban a vonatkozásban, hogy az önkormányzati védművek, depóniák helyreállítását az állam átvállalja-e az önkormányzattól, segítséget nyújt-e.

5 Egyéb, nem részletezett jogszabályok listája

- 1991. évi XXXIII. tv. egyes állami vagyongörnyak önkormányzatok tulajdonába adásáról ☐ A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény
- A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXXVIII. törvény
- 2011. évi CCIX. törvény A közműves ivóvízellátó és szennyvízelvezető rendszer igénybevétele során figyelembe kell venni a víziközmű-szolgáltatásról szóló előírásait. ☐ 2012. CLXXXV. tv. a hulladékteről ☐ Az életvédelmi létesítmények egységes nyilvántartási és adatszolgáltatási rendjéről szóló 37/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet
- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet A vízbázisok, a távlati vízbázisok az ivóvízellátást szolgáló vízellátási hálózatok védelméről
- 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet a vizek és a közöztű vízellátási hálózatok fenntartására vonatkozó feladatokról
- 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet a szennyvizek és szennyvíztisztítók mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről.
- 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet A felszín alatti vizek védelméről
- 220/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól ☐ 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet A környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről
- 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXXVIII. törvény végrehajtásáról
- 90/2007 (IV. 26.) Korm. rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló joganyag
- 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területen lévő települések besorolásáról

S-11 segédlet

A VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ FOGALOM-MEGHATÁROZÁSOK

1. **ártéri öblözlet:** a folyó mentett ártérnek természetes vagy mesterséges elhatárolásokkal elkülönülő része, amelyet a folyó adott pontján kialakuló nagyvizek – védművek nélkül vagy azok védőképességének megszűnte esetén – elönlöhetnek (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
2. **árhullám:** A folyó, vízfolyás meghatározott állapota, vízjárási helyzete, amelynél a vízhozam és a vízállás jelentősen megváltozik. A gyakorlat a középvízi meder partját meghaladó, az abból kilépő vizeket nevezi árvíznek (nagyvíznek). Az árhullám természetes vízfolyások meghatározott keresztmetszelyében a vízállások (vízhozamok) völgyelést követő emelkedésének, tetőzésének, ez utáni újabb völgyelőség tartó süllyedésének együttese.
3. **árvíz:** A folyó vagy vízfolyás középvízi medrének partját meghaladó, ill. középvízi medréből kilépő víz.
4. **árvízi előrejelzés:** Az árvíz lényeges eseményei - tetőző vízállásai és vízhozamai - bekövetkezésének várható mértékére, helyére és időpontjára vonatkozó meghatározás.
5. **árvízi előrejelzés időelőnye:** Az árvízi előrejelzés kiadása és az esemény bekövetkezése közötti időtartam. Lehetnek rövid-, közép- és hosszú távú előrejelzések.
6. **árvízi jelenség:** A folyók áradási következményeinek megjelenési formája. Árvízi jelenség gyűjtőfogalom, lehet az emelkedő vízállás, a megnőtt vízsebesség, az előtört hullámter, a gáttest szivárgása, csurgása, fakadó, szivárgó vizek, buzárgók képződése, gátszakadás, lakott területek elöntése stb.
7. **árvízmentesítés:** a mederből kilépő vizek, árvizek kártételi elleni megelőző tevékenység, amely az elönlöhető területet (ártér) árvízvédelmi művek (töltések, falak, árvízcsúcs csökkentő tározók, árapasztó esaternák) létesítésével mentesíti (mentesített ártér) a rendszeres elöntéstől (1995. évi LVII. törvény)
8. **árvízvédelmi fal:** földtöltés építésére elegendő hely hiányában az árvízvédelmi földtöltés helyettesítésére, vagy annak magasztására alkalmazott vasbeton, beton, téglá építmény (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
9. **árvízvédelmi mű:** az elsőrendű, másodrendű, harmadrendű árvízvédelmi vízeléstmény, valamint annak műtárgya, tartozéka, járulékos létesítménye, amely a védvonal védőképességét, rendeltetés szerű használatát biztosítja, illetve szolgálja (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
10. **árvízvédelmi műtárgyak:** Az árvíz kizárását, beérését vagy szabályozott ütemű levezetését szolgáló, az árvízvédelmi mű szerves részét képező műtárgyak (árvízkapu, a szűkítőtározó töltő-úrtó műtárgya, a völgyzárógát árapasztó műtárgya stb.).
11. **beavatkozási szakasz:** a vízkárelhárítási tervben önállóan megjeleníthető, vagy szakaszolható munkaterület, amely kialakítása egységes munkaszervezési szervezés és védelmi munkákat tesz lehetővé
12. **belvízcsatorna:** belvizek elvezetésére szolgáló, meghatározott vízzel szállító képességgel ázott meder, egykori természetes vízfolyás esetleg földmunkával kibővített medre (147/2010.

(IV. 29.) Korm. rendelet)

13. **belvízöblözlet:** lehatárolt vízgyűjtő terület, amelyről a belvizet általában egy ponton, egyetlen fűcsatorna segítségével, gravitációsan vagy szivattyúzással vezetik le (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
14. **csatorna:** egy vagy egyidejűleg több vízgazdálkodási feladat (vízátvezetés, vízpótlás, belvízelvezetés, mezőgazdasági és egyéb vízszolgáltatás) ellátására alkalmas vízeléstmény (1995. évi LVII. törvény)
15. **csurgás:** Az árvízvédelmi töltésbe bejutott víznek a mentett oldali részben, általában vagy töltésköröm közelében való koncentrált kilépése. Kérgcsurgásnak (vagy kontúrcsurgásnak) nevezik azt az árvízi jelenséget, amikor a töltésváltoztatásnál az összerépítési réteg határa mentén alakul ki csurgás. Talpcsurgásnak nevezzük a töltésszalapozás mentén kialakuló csurgásokat. A csurgások a töltések inhomogenitására vezethetők vissza, általában lépten-nyomon fellépnek az árvízvédelmi töltések mentett oldali részében, illetve a mentett oldali körben. Veszélyes járatos erózióvá fejlődhetnek. A csurgás túlfeljedése következtében részcsúszások keletkezhetnek, illetve a csurgás átmérőjének bővülése gátszakadássá fejlődhet.
16. **depónia:** a csatornák és medrek kotrása során kikerült és azok mentén elhelyezett tartós víztárolásra alkalmas, tömörített föld; valamint a kisvízfolyások mentén épített, kis tartósságú árhullámok visszatartására alkalmas, de keresztmetszeti méreteiben és minőségében védműnek nem minősülő földmű. Ezen belül rendezett depónia: az árvízvédelmi töltéssel azonos célú, víztárolásra alkalmas vízeléstmény.
17. **elhabolás:** víz (folyó, patak, csatorna, tározó, tó) hullámozó mozgásának hatására a partban keletkezett rongálódás (1995. évi LVII. törvény)
18. **elsőrendű árvízvédelmi vízeléstmény:** a vízfolyások mentén lévő vagy létesülő fővédelmi művé nyilvánított, három vagy több település árvízvédelmét szolgáló (terségi) árvízvédelmi létesítmény (így például töltés, fal, magaspárt, árvízi tározó, árapasztó csatorna), továbbá a folyó nyílt ártérben fekvő település árvízmentesítését szolgáló körtöltés (1995. évi LVII. törvény)
19. **fakadó víz:** Magasabb felszínű víztérből az alacsonyabb terepre szivárgó járatokon át, anyagkimosás nélkül feltörő víz, vagy a nyomás továbbterjedése által fölemelt talajvíz. A külső víz és a fakadó víz hőmérsékletének azonosága árszivárgásra, míg különbözősége talajvízszint-emelkedésre utal. Árhullámok gyakori kísérő jelensége, de a magas vezetésű öntözőcsatornák és duzzasztott folyó szakaszok környezetében is gyakran előfordul.
20. **fakadó vizes területek:** az árvízvédelmi töltés mentett oldalán lévő, olyan mélyfekvésű területek, amelyek az árvízi víznyomás hatására szivárgó víz jut a felszínre és különböző nagyságú és időtartamú vízbortást okoz (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
21. **fenntartó:** a vizek és közeli vízeléstmények tulajdonjogából eredő, illetve az ezzel járó vagyoni kezelési jogok és kötelezettségek gyakorlását teljesítő, továbbá a fenntartási szakfeladatokat – mint közzeladatokat – jogszabály rendelkezése folyán, illetve egyéb jogviszony alapján ellátó személy vagy szervezet (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

22. folyamkilométer, folyókilométer: A folyam vagy a folyó középvonala a torkolattól - mint kiindulási ponttól - a vízfolyással ellentétes irányban mért távolság (rövidítése: fkm)

23. folyószakasz mederkezelője: a területi vízügyi igazgatási szerv (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

24. harmadrendű árvízvédelmi mű: a nyárígtát és a hullámtéri terelógát (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)

25. hidrológiai figyelmeztetés: A hidrológiai figyelmeztetés olyan tevékenység, amely felhívja a figyelmet bizonyos folyamatokra, jelenségekre, vagy/és ezek bekövetkezésének lehetőségére, de nem számszerűsíti a jelenség mértékét.

26. hidrológiai riasztás: A hidrológiai riasztás olyan tevékenység, amely felhívja a figyelmet gyors és veszélyes hidrológiai folyamatokra, jelenségek bekövetkezésére olyan esetben, amikor a vízgőjtő bármely pontján valamely lényegesnek ítélt hidrológiai elem elért, vagy meghaladott egy kritikus értéket. Ezen belül **Árvízi riasztás (árvízi figyelmeztetés):** A folyók heggyvidéki vízgőjtőterületén nagy csapadékok vagy gyors olvadást előidézhető időjárási helyzetek rövidesen vagy azonnal fenyegetően várható bekövetkezéséről szóló tájékoztatás az árvízvédelemért felelős szervek, illetve a nagyközönség részére.

27. hidrológiai előrejelzés: A hidrológiai előrejelzés a víz körforgásával kapcsolatos természetes és ember által befolyásolt hidrológiai folyamatok kiválasztott jelenségeinek, tudományos módszerekkel megalapozott, az előrejelzendő hidrológiai elem alakulását determináló és a rendelkezésre álló kezdeti- és peremfeltételek felhasználásával számoló, operatív szakértői tevékenység.

28. helyi vízkárelhárítás: az árvíz, belvízvédkezés céljából kiépített védművek hiányában a fellépő káros vizek elleni védekezés, továbbá az előlművek folytán a területen szétterült vizeknek a vízfolyásokba, csatornába vezetése (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)

29. holtág: a folyók szabályozása vagy a természetes medervándorlás következtében keletkezett olyan meder vagy mederszakasz, amely a természetes vízszállításban nem vesz részt (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

30. holtág: a folyónak kis- és közepes vizek esetén, a folyóval nem vagy csak az egyik végén összefüggő, áramlás nélküli mellékága (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)

31. hullámtér: a folyók, vízfolyások partvonala és az árvédelmi fővédvonal közötti terület (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

32. hullámverés: A folyókon, csatornákon, tavakon a szél vagy mesterséges beavatkozás (hajózás) által keltett hullámoknak a partot vagy a töltés részűjét érő üté, súlyosabb esetben romboló, erodáló hatása. A hullámverés következménye a szél erősségével, a víz mélységével és a víztükör szélességével arányos elhabolás lehet.

33. ideiglenes védmű: A védekezés felkészülési vagy végrehajtási időszakában épített mű: nyúlógát, jászolgát, megámasztó vagy buzgárt hatástalanító homokzsák építmény, hullámszást és elhabolást csillapító rőzséből vagy egyéb anyagból készült művek.

ideiglenes terelő- és körtöltések, töltésszakadást ideiglenes elzáró létesítmények.

34. jászolgát: Árvízvédelmi karókkal biztosított két pallósr között, döngölt földdel kitöltött ideiglenes védmű. Az árvízvédelmi töltés koronája feletti 80 cm-nél magasabb vízszint várható tartása, illetve esatornák, vízfolyások elzárása esetén használják. A jászolgát szélessége nagyjából magasságával azonos.

35. középítő sáv: a folyók hullámtérében a védő erdősáv és a parti sáv közötti terület (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

36. közös érdekű árvízvédelmi mű: árvízvédelmi műnek a szomszédos országokkal, a vízgazdálkodási feladatok rendezésére kötött kétoldalú nemzetközi szerződésben szelvényzámmal rögzített szakasza (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)

37. legnagyobb víz (LNV): A vízmércén a vizsgált évig bezárólag előfordult legmagasabb vízállás. Előfordulásának napja (esetleg órája) is lényeges adat. Jele LNV. Külön tartjuk nyilván a jeges és jégmentes értékeit. Az egyes folyószakaszok mentén a vízszintrögzítés, illetve árvízi nyomok alapján azonosítható be.

38. levezető sávok: a nagyvízi meder azon részei, amelyek az árvíz és a jég elvezetésében részt vesznek, ezek: (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

- elsődleges levezető sáv: a nagyvízi meder azon része, ahol az árvízi vízhozamok és a jég a legkedvezőbb áramlási viszonyok mellett vonulnak le,
- másodlagos levezető sáv: jelentősen részt vesz az árvizek levezetésében,
- átmeneti levezető sáv: az árvizek által időszakosan előtört terület rész,
- áramlási holtter: terület rész, ahol nincs áramlás, de mint tározó térfogat szerepe van az árvizek levonulásában;

39. lokalizálás: A víz kártétele elleni védekezésnek az a formája, amely a károkat meghatározott területre igyekszik korlátozni. Különösen fontos a lokalizálás árvízvédelmi töltések átszakadása esetén, de lokalizálásra van szükség a belvízvédkezésben a víz visszatartásakor is, valamint akkor, ha az ideiglenesen kiépített védműveken folytatott eredménytelen védekezés miatt. A lokalizálás előre megtervezett és kiépített művek (pl. Lokalizáló gátak) segítségével vagy ideiglenes jellegű létesítményekkel érhető el. A lokalizálás szempontjából nemcsak vízügyi létesítmények, hanem utak, vasutak vagy természetes treponvutak is figyelembe veendőek.

40. lokalizációs töltés: Az árvízvédelmi öblözetben belüli természetes terepalakulatokat összekötő, a kitörő vizek tervszerű korlátozására és terelésére alkalmas épített földmű.

41. magas talajvízállású terület: az a terület, ahol a talajvíz felszíntől számított legmagasabb szintje 1,5 méter felett van (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)

42. magaspárt: az észlelt legnagyobb vízszintnél, vagy a mértékadó vízszintnél az előírt biztonsággal magasabb, az ártér természetes módon határoló, a védvonal részét képező partalakulat (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)

43. másodrendű árvízvédelmi mű: az árvízvédelmi lokalizációs vonal, a szükségátározó

44. meder: a vízfolyást vagy állóvizet magában foglaló természetes mélyedés vagy kiépített terepalakulat, amelyet meghatározott partvonalig a víz rendszeresen elborít (1995. évi LVII. törvény)

- a) nagyvízi meder: a vízfolyást vagy állóvizet magában foglaló terület, amelyet az árvíz levonulása során a víz rendszeresen elborít, és amelyet a mértékadó vízszint vagy az eddig előfordult legnagyobb vízszint közül a magasabb jelöl ki
- b) nagyvízi meder kezelése: a terület hasznosítása és használata, a terület felmérése és nyilvántartása, megóvása, őrzése, fenntartása érdekében végzett tevékenység

45. mederalfajulás: folyó, vízfolyás mederalakító munkája következtében kialakult káros mederátírozódás (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)

46. megelőző munkálatok: minden olyan munkát, amely a káresemények megelőzésére szolgál, és nem közvetlenül a védekezéssel és kárelhárítással függ össze, így különösen a káreseményt megelőző csatorna- vagy ároktisztítás, állagmegóvás (9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet)

47. mentesített ártér: olyan terület, amelyet épített védőművek védének a folyók és patakok árvízének eldöntésétől (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)

48. mértékadó vízszint: az árvízvédelmi művek, valamint a folyók medrét, a hullámteret és a nyílt árteret keresztező építmények tervezésénél és megvalósításánál figyelembe veendő, a vízgazdálkodási feladatos miniszter által megállapított vízszint (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

49. nagyvízi mederkezeltési terv: az 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 1. melléklete szerinti tervdokumentáció alapján készülő miniszteri rendelet, amely a nagyvízi meder kezelésének módját, feltételeit rögzíti, a folyó teljes hosszára vonatkozó célállapot elérése, illetve fenntartása érdekében szükséges előírásokat és intézkedéseket, valamint helyszínmajszokat és térképi mellékleteket tartalmazza (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

50. Nagyvízi meder határa: árvízi-belvízi elöntéssel veszélyeztetett terület határa

51. nyári gát: a hullámterén épült vízlétesítmény, a fővédvonalnál alacsonyabb töltés, amely a mértékadó vízszintnél alacsonyabb és ezért gyakoribb árvíz ellen véd (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

52. nyílt ártér: olyan terület, amelyet a folyók és patakok medréből kitépő víz – az árvíz – szabadon elönthet (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)

53. nyúlógát: ideiglenes jellegű, földből vagy földből és földes zsákból és pallókból rövid idő alatt létesíthető, kisméretű (50-60 cm koronaszélességű) gát, amelyet a töltés koronáját meghaladó magasságú árvíz esetén - töltésmeghágás ellen - építenek. Gyakran alkalmazott formája a homokzsákból épített nyúlógát. A nyúlógát a gátkorona vízoldali élén épül. A nyúlógát magassága általában 60-70 cm. A nyúlógát a kiöntött árvíz lokalizálására is alkalmazható.

54. öv-árok, övcsatorna: Valamely adott területen kívüli helyekről származó vizeket összegyűjtő és elvezető csatorna. Célja a terület külvezekétől, szivárgó vizektől való mentesítése.

55. parti sáv: a vizek partvonala, valamint a közeli vízlétesítmények mentén húzódó és e rendelet szerint meghatározott szélességű terület, amely az azokkal kapcsolatos szakszolgálatok ellátását szolgálja (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

56. partvédelem: a részük rongálódását, a part elhabolását megakadályozó műszaki beavatkozások, partvédelmi művek összessége (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)

57. partvédő mű: folyókon, csatornákon, tavakon a vízszorítás, hullámverés, a jég partokat és mederoldalt rongáló hatását megakadályozó vízlétesítmény (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)

58. partvonal: a meder és a part találkozási vonala (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

59. szivárgás: A töltés folyó felőli oldalát borító ár víz a nyomás hatására igyekszik a töltéstestbe, illetve az alajba behatolni. Mivel abszolút vízzáró talaj nincs, a víz a gát anyagának pórusait bizonyos idő alatt kisebb-nagyobb magasságig kitölti, azokban a mentett oldal felé mozog. Veszélyessé akkor válik, amikor a gáttest teljes keresztmetszetében árnedvesedik, és a szivárgó víz a mentett oldalon megjelenik, azaz a töltés átázik. A vízzel telített töltés állóképessége kisebb, mint a száraz vagy nedves töltésé. Következésképpen akár gátszakadás is lehet.

60. szivárgó: A szivárgó a víztorló réteget megsempol, vízszintes vagy ferde tengelyű árok, vagy a környező talajnál nagyobb hézagterfogatú (üzött kő, kavics, porózus vagy lyuggatott anyagú) cső. A szivárgó célja: a káros vagy fölösleges vizek összegyűjtése, elvezetése.

61. szivárgóárók: A töltés mentett oldalán létesített kisméretű árok. Célja: a szivárgási vonal megtartása a töltéstestben, illetve az árszivárgott víz összegyűjtése, elvezetése.

62. szivárgócsatorna: Magasvezetési öntöző, illetve erőművi csatornák, árvízvédelmi töltések mentett oldalainak közelében szivárgócsatornát építenek, mely az árszivárgott vizet meghatározott szinten összegyűjti, s károkozás nélkül elvezeti.

63. tereptárgy: a terepből kiemelkedő mesterséges létesítmény (különösen az építmény, a keresztöltés, a tuskódepónia, a hullámterén a bányaművelés során keletkezett meddőhányó) (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

64. töltésmeghágás: Az az állapot, amely akkor következik be, ha a kialakuló vízszint magasabb, mint a töltés koronaszintje, és víz azon átömlik.

65. töltés megtámasztása: Védekezés közben a töltés megsejlesztését korlátozó, illetve a megroggyott, lesvadrt töltésrészeket pótló, mentett oldali homokzsák-, terméskőépítmény elkészítése.

66. töltéssrepedés: Töltéssrepedés keletkezhet kötött talajú töltés kiszáradása, töltésbe épített duzzadó anyag, a töltés kezdődő csúszása vagy a felpuhult altalaj kitérése következtében. A töltéssrepedés megjelenése szerint lehet hálós, hosszú-, illetve keresztirányú. A hálós

67. töltésszakadás: A töltés tönkremenetelének végső fázisa, amikor védőképessége megszűnik, a töltéskoronát elmosa a rajta átbukó vízszög, aláregulódik a védmű, mely suvadás vagy megcsúszás hatására beomlik, a gátszelvény pedig elsodródik. A töltésszakadás következtében a mentét ártér egészét vagy egy részét elönti a víz, ami több települést veszélyeztet, nagy kiterjedésű és pusztító árvízkárokat okozhat.

68. védekezés államigazgatási feladatai: a védekezéssel összefüggő rendvédelmi, szociális és egészségügyi hatóság, továbbá a műszaki feladatok ellátásához szükséges munkaerő, eszköz, anyag, felszerelés rendelkezésre állása, valamint a vizek kártételei által fenyegetett területeken az élet- és vagyónbiztonság érdekében végzendő megelőző és operatív feladatok (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)

69. védekezés műszaki feladatai: az árvizek, a belvizek és a vízhiány időszakában – a védőműveken vagy azok mentén – a védőművek védő- és működőképességének megőrzése (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)

70. védekezés: az élet- és vagyónbiztonság érdekében, az árvíz, a belvíz kártételeinek megelőzését, elhárítását, illetőleg mérséklését szolgáló műszaki és államigazgatási feladatok végrehajtása (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)

71. védekezési készültség fokozatai: I., II., III. és rendkívüli védekezési készültség (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)

72. védekezési készültség: a veszély mértéke szerint meghatározott, a biztonság érdekében szükséges intézkedések megtételének intézményes kerete (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)

73. védekezési munkálatok: a megelőző és a helyreállítási munkálatokon kívüli valamennyi olyan beavatkozás, amely a kár bekövetkezését megakadályozza vagy a lehető legkisebbre csökkenti, abban az esetben, ha a kár bekövetkezésének közvetlen, valós veszélye áll fenn (9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet)

74. védekezésre alkalmas terület: A vízkárelhárítási feladatok ellátásához szükséges olyan terület, amely az organizációs feladatok (anyagdeponálás, homokszáktöltő hely, felvonulási terület) mellett magába foglalja azon területeket is, amelyekben a tényleges operatív, műszaki beavatkozásokat kell elvégezni. azaz folyók, vízfolyások hullámenterében az árvizek elleni védekezés céljára szabadon tartott, ideiglenes védőművek kiépítésére alkalmas terület.

75. védekezésre alkalmas sáv: Azok a természetes adottságok miatti terüpalakulatok, illetve azok a mesterséges vonalas infrastruktúrák (depónia, út, vasút, védvonalak, amelyek az ideiglenes védőművek (pld. nyúlgát, jászogát, stb.), kiépíthetők, megközelíthetők, fejlesztethetők. A védekezési sávok magukba foglalják a beavatkozási szakaszok vonalas létesítményeinek kiépítéséhez, fenntartásához, szükség szerint további erősítéséhez igénybe veendő területeket.

76. védelmi szakasz: az árvízvédelmi vonalaknak és a belvízrendszereknek a védekezés

77. védmű: a vizek kártételei elleni védekezéshez szükséges vízlétesítmény (1995. évi LVII. törvény)

78. védő erdősáv: az elsőrendű árvízvédelmi töltés hullámtérí védősávja mellett húzódó, a töltés hullámvértes és jég elleni védelmét szolgáló terület (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

79. védősáv: az elsőrendű árvízvédelmi töltés mindkét oldalán, annak lábvonalaól számított, 10-10 méter szélességű terület (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

80. vizek kártételei elleni védelem és védekezés (vízkárelhárítás): a károsan sok vagy károsan kevés víz elleni szervezett tevékenység, ideértve a kártételek megelőzését szolgáló védőművek építését, rekonstrukcióját, fejlesztését, üzemeltetését és fenntartását, valamint a védekezést követő helyreállítást is (1995. évi LVII. törvény) **81. vízfolyás:** minden olyan természetes vagy mesterséges terepalakulat, amelyben állandóan vagy időszakosan víz áramlik (1995. évi LVII. törvény)

82. vízjárta területek: időszakosan elöntésre kerülő vagy vízzel telített talajú területek, így különösen (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

a) az olyan terepmélyedések, síkvidéki erők, semlyékek, amelyek a területet érintő vízszabályozás, vízrendezés előtt rendszeresen, a szabályozást követően pedig időszakosan vízzel borítottak,

b) a természetes állóvizek feltöltődése során kialakult vizenyős, mocsaras területek, amelyek feltöltésének túlnyomó részét növényzet borítja, de a talaj tartósan vízzel telített,

c) a dombvidéki patakok, állandó vagy időszakos vízfolyások, völgyek, vízmosások által érintett olyan területek, amelyekre az időszakos elöntés jellemző,

d) a folyók elhagyott ősmédrei, a folyókat kísérő, a jelenlegi medertől távolabb elhelyezkedő olyan vonulatok, terepmélyedések, amelyek eredete a folyó egykori medrére vezethető vissza.

83. vízkár: a vizek többletéből vagy hiányából származó kár (1995. évi LVII. törvény)

84. vízkárelhárítási célú tározó: (1995. évi LVII. törvény)

a) árvízi tározó:

aa.) záporározó: vízfolyáson vagy vízfolyás mentén kiépített, kizárólag az árhullámok csúcs-vízhozamainak és vízállásainak mérséklését szolgáló, időszakosan vízzel tartó tározó,

ab.) árvízcsúcs-eszküszítő tározó: vízfolyáson vagy vízfolyás mentén kiépített, az árhullámok csúcs-vízhozamainak és vízállásainak mérséklését szolgáló olyan állandóan vagy időszakosan vízzel tartó tározó, amelynél a maximális tározási térfogat legalább 50%-a árvízvisszatartásra szabadon áll,

ac.) szükségstározó: vízfolyások mentén, árhullámok részleges visszatartására kijelölt, ideiglenes vízvisszatartást szolgáló, be- és kivezetési helyekkel ellátott terület,

ad.) véstározó: vízfolyások mentén, az árhullámok részleges visszatartására és a nagyobb károk megelőzésére töltésmegbontással – rendkívüli védekezési

TÁJÉKOZTATÓ

A FIGYELŐSZOLGÁLATOT ELLÁTÓ ÓRSZOLGÁLAT RÉSZÉRE

1. AZ ÓRSZOLGÁLAT MINT SZOLGÁLTATEVŐ

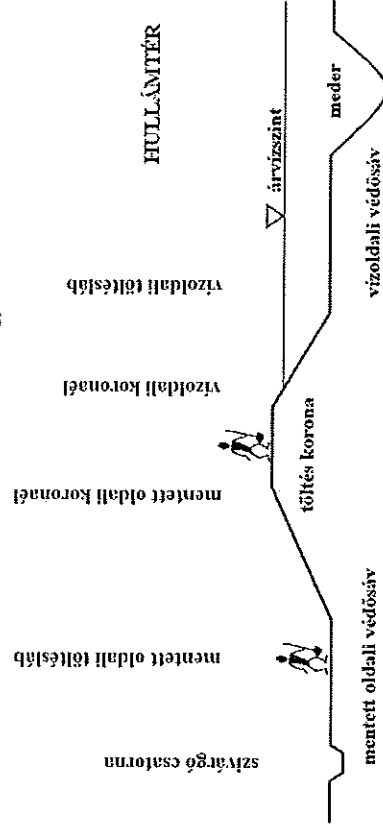
Az őrszolgálat felelősségteljes tevékenység, amely az árvízvédelmi művek árvíz alatti állapotának, viselkedésének folyamatos ellenőrzésére és a védekezéssel kapcsolatos döntések megalapozására szolgál. A havária események során az egész folyószakasz és a környező területek felügyelete is beletartozik a feladatai közé.

A felelősségteljes és eredményes munkavégzés érdekében szükségesnek tartjuk ezen segédlet át tanulmányozását, s a benne foglaltak alkalmazását.

- Az őrszolgálat 12 órás váltásban teljesít szolgálatot, a szakasz-védelemvezető által megjelölt töltés(dépónia) szakaszon.
- A szolgálat ellátása - folyamatos bejáró módszerrel- a védelemvezető vagy szakaszvédelemvezető által tartott eligazítás, és meghatározott időbeosztás alapján történik (az ún. járási terv szerint). A részletes megfigyelés és az események rögzítése érdekében ezen időbeosztást az őrbérek- mozgási sebességükkel- tartani kell.
- Az őrszolgálat I. fokú árvízi készültség idején egyesével, II. és III. fokú vagy rendkívüli árvízi készültség idején egyidejűleg, vagy párosával haladva végzi munkáját.
- Az eszközök használatával és a töltésen való közlekedéssel kapcsolatos balesetvédelmi oktatást a szolgálat megkezdése előtt az őrszolgálat részére meg kell tartani. o Ha egyedül megy az őr, akkor odafelé a töltéskoronán haladva megfigyeli; a töltés vízfelőli oldalát, a hullámtérrel, a töltéskoronát, és a mentett oldali részű felső harmadát.

Visszafelé a mentett oldali töltésátlátnál haladva megfigyeli: a töltéstest alsó kétharmadát és a mentett oldali védősávot (előteret). o Ha párban teljesítenek szolgálatot az őrök, akkor egyikük a töltéskoronán, másik őr a töltés mentett oldali lábvonálatán haladva figyeli az előzőekben leírt területeket. o Az őrök a nappali szolgálatot lapátta! látják el, hogy a jelenségek felderítését könnyebben tudják megoldani, illetve csapadékos időjárás esetén a töltéskoronáról és előterekről a víztöcsákat le tudják vezetni (kisebb kinyesések a rézsűre, illetve a szivárgó csatornába). Az éjszakai szolgálat ellátásához, kiegészítésként lámpát kapnak az őrök. o Az árhullám visszahúzóódásával párhuzamosan a töltésrészün lerakódó uszadékokat az őrök villával letakarítják és a folyó felé vízbe dobják.

Vázlatrajz az előzőekben leírtak magyarázatára

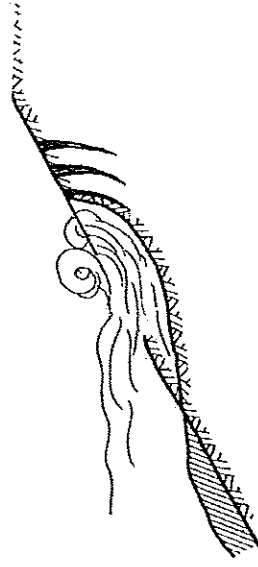
2. AZ ÓRSZOLGÁLAT ÁLTAL MEGFIGYELENDŐ ÁRVÍZVÉDELMI JELENSÉGEK ÉS AZOK VÁZLATRAJZAI

2.1. A töltés részű hullámverés által történő megbontása

A víz felől fújó erős szél hatására a vízfelszínen erős hullámváz alakulhat ki, amely a töltésfelületen hullámverést okozhat.

A fűvel kevésbé benőtt, kikopott töltésfelületeken, vagy ahol a védődő hiányzik, a hullámverés hatására a töltés részű megbontására, kimosására kerülhet sor.

(A töltés részű hullámverés által történő megbontása)

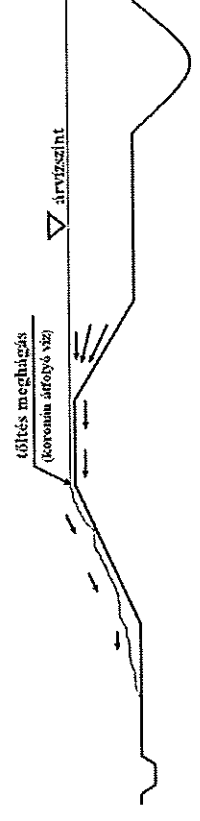
2.2. A töltéskorona magasságát meghaladó és azon átfolyó víz

A töltéskorona jelenleg nincs mindenütt a tervezett magasságra kiépítve. Az előírás szerinti és a tényleges koronaszint közötti különbséget magassági hiánynak nevezzük. Lokális (helyi) magassági hiányok kialakulhatnak kopásból - a töltésen való járműves áthajlás következtében - , illetve emberi és állati károkozás révén is.

A magassági hiányos szakaszokon előfordulhat, hogy a magas szintet elérő árvíz átfolyik a korona felett. Ezt a jelenséget töltés meghágásának nevezzük.

Fokozottan veszélyes helyzetet, töltésszakadást okozhat! Ezért, ha a víz a töltéskoronát ~50 cm-re megközelíti, azt a lehető legrövidebb időn belül jelenteni kell a szakasz-védelemvezetőnek, felhasználva minden lehetséges híreszközt, illetve hírtovábbítási módot (telefon, kézi rádió, stb.).

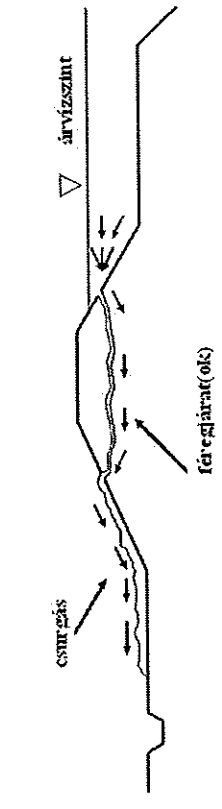
A töltéskorona magasságát meghaladó és azon átfolyó (a töltéskoronát meghágó) víz

2.3. Csurgási jelenség kialakulása

Árvízmentes időben a töltéstestet furkálják, rongálják a rágesálók (pocek, egerek, stb.). Ezek általában felszín közeli járatok, de legrosszabb esetben előfordulhat, hogy a teljes töltés keresztmetszete járat(ok)kal átfűt. Az emelkedő árvízszint - elérve a járatot- csurgás formájában keresztülfollyhat a töltésen és bontani kezdi annak anyagát. Fokozottan veszélyes helyzet, töltésszakadáshoz is vezethet! E jelenség a mentett oldali töltésszűs, vagy a mentett oldali védőávon (előtér) jelenik meg. A jelenség kezdetben kisebb, töltésanyagot termelhet ki. Ha a mentett oldalon csurgás formájában megjelenő víz tisztá, akkor a jelenség még nem veszélyes, de mielőbb jelenteni kell a védelemvezetőnek, és fokozott figyelmet kell rá fordítani.

Csurgási jelenség

Ha a csurgás víze zavaros, hordalékos, akkor sürgős védelmi beavatkozásra van szükség, és ebben az esetben a korábbiakban (töltésmeghágásnál) ismertetett módon a lehető legrövidebb időn belül jelenteni kell a védelemvezetőnek a jelenséget.

Amennyiben a csurgás bemeneti nyílása még látható, vagy valószínűsíthető a helye, akkor a segédőr kísérelje meg a nyílást gumicsizmájával betaposni.

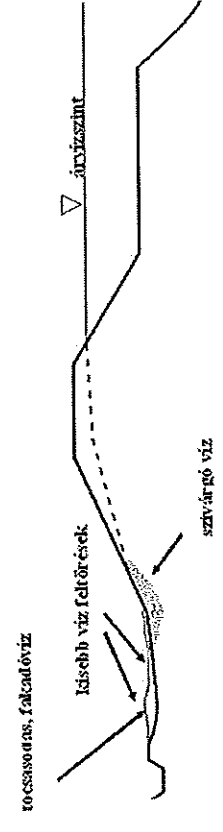
A csurgásból eredő víz elvezetésének elősegítése a szivárgó esatoma felé őri feladat.

2.4. Szivárgó- és fakadóvíz jelenségek

Több napja tartó, töltéstestre támaszkodó árvíz esetén a töltés mentett oldali alsó harmadában, a mentett oldali előtérben káros jelenségek fordulhatnak elő:

- nagyobb felületen (esetleg több száz méter hosszon) a töltéstestből szivárog a víz, a mentett oldali előtérben fakadóvíz képződik.

Szivárgó és fakadóvíz jelenségek

A szivárgó és a fakadó víz elvezetését a töltés védőávjáról- a szivárgó esatoma vagy a környező terep felé- az őrmek a nála lévő lapáttal elő kell segítenie.

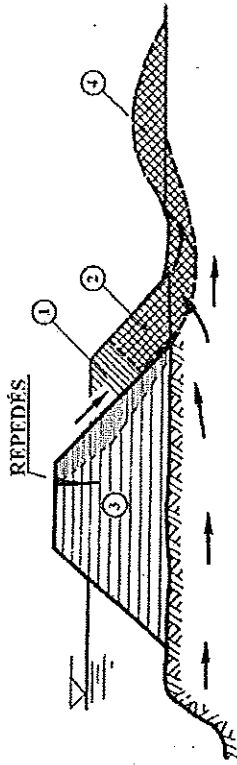
2.5. Rézsűcsúszási jelenség kialakulása

Hosszabb ideig tartó árhullám esetén az előzőekben ismertetett jelenségek fokozódásával, illetve a mentett oldali előterek és a töltés alsó részeinek átázása következtében, a talaj rugalmassá, valamint süllyedéssé és a környezeti sötétebb színűvé válik.

Ilyenkor a töltés mentett oldali részének csúszásveszélyével lehet számolni.

A lecsúszás veszélyére utal az átlátszó jelenség mellett a töltéskorona mentett oldali felében megjelenő hosszirányú (a töltéstengellyel párhuzamos) repedés is.

A jelenséget a lehető legrövidebb időn belül jelenteni kell a védelemvezetőnek!

1. utólag épített padka; 2. átázott padkarész; 3. aránylag vízzáróbb töltéstart;
4. csúszólap mentén leszakadt padka

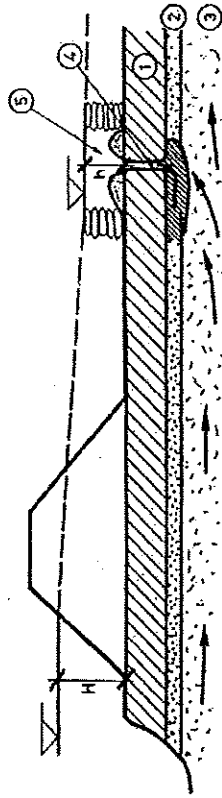
2.6. Talajjörés

Igen magas szinten, hosszú ideig tartó árhullám idején a töltes alatti vízteresztő (homokos) altalaj, valamint a szükségesnél vékonyabb vízziró fedőréteg esetén elfordulhat, hogy a nagy víznyomás hatására, a mentett oldalon a töltestől akár száz méterre is- a talaj felülpösdököl és a víz robbanásszerűen a felszínre tör (szökőkúthoz hasonlóan), ez a jelenség a talajtörés. A leírtakból következtethetünk az örnek- többnapos árvízvédekezés esetén- már nemcsak a töltest és közvetlen (10-20 m) előteret kell figyelnie, hanem 100-200 m távolságban a szántók, vetések és a föld felszínét.

Töltés menti zártkertek, udvarok, ásott kutak vízállása és színe, szennyvízgyűjtő aknák vízállása is megfigyelendő és a megszokottól eltérő állapotok jelentendők.

2.7. Buzgár jelenség

A védőtöltés alatt elhelyezkedő vízáteresztő altalajba behatoló árvíz a töltés alatt áthaladva a mentett oldali vízáró fedőréteg hibája (repedés, vastagabb gyökérjárat, fűreglyuk, furat, helyi gyenge pont, stb.) következtében a felszínre tör. A víz színe zavaros, a víz a szállított hordalékot a kürtő körül lerakja, a kráter és a hordaléklépp mérete folyamatosan növekszik. Ez a jelenség a buzgár, amely védelmi beavatkozás nélkül töltésszakadást okoz, ezért a töltés megfigyelésénél ismertett módon a buzgár pontos helyét és méreteit azonnal jelentenie kell a szakszolgálatnak!

1. vízzáró fedőréteg; 2. durvább szemű réteg; 3. vízáteresztő altalaj;
4. gyökérjárat, féreglyuk; 5. ellennyomó-medence

2.8. Műtárgy keresztezések

Az árvízvédelmi töltéseket keresztezik a szivattyútelepek nyomósövei, egyes nagyobb csatornák zsilipei és egyéb úgynevezett műtárgyak.

E létesítményekre a védelemvezető külön felhívják az őr figyelmét a szolgálat kezdetén. A nyomosővekben, zsilipekben elzáró szerkezetek vannak beépítve, melyek megátallítják az árvíznek a mentett oldalra való átjutását (a zárástól a védelemvezető az árvíz előtt gondoskodik).

Az őr egyik jelentős feladata ezen zsiipek zárásbiztonságának folyamatos ellenőrzése (zavaros, sárga víz nem jelentik-e meg a mentett oldalon), valamint annak figyelemmel kísérése, hogy a nyomóeső, zsiip, műtárgy mellett jelentkezik-e intenzív szivárgás vagy csurgás.

Amennyiben a fentieket észleli, azt a védelemvezetőnek mielőbb jelentenie kell.

2.9. Legmagasabb vízszint észlelése, rögzítése

Az őr feladata a folyó legmagasabb vízszintjének észlelése, rögzítése.

E feladatra 30-40 cm-es károkat kapnak az örk, melyeket megjelelt helyeken (kilométer szelvényekben) úgy vernék le a víz szélében, hogy a kár felső éle a víz szintjével azonos magasságban legyen (később szakemberek a kárók vállmagasságát bemérik).

3. AZ ÓRSZOLGÁLAT FELADATA A JELENSÉGEK ÉSZLELÉSÉBEN

Az űr az előzőekben ismertetett jelenség (ek) észlelésekor jól látható módon megjelíti a jelenség helyét és jelenti a szakasz-védelemvezetőnek. A védelemvezető (vizügyi szakértők bevonásával) a jelenség helyszíni ellenőrzése során minősíti annak veszélyességét.

1. A jelenséget, a töltéskoronán található 100 méterenkénti szelvénykövekhez ill. közeli utcákhoz viszonyítottan beazonosítja (azaz meghatározza a helyét). Amennyiben GPS

4. AZ ŐR, MINT VÉSZŐR

Az őr beosztható vészőri szolgálat ellátására is.

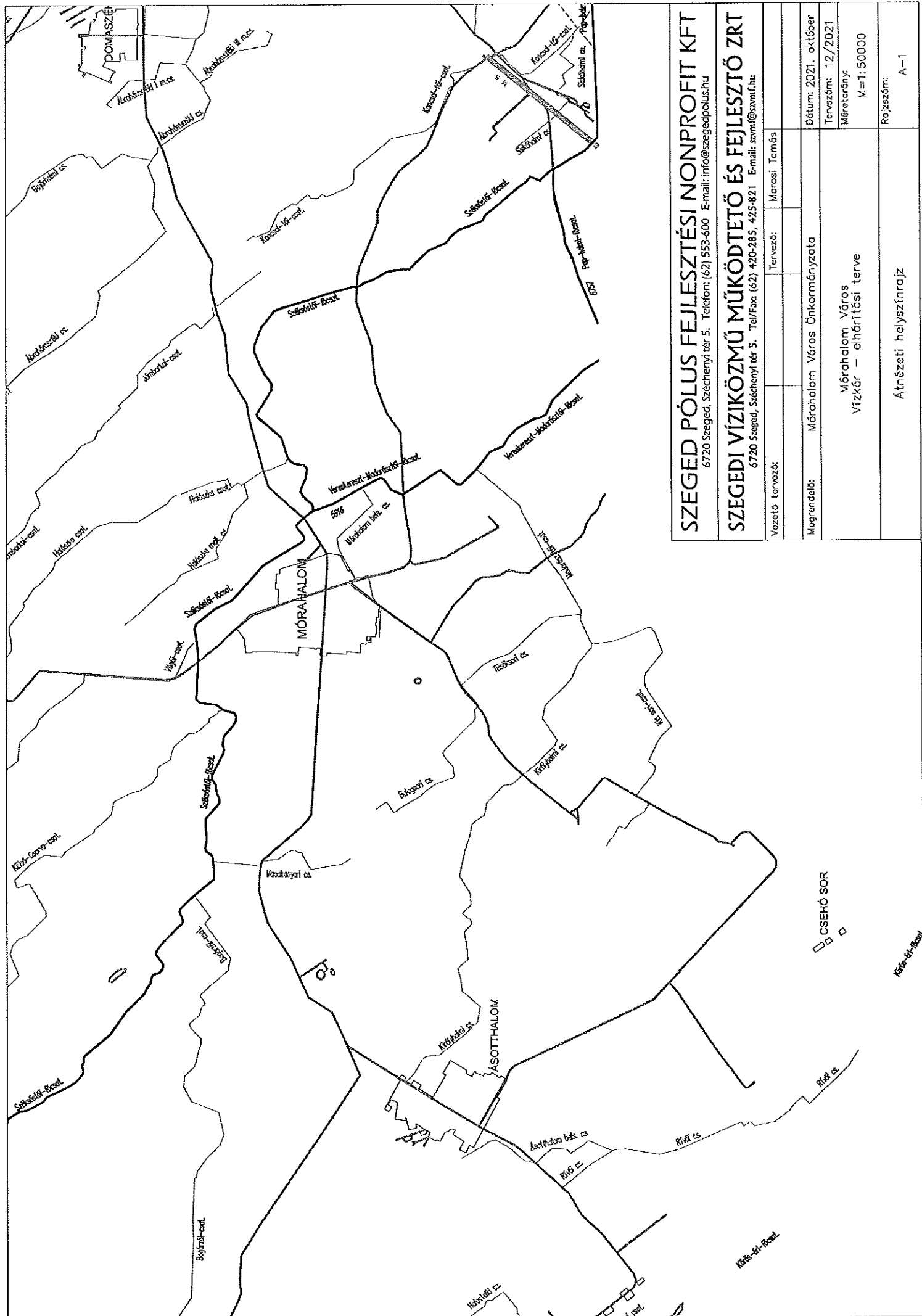
Egy- egy vészélyesnek, fokozottan megfigyelendőnek ítélt helyre- folyamatos megfigyelés céljára- a védelemvezetés vészőri állítását rendeli el. pl.:

- intenzív fakadóvízes terület,
- intenzív csurgás,
- buzgár,
- vészélyesnek ítélt zsilip, nyomócső, műtárgy, stb.

Az őrt a szakasz-védelemvezető külön tájékoztatja a jelenséggel kapcsolatos várható fejleményekről, a megfigyelendő jelenség egyéb jellemzőiről.

A vészőri számára biztosítani kell, hogy közleményeit a védelemvezetőhöz a leggyorsabban eljuttathassa, pl.:

- mobiltelefon
 - kézi URH rádió készülék, hírlánc (a mozgó örök útján üzenet).
-

SZEGED PÓLUS FEJLESZTÉSI NONPROFIT KFT 6720 Szeged, Széchenyi tér 5. Telefon: (62) 553-600 E-mail: info@szegedpolus.hu			
SZEGEDI VÍZKÖZMŰ MŰKÖDTETŐ ÉS FEJLESZTŐ ZRT 6720 Szeged, Széchenyi tér 5. Tel/Fax: (62) 420-285, 425-821 E-mail: szvmf@szvmf.hu			
Vezető tervező:	Tervező:	Marosi Tamás	
Megrendelő: Mórahalom Város Önkormányzata			Dátum: 2021. október
Mórahalom Város Vízár – elhárítási terve			Tervszám: 12/2021
			Méretarány: M=1:50000
Átnevezési helyszínrajz			Rajzsám: A-1

JELMAGYARÁZAT:
ATIVIZIG kezelésben lévő csatornák
Egyéb kezelésben lévő csatornák
Tározó tavak
Település határ

SZEGED PÓLUS FEJLESZTÉSI NONPROFIT KFT
 6720 Szeged, Széchenyi tér 5. Telefon: (62) 553-600 E-mail: info@szegedpolus.hu

SZEGEDI VÍZIKÖZMŰ MŰKÖDTETŐ ÉS FEJLESZTŐ ZRT
 6720 Szeged, Széchenyi tér 5. Tel/Fax: (62) 420-285, 425-421 E-mail: szm@szm.hu

Vezető tervező:	Tervező:	Városi Tanács	
Vegrendelő:	Mórahalom Város Önkormányzata		Dátum: 2021. október
	Mórahalom Város Vízár – elhárítási terve		Tervező: 12/2021
	Átnézeti helyszínrajz		Méretarány: M=1:20000
			Rajzszám: A-2

